

MARTINSKÝ Evanjelik

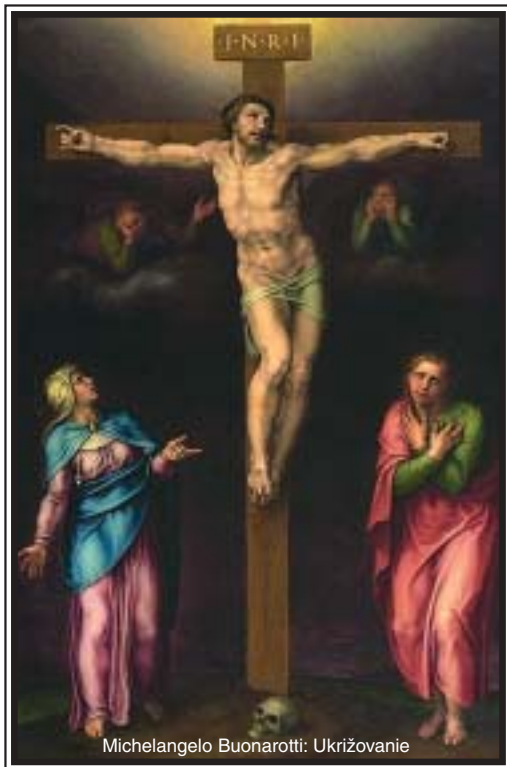
2012/1-2

ROČNÍK 19

Bol nad Ním aj nápis [po grécky, latinsky a hebrejsky]: Tento je kráľ židovský. A jeden zo zločincov, ktorí tam viseli, rúhal sa Mu [a hovoril]: Ci nie si Ty Kristus? Zachráň seba i nás! Ale druhý ho zahriakol: Ani ty sa nebojíš Boha, a si celkom tak odsúdený! A my spravodlivo, lebo dostávame zaslúžený trest za to, čo sme spáchali, ale Tento neurobil nič zlého. Potom povedal [Ježišovi: Pane] Ježiši, rozpomeň sa na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva.

Odpovedal mu (Ježiš): Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji!

L 23, 38-43

Michelangelo Buonarroti: Ukrižovanie

Evanjelický a. v. cirkevný zbor, Evanjelická základná škola, Biblická škola a Centrum kresťanského vzdelávania v Martine vospolok želajú svojim členom, učiteľom, žiakom, študentom, ako aj priaznivcom doma i v zahraničí požehnanú Veľkú noc 2012.

Kristus vstal z mŕtvych! Naozaj vstal!

Christos voskrese! Voistinu voskrese!

Kyrie elejson!

Kedyže už vydáš dušu Hospodinu?

JANKO KRÁL

Udrela nešťastná pre ten svet hodina,
na kríž zavesili nebeského Syna,
zavýskala hŕba sfa vífaz vo vojne,
zaplakali duše dobré a pokojné.
Zaplakala mati, zaplakal svätý Ján,
na kríži v posmechu visí nebeský Pán.
Nevídané divy, nevídané zraky:
Pán medzi zbojníkmi ako lotor dáky,
nevídané divy, nevídaní ľudia,
tak Syna Božieho ako lotra súdia.
Ale čože Bohu, keď sa z lásky zniží,
ale hľad' tamtoho druhého na kríži.
Celkom, celkom nahý, ako ho dal Pán Boh,
krv mu čierna tečie z boka, hlavy a nôh,
podošvy mu pália, v srdci má kopiju,
miesto črepa na smäd pri ústach má zmiju.
Telo od bolesti černie a omdlieva —
ten si nič nerobí, ba čo viacej spieva.
Ešte keby mohla, skácala by noha.
Oh, vstúpže do seba aspoň tu, preboha,
oh, vstúpže do seba, už čo si a kto si,
pozri sa na druha, ak' pred Kristom prosí,
pozri sa na svojho tamto kamaráta,
Kristus mu otvára do života vráta.
Už ostatná chvíľa, daj sa na pokánie
a prijmi posledné aspoň požehnanie.
Čerta diabli vzali a het kráčať musí
istotne do pekla — slovenský teraz môj rod visí,
visí deň, visí rok, stoletia pominú...
Kedyže už vydáš dušu Hospodinu?

Z CYKLU DRÁMA SVETA

ZAČNIME V MENE JEŽIŠ! (Nový rok 2012)

Meno Ježiš nevybledne, nezničí ho času zub.
Menu Jeho večná sláva, chvála zo srdc vzdaná buď.
Posolstvom je mladým, starým. Pučí novým životom.
V ňom sa milosť vykúpenia ponúka dnes s jasotom.

Meno Ježiš zaznej zvučne, nech počuje celá zem.
Nech zvie svet, že Jeho meno pokoj dáva ľuďom len.
Pred Ježišom zloba prchá. Pred Ježišom mizne tma.

V Jeho mene spravodlivosť, nový život začína.
V temnej noci a úzkosti žiari meno Ježiš nám.

Kto chce šťastie a spasenie, nech hneď beží k Nemu sám.

A hoc by aj slnko zhaslo, meno Ježiš žiari diaľ.

Pluky vykúpených slávia Toho, čo je hodný všetkých chvál. Amen.

*Keď prišiel ôsmy deň a dieťaťko bolo treba obrezať, dali Mu meno Ježiš,
ako Ho anjel pomenoval prv, než sa počalo v živote.*

L 2, 21

Milí bratia a milé sestry, slávnostné novoročné kresťanské zhromaždenie v Pánovi Ježišovi Kristovi!

Stretávame sa tu v prvý deň roku 2012, ktorý Pán Boh pred nami otvára. Is-te je to aj pre nás veľká výzva, ale my kresťania a stará kresťanská cirkev sa ne-schádzala preto, aby slávila Nový rok, ale pretože slávila významný, veľmi starý cirkevný sviatok „circumcisio Domini“, čiže obriezku Pána Ježiša Krista. V na-šom texte sme čítali, že na ôsmy deň po narodení prišli Jeho rodičia do chrámu, aby Ho dali obrezať podľa židovských zvykov a práve tým verejne deklarovali pred všetkými, že toto narodené dieťa sa bude volať Ježiš. My ako kresťanská cirkev v tom, a vôbec v obriezke vidíme analógiu k nášmu krstu. Pretože tak ako obriezku aj krstom sa začína duchovný rast, život v Božej milosti a sme včle-ňovaní do nebeského občianstva. Stávame sa súčasťou Božieho vyvoleného ná-roda tak ako kedysi Židia obriezku, my zas krstom. A rovnako tak pri krste do-stávame krstné meno, ktoré nám má vždy pripomínať, že patríme Kristovi. Teda keď nás niekto zavolá Juraj, Zuzka, Adka alebo ktokoľvek iný, tak si nanovo mu-síme uvedomiť: áno, toto je meno, ktoré nás má preniesť do tej situácie krstu a nám má pripomenúť, že patríme Pánovi Ježišovi Kristovi.

Bratia a sestry, mená mali svoj význam. Aj keď dnes už celkom zabudnuté vý-znamy, pretože dnes sa mená vyberajú skôr podľa módy alebo povedzme podľa toho, ako znejú foneticky, aby sa trošku hodili k nášmu priezvisku, alebo aby to

dieťa, keď príde do prvej triedy, nemalo ťažké... ale kedysi sa mená vyberali s veľkou vážnosťou. Rodičia a niekedy aj celá rodina dumali, aké meno by mohlo niesť ich dieťa a občas to bolo aj meno prorocké. Teda dieťa dostalo meno skôr, ako sa narodilo, pretože mená mali svoj význam. A v tom biblickom svete alebo povedzme vo svete staro-orientálnom mená mali mimoriadny význam. Pretože poznaním mena získavali aj moc toho, kto bol jeho nositeľom. A preto si vládcovia, ako faraóni alebo dávní králi orientu, dávali mien niekoľko, ktoré boli v prísnom utajení, a my ich poznáme len ako Ramzes II., Tuthmoss III. atď. Takto si vládcovia zaistili svoju pozíciu moci. Snáď aj preto Pán Boh Mojžišovi, keď Židia vychádzali z egyptského zajatia, jednoducho svoje meno neprezradil. Aj keď Mojžiš naliehal na Neho a hovoril: „Ale povedz mi svoje meno, čo im poviem, kto ma pošle?“ A On mu odpovedal: „Choď a povedz im: „SOM, poslal ma k vám.“ Teda to bytie, tá úžasnosť, tá všemohúcnosť, ale zároveň aj TEN, ktorý je s nami. To sme predsa nejdennokrát počuli práve cez tieto Vianoce: Emanuel – Boh s nami. Ale svoje meno mu neprezradil.

Bratia a sestry, my však nie sme žiadny špiritistický krúžok, kde vyslovením nejakého mena získame zároveň aj moc. O tom sme sa neraz už presvedčili, že to jednoducho tak neplatí. Tu nie je žiadne woodoo. My sme kresťania a svoje mená dostávame ako znamenia v podobe Božej spásonosnej milosti. Teda my nie sme tí, ktorí si myslia, že vyslovením mena získajú aj moc, pretože to nie sú žiadne záračné písmenká, ani meno Ježiš nie sú žiadne záračné písmenká či hlásky. Príklad takejto naivity máme už aj v Písme svätom v 19. kapitole Skutkov apoštolov, kde pri tretej ceste apoštola Pavla, keď prechádzali cez Efez, čítame, že tam boli istí potulní zaklínači, dokonca siedmi synovia nejakého židovského veľkňaza, ktorý sa volal Skeva. A keď videli, ako apoštolí tým menom Ježiša Krista robia zázraky a divy, tak si povedali: však my to meno tiež poznáme, tiež ovládame túto formulku a skúsili to tak isto. Nato začali vyháňať démonov slovami: „Zaklíname vás, vyháname vás Ježišom, ktorého káže Pavol.“ A teraz by sme si povedali, však to je absolútne čisté. To je úplne regulárne vierovyznanie, ale nefunguje to. Dôkazom toho sú slova spomínaného démona: „Ježiša poznám. Aj Pavla poznám. Ale kto ste vy – to neviem. A oboril sa ten démon na nich, doráňal ich tak, že utekali zbití a nahí.“ Je to memento nielen pre tých, ktorí toto vzáčne meno – Ježiš – berú nadarmo, ale aj pre tých, ktorí si týmto menom potvrdzujú svoje vlastné, hoci na prvý pohľad duchovné predstavy o Bohu a cirkvi. A tak Ho vlastne zneužívajú.

Aj meno Ježiš malo svoj význam. V Matúšovom evanjeliu hneď na začiatku čítame, ako anjel Jozefovi hovorí: „Neboj sa prijať Máriu za ženu, lebo čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého. A ona porodí syna a dá mu meno Ježiš.“ Vieme, že meno Ježiš bolo všeobecne známe v Starom zákone, takým najznámejším nositeľom mena Ježiš bol Jozue. On bol Mojžišov nástupca, ktorý dovedol izraelský národ do zaslúbenej krajiny. Po hebrejsky to znie ako „Jehošua“ alebo skráteneá forma „Jošua“, teda Jozue. Patril k najznámejším nositeľom mena Ježiš. Ale bol aj nositeľom tej vzácnnej myšlienky, toho, že Hospodin je spása. Lebo Ježiš znamená: Hospodin je spása, Hospodin je milosť, Hospodin je záchrana. Anjel dáva

Jozefovi na známosť, že porodí syna a dá mu meno Ježiš, pretože On vyslobodí svoj ľud z hriechu. To prvé, čo k nám v tomto roku prichádza skrze toto meno, bratia a sestry, je milosť a spása. Je potrebné si to pripomenúť, lebo sme začali žiť vo svete, kde vládne krutosť a zákon džungle. Vytráca sa neha, vytráca sa milosrdenstvo. A „niečo za niečo“ vládne už aj vo vzťahoch. Ja osobne to v poslednej dobe vnímam aj vo svete viery, pretože ako huby po daždi začínajú vyrastať nové presvedčenia, že Božia milosť a spása k nám príde až vtedy, keď sa rozhodneme. Je to nebezpečný teologický názor, ktorý v mene Ježiš nevidí moc, ale prostriedok k moci úplne inej. Nechajme sa tou Jeho milosťou a spásou aj tohto roku premáhať.

V Ježišom mene máme istotu Jeho prítomnosti. V Matúšovom evanjeliu čítame: Lebo kde sa dvaja alebo traja stretnú v mojom mene, tam som s nimi alebo medzi nimi. My, bratia a sestry, mnohokrát pochybujeme, či je Pán Ježiš prítomný v našich životoch. Zvlášť keď sa nám nedarí, keď prichádza neúspech, prehra, choroba či smrť alebo neuzdravenie. A pýtame sa: Má nás Pán Boh ešte rád? Je vôbec ešte pri mne, keď takto moju rodinu navštevuje, alebo keď toto moju rodinu postihlo? On však v našich životoch je nie preto, že si to želáme alebo neželáme, ale preto, že to zaslúbil, že bude s nami. On chce byť s nami. A preto je s nami. Preto je pri nás. Na našej biblickej hodine sa jeden brat modlil takto: „Ty si, Pane, povedal, že kde sa dvaja alebo traja stretnú v Tvojom mene, tam si s nami. My sme tento predpoklad splnili, lebo nás tu je viacej. A preto Ťa tu vitame.“ Toto je Pán Ježiš Kristus, ktorý je tam, pretože to zaslúbil, nie preto, že sme sa my tak rozhodli. My túto Jeho prítomnosť zažívame v spoločenstve bratov a sestier. V cirkevnom zbore, pri krste, pri Večeri Pánovej, pri čítaní Božieho slova, pri modlitbách a spevoch (tak ako to dnes v novoročnom príhovore zdôraznil brat dozorca, keď sa ráno vstávalo s nábožným spevom), aj v našich rodinách. Nech je táto Jeho prítomnosť na pracoviskách, v škole, vo vzťahoch i vo všetkom, čo budeme v tento nový rok robiť, myslieť a hovoriť.

A napokon meno Ježiš je pre nás, bratia a sestry, zárukou víťazného života. V Markovi 16. kapitole čítame: „A tých, čo uveria, budú sprevádzať tieto znamenia: v mojom mene budú vyháňať démonov, novými jazykmi budú hovoriť, hady budú brať do rúk a keby vypili niečo smrtonosné, neuškodí im, na chorých budú klásť ruky a tí budú uzdravení.“ Kresťania to v tomto svete nikdy nebudú mať ľahké a jednoduché. Svet, v ktorom žijeme, má snahu udusiť všetko, čo prináša i len záblesk Božej lásky a milosti. Boh nám však skrze Ježiša zaslubuje perspektívu a víťazstvo.

Z každej strany počúvame, aký bude tento rok ťažký, a zrejme je v tom aj kus pravdy. Ale my sa nesmieme nechať týmto strachom premôcť. Lebo v nás je Väčší ako ten, čo je vo svete. Boh nám pomáha v mene svojho Syna, dáva nám nástroje, dary, schopnosti, zručnosti, talenty, aby sme ich uplatňovali pre rast Jeho kráľovstva. I tu na zemi, medzi svojimi, i tam, kde to bude veľmi potrebné.

Kiež nás aj tohto roku sprevádza meno Ježiš, aby sme na jeho konci mohli hovoriť aj o víťazstvách. Amen.

Novoročný pozdrav brata dozorcu Jána Žingora

Bohumilý cirkevný zbor, milé sestry a bratia v Pánu!

Pri vstupe do nového roku si zvykne-
me vzájomne priať veľa zdravia, šťastia
a Božieho požehnania. Robím tak i ja.
Tieto naše želania sú však vždy zahmle-
né akýmsi pesimizmom, neistotou
a strachom, čo príde. Nečudo. Novoroč-
nú náladu nám niečo kazí.

Keď na svet prišla moja generácia, bo-
la vojna, čas neistý a nebezpečný. Pred-
sa sme sa však ako deti prebúdžali, keď
z kuchyne zaznieval nábožný spev mat-
ky či starej matky „Hospodinu podejte
ruce...“ či s „Bohem já chci začítí...“
Dnes by sme ťažko hľadali takúto pokoj-
nú rodinnú atmosféru. Hneď ráno si za-
piname správy a komentáre a už počuje-
me pesimistické správy: rok bude ťažký,

únia sa rozkladá, euro je ohrozené, rece-
sia hospodárstva, dražoba, nezamestna-
nosť a o uťahovaní opaskov už počúva-
me dvadsať rokov. No ťažko by sme našli
niekoho, kto si musel na opasku urobiť
nové dierky, aby si ho utiahol. Nemôžem
sa zbaviť pocitu, že tento pesimizmus
nám niekto neustále podsúva zámerne.

Kresťan by mal však vedieť, že oveľa
optimistickejšia prognóza sa ľahko dá
nájsť v Písme Svätom: „Neboj sa, nepo-
zeraj ustrašene vôkol seba, lebo ja som
tvoj Boh.“

Preto okrem obvyklých prianí by som
vás chcel v znamení týchto slov potešiť,
aby ste aj dnes radostnejšie spievali tak
ako tie naše staré matere:

„Rok Nový zase k nám prišiel, v němž
má býti každý vesel. Radujme se, vesel-
me se v tomto Novém roce.“

Martinský evanjelik vyjadruje Jánovi Žingorovi, ktorý bol dlhoročným dozorcem
Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine, úprimnú vďaku za láskavú spolu-
prácu a milú, vďačnú podporu. Božie požehnanie, mnogaja i blagaja ljeta,
vážený brat Janko Žingor!

Hrob je prázdny, no neopustil nás

Obklopení masmediálnymi reklamami obchodných refazcov a subjektov, ktoré sú „vždy o krok vpred“, sme boli už od Vianoc upozorňovaní na blížiacu sa Veľkú noc. Komercia, túžba po ziskoch a mamone potláčali aj tú najmenšiu zmienku o duchovných základoch blížiacich sa sviatkov. Stačí mať dostatok peňazí a o všetko sa vám postaráme... Skutočne?

Priam rozprávkoivo vyznievajú spomienky a rozprávanie starých otcov i otcov, ich návraty do minulosti, keď sa ako deti prestávali hrať so skromnými darčekom od Ježiška a mňali sa im vyspievané a vyvinšované vianočné a novoročné grajciare či korunky. Vlastnoručne sa začali pripravovať na ďalšie sviatky. Po fašiangoch a 40-dňovom pôste sa blížila Veľká noc s Veľkonočným pondelkom. Na svoju príležitosť čakali nielen mali chlapi s flaštičkami voňavého „parfínu“, s ktorým bolo treba šetriť pre všetky dievčatá z rodiny, ale aj mladenci vyzbrojení vedrami studenej potochnej vody, či v niektorých oblastiach aj s vlastnoručne upletenými korbáčmi z čerstvého vrbového prútia na staršie dievčatá aj ženy... Ako to v skutočnosti dopadlo, nie vždy sa hovorilo.

Prečo sa vraciam v čase a spomínam na našich rodičov a starých rodičov? Oni boli jedinými rozsievacími semenok viery a lásky k Pánu Ježišovi do srdca svojich potomkov. Ich pevná viera, úprimné modlitby a pekný príklad mohli aj v časoch duchovnej neslobody a útlaku položiť pevné základy ich kresťanského života. Každé dieťa, ktoré vyrastalo na rozprávaní biblických príbehov a pri speve nábožných piesní v rodine, vedelo, o čom sú najväčšie sviatky kresťanov, o čom je Veľká noc. Hoci čas priprav a pôstne večierne boli prevažne „ženskou záležitosťou“, čítanie pašiových príbehov o utrpení a posled-

ných chvíľach nášho Pána Ježiša Krista už počúval naplnený kostol. Väčšinou každý poznal naspamäť veršičky piesní, ktoré sa spievali medzi čítaním príbehov o utrpení, ponižovaní, bití a ukrižovaní Pána Ježiša Krista. Aj dnes vieme, že On trpel aj za každého z nás, smrťou na golgotskom kríži zobral na seba naše hriechy, aby slávne vzkriesený vstal z mŕtvych.

Po Zelenom štvrtku, Veľkom piatku a Bielej sobote prišiel slávný deň, keď si mohli starší a medzi nimi aj my „mladší“ zaspievať radostne „Aj ten silný lev udatný, Kristus vstal z mŕtvých Pán milý...“. Práve táto pieseň zo starého kancionála mi prichádza na myseľ pri spomienkach, keď sme ako mali chlapi z plného hrdla spievali s bratom vedľa burácajúceho organu z „chóru“ mošovského kostola.

Radostnú zvesť „Niet Ho tu, lebo vstal, ako bol povedal“ (Mt 28, 6) počuli z úst anjela nielen zbožné ženy, ale môžeme ju počúvať aj my dnes. Počúvať a tešiť sa z Ježišovho víťazstva nad smrťou, že Vzkriesený Syn Boží sa zjavuje svojim učeníkom a podrobne ich vyučuje o všetkých prorockých, ktoré o ňom hovoria v Starej zmluve. Je tu aj teraz pri každom z nás, vedie a ochraňuje naše kroky, keď častokrát hriechne pochybujeme a myslíme si, že nás opustil. Prázdny hrob však nie je znakom opustenia, ale istoty, že Ježiš je vzatý do neba, kde pri svojom Otcovi a našom Pánovi pripravuje miesto pre mňa i pre teba, aby sme Ho raz, očistení od hriechov, uzreli tvárou v tvár vo večnom Božom kráľovstve. Vyzýva aj nás: „Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu...“ (Mk 16, 15). Nech nás toto radostné poslanstvo sprevádza aj cez tieto veľkonočné sviatky.

DANIEL BORCOVAN,
ZBOROVÝ DOZORCA

Martinský evanjelik vďačne pozdravuje nového zborového dozorca Cirkevného zboru ECAV v Martine, zvoleného na volebnom a výročnom zborovom konvente 4. marca 2012. Blahoželáme Vám v mene Božom!

Krutosť a neha

Predpôstna nedeľa – 19. 2. 2012

Toto som vám povedal, aby ste mali pokoj vo mne. Na svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet. J 16, 33

Milí bratia a sestry v Pánovi Ježišovi Kristovi!

Krutosť a neha je aj názov jednej milej knižky pre mládež, ktorá ma úžasne pritiahla práve v čase, keď sme ešte s jedným spolužiakom boli rozhodnutí stať sa horármi. Napísal ju Ján Pohronský, ktorý v asi 20 krátkych polovnických poviedkach približuje krutosť a zákernosť prírody, ale hneď akoby jedným dychom vykresľuje aj jej krásy, ba až nehu, ktorá nás vždy nanevo bude fascinovať a pozývať. Vtedy som ešte ani len netušil, aká krutosť vládne v tom svete našom, ľudskom.

Inšpirovali, ba doslova pritlačili ma k tejto téme udalosti, kde krutosť človeka vo všetkých smeroch presahuje tú krutosť prírody, o ktorej často hovoríme, že tam vládne zákon džungle. Podelím sa s vami aspoň o dve.

Prvá sa odohrala pri službách Božích (SB) v domove dôchodcov. Máme tam pravidelné stretnutia pri Božom slove, večeri Pánovej a modlitbách. S prevkapaním som zistil, že v tom istom čase si istá politická strana urobila predvolebný míting doslova na tej istej chodbe. A aj keď mi to pripomenulo praktiky odpútavacích akcií voči cirkvi v minulosti, považoval som to za prejav demokracie. Napokon sa nás na SB zišlo približne toľko ako inokedy. Neprimeranú dávku krutosti som však pocítil, keď som po SB prechádzal cez vstupnú chodbu. A ten neuveriteľný kontrast, keď v spoločnosti, kde skutočne vanie Duch Svätý a ľudia sa modlia za tento svet, učia sa vzájomne si odpúšťať, učia sa pokore a skromnosti, šetrnosti a tolerancii, sa v priebehu niekoľkých sekúnd ocitnete na mieste, kde sa ľudia prekrikujú so slovami plnými nenávisť a zloby, krutosti a katovania a tí, ktorí by takéto prejavy mali zastaviť ako garanti kultúrnej spoločnosti, sa na tom mlčky zúčastňujú. Ale najhoršie je vidieť takto nevraživo vystupovať tých, ktorým vek postriebri vlas a mali by byť pre nás príkladom veľkej rozvahy, múdrosti a lásky. Aj keď sú to možno výkriky zúfalstva nad stavom sveta, v ktorom žijeme, a aj preto, že nemajú inú možnosť. Ale takéto krutosť je semenom ešte väčšej, len z inej strany. Skutočne teraz nejde o to, ktorá politická strana to bola, lebo som presvedčený, že sme svedkami najkrutejšej politickej kampane od roku 1989. Prosme Boha, aby sme sa nenechali takto zvestí.

Druhá príhoda sa odohrala vo štvrtok večer po biblickej hodine, keď mi okolo 9. večer volali z Bystričky, že náš vzácny spolubrat Vladimír Knoško neprišiel stále domov. Na biblickej hodine sme strávili pozhnaný čas a potom sa vybral domov na autobus. Cestou domov ho zrazilo auto. Srdečne vás všetkých pozdravuje. Boli sme ho včera aj s bratom dozorcom navštívili. Mal silný otras mozgu a komplikovanú zlomeninu nohy a je pred operáciou. Modlime sa za jeho skorej uzdravenie. Určite si ne jeden neprajník cirkvi pomádlí ruky, že aha, do kostola išiel a toto sa mu stalo. Ktovie, či by rovnako títo neprajníci bojovali proti krčmám, ak by sa toto stalo niekoho cestou z krčmy. Ale na takéto prejavy sme si už zvykli a ako Božie deti s tým máme rátať. Veď sám Pán Ježiš Kristus nám to dnes v evanjeliu pripomína: že na svete budete mať aj súženie. Je to obraz spoločnosti, ktorá sa vybrala kráčať svetom bez Božej lásky. Bez Krista, ktorý premohol svet a ktorý je garantom nehy a lásky proti krutosti a zlobe.

Toto si uvedomovala aj prvotná cirkev, ktorá pripomínanie udalosti utrpenia Pána Ježiša Krista, poznačené krutosťou hriechu a nezmernou ľudskou zlobou, uvádzala v predpôstnu nedeľu témou Božej lásky. Lebo si nevedela ani len predstaviť vojsť do udalosti utrpenia, nespravodlivosti a krivých obvinení inak ako s láskou. Ako by to dopadlo, keby si cirkev zvolila pomstu a nenávisť, aby sa odplatila tým, ktorí ukrižovali Krista? To si nechceme ani domyslieť. A preto si zvolila lásku, lebo len láska premáha nespravodlivosť, hnev a krutosť, nie tým, že ju vie zničiť, ale tým, že ju vie znášať. Veď tak nám to pripomína aj apoštol Pavol v 13. kapitole Prvého listu do Korintu: *Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá, nezávidí, láska sa nevystatuje a nenadáva; nie je neslušná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nezmyšľa zle, neraduje sa*

z nepravosti, ale teší sa s pravdou; všetko znáša, všetkému verí, všetkého sa nádeje, všetko pretrpí.

Sme Pánu Bohu vďační, že sme mohli byť súčasťou tejto Božej lásky aj my tu zidení v tomto cirkevnom zbore. Veď ju môžeme zažívať na mnohých našich stretnutiach, len nazrite do spravodaja, koľko Božej lásky k nám prichádza cez rozličné aktivity. Kus takej nehy sme napríklad zažili na pomerne dlhom rokovaní presbyterstva pri uzatváraní minulého roka v oblasti hospodárskej aj bohoslužobnej, výbere kandidátov na nových presbyterov i nového brata dozorcú, alebo na Turčianskej mládeži či od milých sestier, ktoré začali s upratovaním v hornom farskom byte, ale aj na iných stretnutiach.

Krutosť je v tom ľudskom svete omnoho ničivejšia ako vo svete prírody a zvierat. Krutosť a neha – ktorá bude vládnuť v našom živote v týchto predvolebných dňoch a týždňoch plných napätia a kortešáček? Nedajme sa pomýliť, vložme tieto veci do Božích rúk a vyprosme si nehu a lásku. A ak sa k tomu aj tento svet nepridá, nič to. Veď sme počuli, že Pán Ježiš Kristus už nad týmto svetom zvíťazil. Nech nám Pán Boh pomáha. Amen.

MILAN KUBÍK, ZBOROVÝ FARÁR

BLÚZNIVÉ SNY VO VOLNOM ČASE NA JAR ROKU 1627

Zbožným kňazom byť, vždy poznať a povedať pravdu,
 dôkazom mravného života Boha tu velebiť vždy,
 nikdy sa nezmeniť, ani sa nerútiť v pletky snov všetky,
 ktorými človeka-krta vábieva klamlivý duch,
 s nemnohými byť múdrom, a – nie, čo klamný blud dáva!
 Iba čo správne je, riečiť, iba čo správne je, chcieť,
 nič si nežiadať, s málom byť spokojný, život viesť čestný,
 večné bohatstvo ducha jedine hľadieť si nájsť,
 neodtrhnúť sa od Krista – pevný – ni hrobom, ni hrozbou,
 k nebešťanom vedieť uzučkou cestičkou spieť,
 ba i s nebojácnym srdcom tu vedieť vždy znášať,
 cez úskalnia i búrky, vyhnanstva žalostný kríž –
 tvrdý to zákon je, Boží dar i obrovské bremä
 či skôr: dosť neprimerané povaha človeka snád!
 Bdelý a múdry duch, zbožný, rozvážny, horlivý, pevný,
 pre Krista odhodlaný do ohňa hranice vojsť –
 vzácny vták na zemi! V ktorých by horel nadšený zápal
 božstva a svätého Ducha, takých tu neveľa je.

Jakub Jakobeus (asi 1591–1645),
 utrakvistický kňaz v Chráme sv. Michala v Starom meste pražskom,
 pobelohorský vyhnanec – exulant,
 rektor evanjelického kolégia a evanjelický farár v Prešove,
 autor strateného po slovensky napísaného spisu
Viva gentis Slavonicae delineatio – Živý opis slovenského národa
 a skladby *Gentis Slavonicae lacrumae, suspiria et vota* –
 Slzy, vzdychy a prosby národa slovenského

Milanovi Kubíkovi do pamätníka na 40. narodeniny
 vďačne vpisuje Martinský evanjelik

Je jasné, že keď Pán Ježiš hovorí v podobenstve o synovi, ktorého poslal majiteľ vinice k vinohradníkom, myslí na seba samého

Potom začal im hovoriť v podobenstvách: Jeden človek vysadil vinicu, ohradil ju, vykopal v nej lis, vystavil vežu, potom prenajal vinicu vinohradníkom a odcestoval. V čas (oberačky) poslal k vinohradníkom sluhu, aby prevzal od vinohradníkov (podiel) z úrody vinice. Oni ho však chytili, zbili a pustili naprázdno. Nato poslal k nim iného sluhu, ale tomu prebili hlavu a zneuctili ho. Zase poslal iného, ale toho zabili. A mnohých iných (poslal); z tých niektorých zbili, iných zase zabili. Mal ešte jediného milovaného syna; napokon toho poslal k nim a myslel si: Syna môjho budú sa ostýchať. Ale vinohradníci si povedali: Toto je dedič, počte, zabime ho, a naše bude dedičstvo. Chytili ho teda, zabili a vyhodili z vinice. Čo urobí pán vinice? Príde, zahubí vinohradníkov a vinicu prenajme iným. Či ste nečítali Písmo: Kameň, ktorý zavrholi staviteľa, stal sa kameňom uholným; Pán to urobil, a je to divné v našich očiach. I hľadeli Ho chytiť, ale sa báli zástupu. Porozumeli totiž, že o nich hovoril to podobenstvo. Preto opustiac Ho, odišli.

Mk 12, 1–12

Po svojom dlhšom pôsobení na severe, v Galilei, v blízkosti Genezaretského jazera a jeho širokom okolí, prišiel Pán Ježiš do židovského hlavného mesta, Jeruzalema. Na Kvetnú nedeľu si pripomenieme jeho slávnostný vstup do tohto mesta. Ježišove činy, rozhovory, výroky, ktoré patria do tohto posledného obdobia v hlavnom meste, dávajú tušíť vzrastajúce napätie medzi Ním a vedúcimi predstaviteľmi židovského národného a náboženského spoločenstva.

Do tohto rámca patrí aj jeho podobenstvo o zlých vinohradníkoch, ktoré sme prečítali. Sám príbeh je jasný. Majiteľ vinice prenajme vinicu vinohradníkom, dohodne sa s nimi, že mu budú odovzdávať určenú časť úrody. Ale oni napriek uzavretej zmluve odmietnu odovzdať dohodnutý podiel. Majiteľ vinice posiela k vinohradníkom svojich sluhov – poslov, ktorí im pripomínajú ich povinnosť. Vinohradníci poslov zbijú, zneuctia, niektorých aj zabijú a úrodu neodovzdajú. Nakoniec sa pán vinice rozhodne poslať vlastného syna, mysliac si, že pred ním budú mať vinohradníci väčší rešpekt. Ale zlo a sebeckosť týchto ľudí sa pri návšteve dediča ešte vystupňuje. Dediča zabijú, aby sa sami zmocnili dedičstva. Prísny trest za tento zločin ich neminie. Majiteľ však chce na svojej

vinici aj naďalej pestovať hrozno, a tak zverí vinicu iným vinohradníkom.

Ježišov príbeh o zlých vinohradníkoch bol určený vedúcim vrstvám vtedajšej židovskej spoločnosti, predstaviteľom kňazskej hierarchie a farizejom. Tí pozorne sledovali všetko, čo Ježiš robil a hovoril. Bolo to podobenstvo nielen o nich, nielen o vtedajšej generácii, ale aj o dejinách izraelského národa. Prítomnosť nikdy nie je izolovaný jav, ale je zasadená do širokého horizontu toho, čo sa udialo v minulosti.

Východiskovým bodom pre náboženské myslenie Izraela bola zmluva, ktorú s nimi uzavrel Hospodin. Obsah tejto zmluvy bol obojstranný. Hospodin im prejavil a stále prejavoval lásku a starostlivosť, a od nich očakával bezpodmienečné rešpektovanie svojej vôle. Očakával, že jedine jeho, Hospodina, budú milovať celou svojou bytosťou, že sa za žiadnych okolností nedajú zviesť k modlárstvu okolitých národov. Žiadal, aby sa v osobnom, individuálnom živote riadili jeho prikázania, ktoré sú obsiahnuté v Desatore. Očakával, že vybudujú a budú naďalej rozvíjať spoločnosť, ktorá sa bude riadiť zásadami práva a spravodlivosti, pravdy, lásky, ohladuplnosti. Týmto všetkým sa izraelský národ mal stať svetlom pre iné národy. Modernými výrazmi by sme mohli povedať, že sa mali stať Hospo-

dinovým pilotným projektom spoločnosti, akú On chce vybudovať uprostred všetkých národov. Toto je zmysel Božieho vyvolenia izraelského národa, o ktorom sa hovorí v Biblii.

Ale stačí sa pozorne začítať do historických a prorockých kníh Starej zmluvy, aby sme videli, ako často a akým hrubým spôsobom boli tieto požiadavky Hospodinove, požiadavky zmluvy, porušované. Tí sluhovia, ktorí v prečítanom podobenstve mali vinohradníkom pripomínať ich povinnosti – to sú v skutočnosti proroci, ktorých v rôznych štádiách vývoja a v rozličných situáciách Hospodin posielal národu. Pokračujúca refaz prorokov, ako nám ich predstavuje Stará zmluva, je naozaj imponantná, vzbudzuje úctu a rešpekt. Proroci im pripomínali Hospodinove dobrodenia, upozorňovali ich na zlé postoje a činy, ktorých sa dopúšťali, pripomínali im Božie požiadavky, volali ich k pokániu. Oddá sa venovať čas a námahu a začítať sa do obsahu posolstva týchto prorokov.

Reakcia vedúcich vrstiev na posolstvo starozmluvných prorokov je stručne opísaná v Ježišom podobenstve, a to obrazom toho, ako sa nájomcovia vinice správali k poslom, ktorí im pripomínali ich povinnosť. Starozmluvní proroci si vytrpeli mnoho. Okrem iných to jasne vidno napríklad v prorockej knihe Jeremiáš, v ktorej je okrem prorockého posolstva spomedzi všetkých Božích poslov zapísaných najviac osobných, životopisných údajov o tomto prorokovi. Ale aj u iných prorokov sa stretne so zmienkami o tom, ako boli odmietaní a prenasledovaní.

Toto všetko vedeli vedúci predstavitelia židovského spoločenstva, ktorí počúvali Ježišovo podobenstvo. V tomto Jeho kritickom postoji dokázali s Ním dokonca aj súhlasiť. Pri inej príležitosti cituje Pán Ježiš slová farizejov a zákonníkov, ktoré zneli takto: „Keby sme boli žili za časov svojich otcov, neboli by sme spolu s nimi prelievali krv prorokov.“

Podľa týchto slov by sa mohlo zdať, že vedúce židovské vrstvy v Ježišovej dobe sa budú správať voči Hospodinovým poslom inak. Ale otázka je, či ich postoj sa naozaj tak veľmi, a to pozitívne, odlišuje od postoja predchádzajúcich generácií. To sa dá veľmi rýchlo zistiť na ich postoji voči Ježišovi.

Je jasné, že keď Pán Ježiš hovorí v podobenstve o synovi, ktorého poslal majiteľ vini-

ce k vinohradníkom, myslí na seba samého. On prišiel nielen ako prorok v celkom jedinečnom zmysle, ale ako niekto, kto je omnoho viac ako prorok. On je Syn, ktorý prináša posolstvo o nezmenenej a stále platnej Božej láske, ktorý však zároveň veľmi naliehavo vyzýva, aby od povrchnej zbožnosti prešli k milovaniu Pána Boha celou bytosťou, aby od pobožných slov prešli k životu, ktorý je nepretržitým konaním Božej vôle. V Kázni na vrchu čítame jeho slová: „Ak vaša spravodlivosť nebude hojnejšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizejov, nikdy nevojdete do kráľovstva nebeského“ – rozumie sa: hojnejšia nielen kvantitatívne, ale predovšetkým kvalitatívne. Z Božieho zákona vyzdvihuje Pán Ježiš najmä požiadavky spravodlivosti, lásky, milosrdenstva.

On chce obnoviť vzťah človeka k Pánu Bohu. On prichádza nielen ako zvestovateľ toho všetkého, ale prináša veľké odpustenie, zmierenie, ospravedlnenie. Pri budovaní nového vzťahu človeka k Bohu je dôležité nie iba posolstvo, ktoré prináša, ale on osobne má pri tom rozhodujúcu úlohu. On sám povedal: „Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa.“ Podľa slov nášho podobenstva on je základným, uholným kameňom tohto nového vzťahu. Nestačí prijať iba jeho slová, ale treba prijať jeho samého.

Ako ho prijmú predstavitelia národa, ku ktorému bol poslaný? Pod vplyvom ich vlastného kritického postoja voči predchádzajúcim generáciám mali by k Ježišovi pristupovať celkom iným spôsobom, než ako pristupovali ich predkovia k prorokom. Ale Ježiš už dovtedy zažil dosť prejavov ich nepriateľstva, aby vedel, že bude odmietnutý. Už predtým – dokonca trikrát – predpovedal učeníkom, že bude trpieť a že bude usmrtený. A teraz, v podobenstve, obraznou rečou, túto predpoveď opakuje a potvrdzuje. Vinohradníci majiteľovho syna zabili a vyhodili z vinice. Ježiš bude usmrtený mimo múrov Jeruzalema, aby tak jeho protivníci dali najavo, že podľa ich mienky v tomto meste niet pre neho miesta. Na tieto súvislosti myslíme práve v pôstnom období.

Podobenstvo je na jednej strane smutné, pesimistické, keď hovorí o tvrdých, nevnímavých srdciach tých, ku ktorým Pán Boh posielal svojich poslov, ku ktorým poslal svojho

Syna. Ale na druhej strane je to optimistické podobenstvo. Optimistická perspektíva je vyjadrená slovami citovanými zo žalmu: „Kameň, ktorý zavrhl staviteľa, stal sa kameňom uholným; Pán to urobil, a je to divné v našich očiach.“ Kameň, ktorý zavrhl staviteľ ako nevhodný na stavbu, ten kameň sa z Hospodinovho rozhodnutia stal najdôležitejším, základným kameňom. To sú slová o Ježišovi Kristovi. Ľuďmi bol ukrižovaný, ale Pán Boh ho vzkriesil. Ľudia ho vylúčili zo svätého mesta Jeruzalema, ale On, Vzkriesený, začína práve tam budovať svoju cirkev. Ľudia ho odmietli ako nevhodného pre spoločenstvo Božieho kráľovstva, ale práve On sa stal neodmysliteľným základom Božej cirkvi. „Pán to urobil, a je to divné v našich očiach.“ Nečakali to Ježišovi priatelia, ale Hospodin to urobil. Nečakali to Ježišovi nepriatelia, ale Hospodin to urobil. Hospodin sa nedá obmedzovať ľudským očakávaním, lebo jeho myšlienky prevyšujú ľudské myšlienky tak, ako nebo prevyšuje zem.

Slová v našom texte, že Pán vinice svoju vinicu prenajme iným, znamenajú, že Hospo-

din sa nevzdáva svojho pilotného projektu. Z cirkvi, ktorú založil Ježiš Kristus, ktorej základom je Ježiš Kristus, sa má stať spoločenstvo, ktoré žije v Božej zmluve, spoločenstvo, ktoré sa má bezvýhradne orientovať na Pána Boha, spoločenstvo, na ktorom má byť vidno, ako majú ľudia nažívať medzi sebou. Keď vyriekneme tieto slová, zamrazí nás. Na jednej strane sme síce vďační za všetko, čo sa v cirkvi uskutočnilo a uskutočňuje z Božej vôle. Ale nemôžeme si zatvárať oči pred množstvom vecí, ktoré boli a ktoré sú v cirkvi v krikľavom rozpore s Božou vôľou. Toto sú slová aj o minulosti, aj o prítomnosti, aj o nás. Keď prečítané podobenstvo vzťahujeme na seba, na dnešnú cirkev vo veľkých rozmeroch, na svoju cirkev, ale aj osobne každý na seba, nadobúda ono hrozivú vážnosť. Aj cez pôstny čas, aj pri príprave na spoveď a Večeru Pánovu by sme sa mali vážne zamyslieť nad tým, čo toto podobenstvo chce nám osobne povedať, a potom odvodiť z neho čím viac dôsledkov smerujúcich k náprave života. Amen.

JÁN GREŠO

2. PÔSTNA NEDEĽA 4. 3. 2012

Až po závisť túži po nás Duch, ktorému dal prebývať v nás.

Jk 4, 5

Až po závisť túži po mne Duch Boží. Túži byť vo mne, túži pôsobiť vo mne tak, aby môj život bol milý Bohu, aby som prinášala Jeho dobré ovocie – lásku, radosť, pokoj...

- Túži po mojej pozornosti.
- Túži tráviť čas so mnou, aby mohol vo mne konať.
- Túži mi radíť, viesť ma.
- Túži ma potešovať a posilňovať.
- Prihovára sa za mňa u Otca.

Kolkokrát čaká a túži márne. Čaká, a nedočká sa, lebo ma zaujal večerný program televízie a ráno ostali pre Neho len odrobinky z môjho času.

G. Tersteegen vedel o tejto Božej túžbe po nás, o Božej láske obetujúcej sa za nás v Ježišovi Kristovi. Vložil svoju vďaku a túžbu do básne, z ktorej neskôr vznikla pieseň „Ó, láska Božia, láska večná“ a stala sa jedným z klenotov Evanjelického spevníka.

Jak po mne Tvoja láska prahne!
 Ó, jak ma vrelo miluješ!
 Daj, nech i mňa to k Tebe tiahne,
 by zahorel som láskou tiež!
 Nech spojení sme v jednom zväzku,
 kde láska nájde Tvoju lásku.

Investujme do tohto vzťahu – najdôležitejšieho vzťahu v našom živote!

D. B.

ROMAN BERGER

GOLGOTA NONSTOP

Úvaha k Haydnovej skladbe „Sedem slov...“
na každý deň v roku

Bol som poctený zvláštnou prosbou – aby som napísal „meditácie“ k posledným slovám Ježiša. Dá sa takáto prosba odmietnuť? Nedá. Je to akási výzva, skúška. Dá sa splniť? Snažil som sa. Avšak po opakovaných pokusoch som zistil, že to prekračuje moje schopnosti. A tak namiesto „meditácií“ môžem ponúknuť iba reflexiu – pokus vysvetliť sám sebe, prečo som neuspel. Začalo sa to hneď pri prvej Ježišovej otázke:

1. **Bože, Bože, prečo si ma opustil?**

Čo mi tu prišlo na um? Presnejšie: čom som v hĺbke duše pocítil? Že nemám právo k týmto slovám čosi dodať. Že môžem iba zmlknúť. Že musím zmlknúť! Napokon musel by som zmlknúť aj v prípade, keby išlo o popravu obyčajného človeka. Neviem, či sa niekto z nás zúčastnil na poprave. Nemyslím vo funkcii kata, ale ako svedok. Asi nie. Táto skúsenosť nám teda chýba. Ale bola by to iba skúsenosť svedka. Skúsenosť obete – objektu popravy bola vyslovená a zaznamenaná azda iba raz – na Golgote: „Bože, Bože, prečo si ma opustil?!“ Vyjadruje zdesenie a zúfalstvo Syna zisťujúceho, že Ho milovaný „Otec“ zradil. Nechal napospas bezhraničnej ľudskej krutosti. Ježiš ako človek je však iba jednou z nespočetných obetí, ktoré Boh „nechal v štiču“. Pripomenul to pápež pri návšteve koncentráku Auschwitz-Birkenau – vyslovil vtedy jóbovskú, takmer rúhačskú otázku: „Bože, prečo si vtedy spal?“ Ťažko sa môžeme vyhnúť zovšeobecneniu: Prečo Boh „spí“ v celých dejinách svojho Stvorenia? Veď sa hovorí a píše: „Deux Caritas est!“

2. **Bože, odpusť im, lebo nevedia, čo činia!**

Dá sa cynicky spýtať: čože už také zvláštne činili? Vykonávali rozsudok smrti. Štandardným spôsobom. Bola to rutina. A že nevedeli, Koho popravujú? Odkiaľ to mali vedieť? A – s prepáčením – my to vieme? Vieme dať tie dve Ježišove vety dokopy? Najprv kričí: „Bože, prečo si ma opustil? A vzápätí toho krutého „Ota“ prosí, aby tým, čo Ho „opusteného“ popravujú, odpustil! Dá sa to pochopiť? Najmä ak ten „Otec“ je vraj „všemohúci“ a je „Láska“? A ak Syn kedysi bol povedal „Ja a Otec sme jedno“ a „Kto videl Syna, videl Otca!“ Dá sa to ľudským rozumom pochopiť? Nedá. A akosi emocionálne prežiť? Bol by to sebaklam. Dá sa iba uveriť, že tieto paradoxy vyjadrujú akúsi PRAVDU. A že tá Pravda je TAJOMSTVOM. A nám ostáva iba pokorné mlčanie. Alebo vzbura a útek. Lenže kam? Zo sveta sa emigrovať nedá! Napokon bol stvorený pre nás! A stav sveta zrejme závisí aj od nás...

3. **Žena, ajhľa, tvoj syn. Ajhľa, tvoja matka.**

Sú to posledné slová Ježiša adresované pozostalým, teda aj nám. Zdôrazňujú ešte raz duchovnú podstatu človeka. Z nej by mali vychádzať ľudské vzťahy. Žiaľ, stav

sveta 2000 rokov po Golgote je azda ešte horší ako za Piláta Pontského. „Divoký kapitalizmus“ – mimochodom, bol už niekedy iný? – a globalizácia vyústili do globálnej krízy. Vraj ekonomickej. Avšak jej základom je kultúrna a morálna kríza západnej civilizácie – vraj „kresťanskej“. Ako to teda je s tým naším „kresťanstvom“, „vierou“, teológiou? Celé dejiny Západu – česť výnimkám – sú „dejinami nehanebnosti“ (J. Borges), zločinov proti ľudskosti, genocíd, často páchaných v mene Ježiša a Jeho „radostnej zvesti“. Napokon: ako je to s veľkonočnými sviatkami u nás – v Európe? Pre mnohých sa stali „predĺženým víkendom“, pre iných príležitosťou k hostinám (jemne povediac), pre časť spoločnosti ukázať „vernú tradíciu“. A napokon pre akúsi „menšinu“, čo si ešte neuvedomila, že „doba je iná“, sú to dni, v ktorých v súlade s učením cirkvi ďakujeme Bohu, že si „tak zamiloval svet“ – teda aj nás! – „že svojho jediného Syna obetoval za naše hriechy“. A sme v pohode.

4. **Žiznim!**

„Žiznim“, povedal Ten, čo učil, že „čokoľvek by ste učinili jednému z tých najmenších, mne ste učinili“. Dali Mu ocot a žľč. Čo však – česť výnimkám – dáваме my, keď počujeme nárek tých „najmenších“? V roku – „Anno Domini“ 2011 – zahynulo podľa odhadov 18 miliónov detí od smädu, hladu, nedostatku liekov a podobne v takzvanom „trefom svete“. Stvoril Boh tri svety? Počujeme z toho nášho „kresťanského“, teda prvého, ten nárek z toho tretieho? Protestujeme aspoň proti nehoráznostiam spojeným s touto tragédiou – ako to žiadal „náš“ pápež Ján Pavol II.? Ani nie. Tak to Ježišovo „Žiznim“ sa tu ozýva 2000 rokov a odpoveďou je spravidla iba „ocot a žľč“.

5. **Dnes budeš so mnou v raji.**

Povedal Ježiš lotrovi! Nie je to v rozpore so spravodlivosťou, s etikou, s logikou? To ako keby z Kríža zaznel hlas JAHVE – Stvoriteľa – Hospodina – Suveréna: „Moje myšlienky nie sú ako vaše myšlienky a vaše cesty nie sú ako moje cesty.“ (Iz 55, 8) Azda preto Rudolf Otto vymedzil Svätosť – SACRUM – aj pojmom „Numinosum“: je to čosi „radikálne iné“ – nepredstaviteľné, nepochopiteľné. Preto sa Západ v mene racionalizmu a potom aj vedy už dávno dištancoval od takéhoto Boha a vyrobil si boha na svoj „humanistický“ – antropomorfný obraz. Výsledkom je globálna totálna kríza. Takzvané „osvietenstvo“ prinieslo tmu. Nie je to plod rozumu, ale pýchy. „Podľa plodov bude strom poznaný.“

6. **Otče, do Tvojich rúk porúčam svojho ducha.**

Na konci Ježišovej Cesty sa musíme spýtať: Kto vlastne na Kríži zomrel? Nuž ten, čo o sebe povedal: „Bol som prv, ako boli stvorené nebesá a zem!“ „Ja som Svetlo sveta.“ „Ja som Život.“ „Ja som Cesta.“ „Ja som Slovo.“ Bol teda Ježiš básnik, alebo zvestoval PRAVDU STVORENÉHO SVETA? Jánovo evanjelium odpovedá: „Na počiatku bolo Slovo“ – EN ARCHEN EN HO LOGOS. V rámci spomenutého formovania obrazu boha na ľudskú mieru chápeme Božie Slovo ako slová biblických textov. Musíme sa spýtať: Hovoril Stvoriteľ ľudskou rečou, keď rozkázal „Buď Svetlo!“? Zaznelo to po hebrejsky? Po grécky? A či azda po latinsky? „Boh bol to Slovo“, hovorí sv. Ján a pokračuje: „Ním – Slovom – povstalo

všetko...“, „v Ňom bol Život a život bol Svetlom ľuďi.“ LOGOS teda neznamená iba ľudské slovo, ale znamená „Boží Rozum“, Poriadok – „Rád“, je obrazom aj modelom štruktúry, metaforou prapôvodného systému – atómu, molekuly, bunky – teda života, ktorý – ako bolo zistené – vyžaruje – svieti. Potom je to Svetlo aj v nás. To svetlo však „svieti v tme“ – potom aj tá tma je v nás. Ján síce hovorí „...ale tma Ho nepohltila“, čo neznamená, že Ho nepohltila nikde: pohltila Ho na Golgote. Nie je potom to Svetlo v nás pohlcované našou telesnou tmou? Nestávajú sa naše duše akými „mikro-Golgotami“? Nekrižujeme „Krista v nás“?

7. **Dokonané.**

Ježiš dokonal svoje dielo, svoju spasiteľskú, uzdravujúcu úlohu. A zanechal úlohu nám: „...pokánie na odpustenie hriechov.“ (L 24, 47) Ako teda? Veď bol popravený „za naše hriechy“, aj za nás, dnešných „veriacich“? Aby sme mohli ďalej hrešiť? Alebo sa dal popraviť, aby sme si uvedomili, že nepodmienená Láska je možná, ak sa za ňu rozhodneme zaplatiť chudobou, utrpením, smrťou? Ak nad „tmou“ tela zvíťazí Svetlo Ducha. Erwin Schrödinger konštatoval: „Duch je sila, ktorá umožňuje človeku – prirodzenej bytosti – prekonať prirodzený determinizmus.“ Z pozície determinizmu je to nepochopiteľné.

Tajomstvo Bytia bolo tak v mene ľudského rozumu a klasickej vedy odmietnuté.

Prišla však neklasická veda a – paradoxne – ona to Tajomstvo prinavracia. Jeden z tvorcov teórie kvantov, R. P. Feynman, hovorí: „...ak niekto tvrdí, že tomu rozumie, je podvodník!“ Martin Rees, slávny astronóm, dokázal, že ak by jedno zo šiestich základných čísel kozmogenézy bolo iné – Svet by nevznikol. Boli „nastavené“ tak, aby vznikol. Kto ich „nastavil“? Prečo? Také otázky si veda nekladie. Vynára sa otázka: nie je systém týchto šiestich čísel oným „Slovom“ – LOGOSOM? – Sú to iba omrvinky zo zistení neklaskej vedy. Jej poslanstvo však znie: človek stojí zoči-voči Tajomstvu Bytia.

Zdá sa teda, že naše pokánie by sa malo začať od rezignácie na naše tradičné predstavy o Bohu, zabetónované v zotrvačnosti myslenia. Tie prinášajú iba „lacnú spásu“, ako tvrdil Dietrich Bonhoeffer. Ježiš však nebol trochár. Bol extrémista. „Išiel na doraz“ – bohatému mládenčovi povedal: „Predaj, čo máš, rozďaj chudobným a potom príď a nasleduj ma!“ Preto Ježiša nemohli nechať v „slušnej spoločnosti“ nažive. Musel ísť na Križ. A rovnako aj Bonhoeffer tesne pred koncom vojny – na šibenicu. No Ježiš bol súčasne pragmatik: v praxi by Mu bol stačil „vdovský groš“ a Samaritánova empatia a solidarita. Preto aj našou úlohou je vydať sa na Cestu týmto smerom. Nie kvôli akejsi „etike“ a „naším hodnotám“, ale pod tlakom vedomia, že nad nami existuje to NUMINOSUM – Tajomstvo. Je to náročné, najmä nebezpečné, ale Ježiš ukázal, že to „prekonávanie prirodzeného determinizmu“ je v ľudských silách – tých duchovných. V tom spočíva Jeho „radostná zvesť“.

P. S. Je to pravdepodobne tak, že až keď „Pokoj Boží, ktorý prevyšuje všetok ľudský rozum, vyvolá v nás trvalý nepokoj, potom môžeme mať nádej, že sme na „radostnej Ceste“ Lásky. Že vskutku autenticky veríme – na Pravdu, tú ktorá jediná prináša Slobodu.

VEDĽA MŇA

Izraelské zápisky 2010

VIA DOLOROSA (bolestná!)
Kolkó znesie ešte ťažkých chvíľ
a bude z nej niekedy (vydrží)?
VIA HILARICA (dobrosrdečná)?!

Časté sú moje cesty (v duchu) späť do Jeruzalema. Pre Židov i kresťanov (do istej, len o trošičku menšej? miery) i pre moslimov mesto také jednoznačné: Je naše! –šan eJ- (?). Je naše a dosť.

□ Miluj chlieb svoj – Boží je. Miluj radosť svoju – Božia je. Miluj smútok svoj – Boží je. Miluj brata svojho – Boží je. Tak hovoria voľný preklad jednej slohy súčasného macedónskeho básnika. Kto bol, ľahšie si vie, kto nebol, aj tak si dokáže predstaviť staré mesto v oriente. Budovy obité neprajnosťou? časov takých i onakých (ako by vždy bolo viac tých „onakých“) dôb. Ako na martinskom cintorine – všetko, čo bolo dobré, je už za nami, je už pochované? Len tieň. Len akýsi mocný van. Len puč tých časov a brán tam – i tu – histórie. Čo sa v takejto pokračujúcej histórii okolo nás deje? Čoho sme svedkami tam i tu aj dnes – povedľa nás?

□ Z hora to môže byť celkom zaujímavý pohľad. Krivolaké uličky dneška akoby sa chceli vyhnúť priamym otázkam. Veľkomesto. Okolo 600 000 obyvateľov. Jeruzalem. Ako pestrý, „z tuha“ uštrikovaný hladko-obratko šál osudov, názorov aj aktívnych postojov. Priemerná vzdialenosť od človeka k človeku je tam, na Via Dolorosa, asi 20 cm. Takže keď tam poviete „vedľa mňa“, tak je to naozaj tak. Každý, kto príde do Jeruzalema (z našich končín), ide aj na Via Dolorosa. My kresťania máme pocit – hoci kulisa je orientálna (tvorená Arabmi), a tak isto to zrejme cítia aj Židia – že Jeruzalem je náš! Nám sa páci, nám patrí... A sprievodcovia nás veľmi nevedia po arabských štvrtiach. Napriek neprehliadnuteľnej číselnej prevahe moslimov okolo – a z toho plynuceho stiesneného pocitu – je naše vnútro ne-

otrasiteľne presvedčené o správnosti „nášho Jeruzalema“.

□ Už ani neviem, ktoré to bolo „zastavenie“. My protestanti to berieme priveľmi ľahkovážne. No uvedomujeme si relatívnosť času a čias: keď mal Rím v dobe Pána Ježiša pravdepodobne okolo 60 miliónov obyvateľov a Židov z toho mohlo byť približne 3 až 5 miliónov, tak Jeruzalem ako jednoznačne dominujúce mesto v Izraeli mal možno 200 000 obyvateľov (?). (V antickom Ríme bolo viac miest s počtom obyvateľov nad 1 milión.) Takže po dobytí Jeruzalema v r. 70 n. l. – jeho zničení, zbúraní, zrovnaní so zemou, a napokon aj úplnom vyhnaní Židov (po ďalšom povstaní v r. 135 n. l.) – v tých troskách ostalo bývať (ale už pod iným, nanúteným názvom mesta – Colonia Aelia Capitolina) hádam do 30 000 ľudí. V takýchto situáciách si postavíte dom len pre seba a možno trochu poupratujete aj okolo, ale ostatok zostáva v troskách. Rany mesta zahľadí „zarovná“ čas. A tak dnes po 2 000 rokoch chodíme po Via Dolorosa, ktorá je o 3, niekde aj 6–7 m vyššie (na sutinách) nad tou pôvodnou. Nedá sa tvrdiť, že tá dnešná kopíruje originál.

□ Oproti mne v uličkách halabala prekrytých kadejakými pozliepanými strechami, bez denného svetla, plných vôní i smradov orientu, holiči, predajcovia, turisti, ktorých som si, pravdupovediac, ani veľmi nevšimál – v tom kotle išli oproti mne dvaja chlapci, možno 13–15-roční. Okolo nich

pomerne rýchlo (ako si v tom nátreску našiel cestičku?) prefrnkol na „horáku“ iný chlapec v ich veku, ale s čiapočkou na hlave (volá sa jarmulka alebo kipa). Fofák plný, nestíhol som to (aspoň časť z toho) zvečniť... Na rohu kričal, priam vrieskal predavač. Až išiel z toho strach. Keď nerozumieš, nevieš, či ňu chváli či haní. Aj „domáci“ okoloidúci (a zahalené okoloidúce) sa obzerali a krútili hlavami. Damašská brána. Tu sa zatuchnutá, prítmím prechata ulička zrazu otvára nebu. Až oči zabolia. Od slnka.

□ Cestička k bráne stúpa dosť strmo. Kompletne hradby stredoveku pred nami. Dal ich postaviť turecký sultán Sulejman I. v r. 1535–1538. Nedovolia mestu ničो na ňom meniť. Uvedomuje si to „nás“ človek aj pri každoročne sa opakujúcej škandalóznej „story“, vysmievajúcej sa nám z vianočných alebo veľkonočných televíznych denníkov vysielaných do celého sveta. Nad Golgotou dal postaviť Konštantín Veľký na začiatkom 4. storočia Baziliku Božieho hrobu. My protestanti máme iný náhľad: podľa neho Golgota je na inom mieste! A práve táto Golgota s Múrom nárekov ma oslovili najväčšmi: to boli dve miesta v Jeruzaleme, kde som cítil akési upokojenie, vyrovnanie, možno viac než inokedy precitenu pokoru.

□ Ale médiá si berú na mušku kostol nad Golgotou: Baziliku Božieho hrobu. Práve ona je predmetom spomenutého televízneho zosmiešňovania vzájomných vzťahov „bratských cirkví“ a nastavovania zrkadla kresťanstvu. Správcami baziliky sú: grécka pravoslávna cirkev, katolícka (františkáni), arménska a niektoré menšie cirkvi. V televízii pravidelne ukazujú rozpadajúci sa rebrik na jednej z kaplniek patriacich k bazilike. Nemá ho kto dať dolu už desaťročia. Cirkvi sa medzi sebou nevedia dohodnúť, kto za čo zodpovedá a o čo sa má aj finančne postarať... Je to ozaj na posmech, obraz nejednoty. Čo horšie, neochota čokoľvek meniť a najmä nie na se-

be. Aké máme teda právo kriticky sa vyjadrovať o takom či onakom spoluzití domáciach – Židov a Arabov.

□ A pod inou Golgotou, ktorú viac preferujú protestanti (väčšmi dôverujú jej historickej autenticke) je veľká záhrada mimo hradieb mesta. A nad ňou skala v tvare lebky. Okolo nej veľká rozostavanosť. Neďaleko malá autobusová stanica. Horúce slnko zem nevysúša. Prastaré vysoké stromy, šerý polotien, voda. V tej skale je malý otvor, dá sa tam vojsť, treba sa skrčiť a prekročiť žliabok. V žliabku sa kedysi pohybovala ozrutná okrúhla skala, platňa. Kamenné koleso. Viac ako dva metre v priemere: „...videli kameň odvalený a bol veľmi veľký...“ (Mk 16, 1–8). Skalný hrob. Do takéhoto a možno práve do tohto položili Ježiša Krista. Pán farár (Jančo), ktorý nám robil sprievodcu, sa ustrojil tak, ako si žiadala chvíľa. Po spievanej liturgii, doplenej nástojčivým džavotom vtáčikov – pod stromami – sme prijali rozhrešenie a pazerajúc na „Jeho hrob“ okúsili Jeho telo a Jeho krv. Aj ja ďakujem i syn. Via Dolorosa... Ty si odpustil nám! Vieme a my predsa neodpúšťame. Oni nevedia a tiež neodpúšťajú.

□ Ten chlapec na bicykli s jarmulkou na hlave po Via Dolorosa... Nepekné to bolo. On vedel, čo ho čaká v tej chvíli. Keď ti dvaja oproti, čo by mu mohli byť kamaráti – arabskí tinedžeri – akoby sa dohodli, ale sa ani nemuseli dohodnúť. V jednom momente, obaja naraz, v zlomku sekundy vyslali signál nechoty, neodpustenia. Snažil sa prefrnknuť čo najrýchlejšie, a ich sliny ho zastihli. Na chrbát mu dopadli znaky poníženia, nenávisť. *Vedľa mňa*. Ani som nemal čas reagovať. Koniec mojej cesty po Via Dolorosa sa mi takto rozmazal. A lietal v uhloch 180 stupňov. Sprava doľava a zľava doprava. Tak, ako sa mi smutne nad tým všetkým a nad nami krútila hlava...

MIRO ZACHAR, FEBRUÁR 2012

V JERUZALEME ZREJME OBJAVILI NAJSTARŠIE DŔKAZY EXISTENCIE KREŠŤANSTVA

Zdroj:

Zdeněk Urban, Aktuality.sk, Komuniké University of North Carolina

Prvý dôkladnejší prieskum hrobky z Ježišových čias robotickými kamerami odhalil viacero židovských osuárií čiže kostných schránok z vápenca. Grécky nápis na jednej z nich a unikátny ikonografický obraz na inej sú zreteľne kresťanské. Oznamil to vedúci výskumu, profesor a šéf katedry náboženských štúdií James Tabor z University of North Carolina v Charlotte (USA) s kolegami.

Štvorriadkový nápis hovorí o tom, ako Boh kohosi „pozdvihol“. Vyrytý obrázok znázorňuje veľkú rybu s ľudskou postavou, ktorá jej trčí z papule – členovia tímu to vysvetľujú ako pripomienku starozákonného príbehu o Jonášovi. Jonáš priamo súvisí s kresťanstvom preto, že „znamenie Jonáša“ spomenuté Ježišom sa v najskorších evanjeliových textoch vysvetľuje ako symbol Jeho vzkriesenia. Napríklad v katakombách pod Rímom, ktoré obsahujú najskoršie známe prejavy kresťanskeho umenia, sú zobrazenia Jonáša najčastejším motívom – očividne ako symbol kresťanskej nádeje vo vzkriesenie. Jonášov príbeh oproti tomu nezohráva nijakú úlohu v známych ukážkach židovského umenia z 1. storočia n. l. Vôbec platí, že ikonografické obrazy sú na osuáriách (kostniciach, nádobách na kosti) mimoriadne vzácne, čo vyplývalo zo zákazu zobrazovania ľudí či zvierat v judaizme. Objavitelia datovali hrobku do obdobia pred zničením Jeruzalema Rimanmi v roku 70 počas prvého židovského povstania. Nápis a obraz, vyryté na osuáriách, tak predstavujú najstarší dosiaľ objavený archeologický záznam existencie kresťanov.

Najpravdepodobnejšie ich zhotovili niektorí z prvých Ježišových prívržencov bezprostredne po ukrižovaní. Nápis a obraz vypovedajú o viere raných kresťanov vo vzkriesenie. Podľa všetkého vznikli pred napísaním evanjelií. Predmetná hrobka sa nachádza necelých 60 metrov od kontroverz-

nej „Hrobky Ježišovej rodiny“, objavenej v roku 1980. Tá obsahovala osuáriá s nápismi, ktoré niektoré badatelia spájajú s Ježišom a jeho rodinou – jeden nápis dokonca hlása „Ježiš, syn Jozefov“.

Novo skúmanú susednú hrobku odkryli v roku 1981 stavbári. Aktuálne leží niekoľko metrov pod úrovňou suterénu modernej budovy na ulici Don Gruner vo štvrti Východný Talpiot (Armon HaNetziv), zhruba tri kilometre južne od jeruzalemského Starého mesta. Stredné veľká hrobka je dôkladne vytesaná do skaly. Má typické znaky hrobiek budovaných v Jeruzaleme v rokoch 20 p. n. l. až 70 n. l. Spolu s „Hrobkou Ježišovej rodiny“ zrejme tvorili súčasť majetku dobovej bohatej rodiny.

Archeológovia do nej nakrátko vstúpili už v roku 1981, vyfotografovali osuáriá a jedno si odniesli, ako aj jednu nádobu. Výskum museli prerušiť pod silným nátlakom ortodoxných židovských náboženských skupín. Tie podobné vykopávky odmietajú. Vynesené osuárium je zdobené, ale bez nápisu. Patrílo dieťaťu. Archeológovia spomenuli dve grécke mená, no nápis, ani Jonášov obraz si pred núteným odchodom nevšímli. Hrobka bola potom uzavretá a zasypaná. James Tabor s kolegami preto pri novom výskume zvolili minimálne invazívnu metódu. Použili robotické rameno vybavené kamerami. Spolu s ďalšou „hadou“ kamerou ho prestrčili do hrobky cez dva vrty do dlážky budovy nad hrobkou.

Mesto Jeruzalem

„Všetko na tejto hrobke vyzerá nezvyčajne, keď to porovnáme s nápismi, ktoré sa normálne nachádzajú na osuáriách z dobových židovských hrobiek. Zo siedmich osuárií, ktoré v nej zostali, až štyri majú nezvyčajné znaky,“ zdôraznil James Tabor. Rytiny sú celkove na piatich.

Na osuáriu číslo 2 je záhadný symbol, ktorý možno čítať ako Yod Heh Vav Heh či Yahweh. Na osuáriu 3 je nápis Mara, ženská forma „pán“ či „majster“ v aramejčine, na osuáriu 4 je zjavne meno začínajúce sa s „Jo“, spomenutý štvorriadkový nápis je na osuáriu 5 a napokon na osuáriu 6 je rad obrazov vrátane jonášovského symbolu. Izraelský Úrad pre starožitnosti dosiaľ sústredil asi 2000 osuárií z iných hrobiek. Nápisy sú iba na 650. Ani na jednom však niet nič podobné ako na osuáriách 5 a 6. Epitafy sú iba na

necelej desiatke osuárií z predmetného obdobia – zvyčajne ide o varovania, aby nik nerušil kosti mŕtvych. Štvorriadkový nápis naopak vyznáva vieru vo vzkriesenie.

„Najviac fascinuje jonášovské osuárium. Zdá sa, že predstavuje obrazový príbeh s rybou, ponárajúcou sa pod hladinu na jednom konci s mrežami či bránou smrti, kosťami vo vnútri, a zobrazením veľkej ryby, ktorá vyplúva človeka, ako – Ježišovými slovami – ‚znamenie Jonáša‘, že unikol putám smrti,“ konštatoval James Tabor.

Podrobnejšiu správu zverejní tím Jamesa Tabora na internetovej adrese www.bibleinterp.com. Súbežne vydáva knihu *The Jesus Discovery: The New Archaeological Find That Reveals the Birth of Christianity*, ktorej spoluautorom je filmár a bádateľ Simcha Jacobovici.

Hospodin nastrojil veľkú rybu, aby pohltila Jonáša; Jonáš bol v jej vnútri tri dni a tri noci. I modlil sa zvnútra ryby k Hospodinovi, svojmu Bohu: Na Hospodina volal som zo svojho súženia a On ma vyslyšal. Z útrov podsvetia som kričal, vypočul si môj hlas. Úrhol si ma do hĺbiny uprostred mora a obkľúčil ma prúd, všetky tvoje príboje a vlny cezo mňa sa prevallili.

A ja som povedal: Zahnaný som spred Tvojich očí, ako ešte pohliadnem na Tvoj svätý chrám? Obkľúčili ma vody až po hrdlo, hĺbina ma obkolesila, chaluha mi ovinula hlavu. Zostúpil som do zeme až k základom vrchov, jej závery sa zavreli za mnou na veky. Ty si však vytiahol život môj z jamy, Hospodine, Bože môj. Keď prahla duša vo mne, na Hospodina som sa rozpomenul, a moja modlitba prenikla k Tebe, do Tvojho svätého chrámu.

Ti, čo sa pridŕžajú ničomných bôžikov, opúšťajú svoj prameň milosti. Ale ja s hlasnou vďakou budem Ti obetovať a splním, čo som sľúbil. U Hospodina je vyslobodenie.

I rozkázal Hospodin rybe, a tá vyvrátila Jonáša na suchú zem.

UNIKÁTNOŠŤ A UNIVERZALITA JEŽIŠA KRISTA

„Všetky svetové náboženstvá v zásade robia a učia to isté,“ cituje profesor McDermott vyhlásenie náboženských pluralistov. Pluralizmus však zabúda na fakt, že zásadné princípy svetových náboženstiev sa od kresťanstva významne líšia, hoci medzi nimi nájdeme aj spoločné prvky. Profesor Gerald Mc Dermott farárom líptovsko-oravského seniorátu aj študentom Biblickej školy objasnil nedostatky náboženského pluralizmu i to, v čom je Kristus a jeho učenie výnimočné.

Kto oklamal študentov?

Gerald Mc Dermott je profesor teológie a religionistiky na Roanoke College, Virginia, USA. V pôstnom období nám predstavil vzťah kresťanstva k svetovým náboženstvám – *unikátnošť a univerzalitu Ježiša Krista*. Svoju prednášku uviedol reálnym príbehom dvoch študentov religiozity, ktorí ho oslovili s prosbou o pomoc a radu. Na kurze Náboženských štúdií ich totiž učili, že Ježiš je jeden z mnohých učiteľov a že v porovnaní s ostatnými učiteľmi nie je ničím výnimočným... Pedagogovia zodpovední za vedenie kurzu sa dokonca smiali z kresťanov, ktorí podľa nich „ešte stále nepochopili, že všetky náboženstvá sú rovnaké a nedokonale“.

Je celkom legitímne, že dvaja študenti sa v tej chvíli cítili oklamaní farármi v svojom cirkevnom zbore. Mali pocit, že ich duchovní otcovia im o kresťanstve zatajili dôležité fakty. Študenti v tomto príbehu boli totiž priamo konfrontovaní s náboženským pluralizmom, ktorý hlása rovnosť všetkých náboženstiev a neexistenciu jedinej Pravdy.

UNIKÁTNOŠŤ JEŽIŠA KRISTA

Svetové náboženstvá – budhizmus, klasický hinduizmus, filozofický taoizmus, judaizmus, islam a kresťanstvo, o ktorých hovoril profesor Gerald Mc Dermott, sa napriek presvedčeniu náboženského pluralizmu predsa len v mnohých rysoch líšia. Študenti mali možnosť porovnať učenie štyroch svetových náboženstiev v ich pohľade na Boha, ľudskú bytosť, lásku, utrpenie či históriu. Svetové náboženstvá sa však vôbec neukázali ako „až také rovnaké“.

Rozdielny pohľad na Boha

Budha bol ateista, ktorý neveril v existenciu osobného Boha (neveril v Boha „pre mňa“; v Boha ako Osobu s citmi a vôľou). Klasický hinduizmus proklamuje individuálneho ducha, ktorý sa podľa tohto učenia nachádza v nás všetkých. Duchu hinduistov je duchovnou podstatou celého sveta, a predsa nie je Bohom ani osobou. Je akýmsi neosobným „to“. Taoizmus hlása, podobne ako klasický hinduizmus, že božstvo *Tao* je svetový neosobný duch, nie Boh – Stvoriteľ a Osoba. Svetové náboženstvá, akými sú judaizmus, islam a kresťanstvo, už majú osobného Boha, ktorého vyznávajú a rešpektujú. Princíp náboženského pluralizmu, ktorý hovorí, že všetky náboženstvá sú rovnaké, je tak vo svojej téze spochybnený.

Rozdielny pohľad na ľudskú bytosť

Budha hovorí, že duša človeka vedie k utrpeniu. Ak si budeme myslieť, že naozaj existujeme, budeme trpieť a nikdy nedosiahneme stav večnej blaženosti – nirvánu. Práve v nirváne neexistuje žiadna duša, vedomie ani utrpenie. Klasický hinduizmus, prezen-tujúci neosobného ducha rozptýleného všade vo svete, hovorí o neosobnej ľudskej by-

nosti, ktorá sa v ničom nelíši od ostatných vecí (v princípe sa človek neodlišuje od stoličky). Taoizmus prezentuje neexistenciu jednotlivcov. Človek aj všetko vókol neho je „tao“; ilúziou. Pohľady týchto náboženstiev na ľudskú bytosť sú zároveň podobné výroky C. S. Lewisa, ktorý povedal, že „všetky civilizácie raz zaniknú“. Kresťanstvo ako jediné totiž hovorí, že ľudská osoba nikdy nezanikne, ale prežíva až do večnosti. A keďže ostatné náboženstvá večnosť nepoznajú, princíp náboženského pluralizmu a jeho téza o tom, že všetky náboženstvá dávajú to isté, je aj teraz spochybnený.

Rozdielny pohľad na lásku

Ako už bolo uvedené, budhizmus, klasický hinduizmus aj filozofický taoizmus popierajú existenciu Boha aj človeka ako osoby. „Ak však chceme hovoriť o láske,“ hovorí profesor Mc Dermott, „budú existovať rozdiely.“ Musíme predsa vedieť opísať, čo je ľudská bytosť, i to, čím sa líši od stoličky! Korán o láske Alaha k človeku hovorí veľmi málo. Výroky tohto typu môžeme dokonca narátať na prstoch jednej ruky. Alah miluje len tých, ktorí poslúchajú. Nie je Otcom, ale Pánom. Veriaci, ktorí veria a poslúchajú, sú v Koráne nazývaní otrokmi (hoci nie vždy v negatívnom význame). Tradícia tzv. *hadidy* (hadida – tradícia, ktorá zaznamenáva, čo robil a hovoril Mohamed) určuje za základný princíp vzťahu medzi Alahom a ľuďmi strach; nie lásku.

V súčasnom hebrejskom aj islamskom koncepte Boha Boh láskou nie je. Boh judaizmu a islamu nie je pri stvorení sveta obklopený bytosťami a anjelmi, ktoré by mohol milovať. Tento Boh nie je láskou vo svojej podstate, pretože pri ňom nebol nik, koho by mohol milovať. Len v kresťanstve je Boh láskou! (1J 4, 16). Boh ako láska dokonca existuje už pred stvorením sveta. Ježiš predsa hovorí o Bohu a Jeho láske k Synovi „od počiatku“ (J 1, 1). Boh je láska jedine v kresťanstve. Aj v pohľade na lásku sa svetové náboženstvá líšia, a tým treťkrát popierajú tézu pluralizmu o ich rovnakosti.

Rozdielny pohľad na utrpenie

Alah je ďaleko; je od nášho sveta oddelený. Môže síce človeku pomôcť, keď trpí, ale nikde nie je napísané, že ľudskej bolesti skutočne rozumie, pretože nikdy nebol človekom... Takisto Židia vyznávajúci judaizmus nemôžu z rovnakého dôvodu veriť, že ich Boh – Boh Abraháma, Izáka a Jáka – vie, ako sa cítia. Pre budhizmus a hinduizmus utrpenie nie je skutočné; nič nás nemôže bolieť ani trápiť. Ježišovo utrpenie je však skutočné. Je ten, ktorý plače nad smrťou priateľa Lazára; je ten, ktorý súcíti s chorým sluhom; je ten, ktorý sa bojí... Boh kresťanov rozumie ľudskému utrpeniu, pretože prišiel na svet a stal sa bytosťou. Bol unavený aj hladný, obával sa straty lásky aj odmietnutia. Rovnako ako my cítil aj On svoju telesnú a duševnú bolesť. Aj preto si môžeme byť istí, že Boh vie, ako sa cítíme, a rozumie nám a našim starostiam i bolestiam.

Rozdielny pohľad na históriu

Budha hovorí, že na tom, či história existuje alebo neexistuje, vlastne nezáleží. Ľudské dejiny podľa budhizmu nie sú skutočné, resp. je to najnižšia skutočnosť; akási ilúzia a klam. Ani hinduizmus nepovažuje za dôležitú pravdivosť, resp. nepravdivosť svojich príbehov. Nezáleží ani na tom, či sa v dejinách odohrali alebo nie, pretože ich úlohou a cieľom je nás poučiť. V oboch náboženstvách je teda história snom; obrazom, ktorý je častokrát iný, ako sa nám zdá na prvý pohľad. Kresťanská viera je však založená na historickom fakte – je ním vzkriesenie Ježiša Krista. Kresťanstvo je dejinné náboženstvo a celý jeho význam stojí na skutočnosti, ktorou je Kristovo vzkriesenie.

UNIVERZALITA JEŽIŠA KRISTA

Podobnosti svetových náboženstiev nachádzame najmä v rodine troch monoteistických náboženstiev – judaizmu, islamu a kresťanstva. Ich učenie sa v istých bodoch stretáva pri pohľade na Boha, ľudskú bytosť a morálku.

Podobnosť v pohľade na Boha

Isté podobnosti v nazeraní na Boha – Otca nachádza kresťanstvo v islame. Podobne ako Jahve (otec Ježiša Krista) aj boh moslimov – Alah – je pre moslimov Osobou. Alah stvoril svet z ničoho; je tiež schopný lásky, hoci sa v Koráne (posvätná kniha islamu, pozn.) o láske píše zriedka. Rozdiel medzi nazeraním islamu na Boha sa v porovnaní s kresťanstvom ukazuje v tom, že Alah nie je Otcom; moslimovia svojho boha nenazývajú Otcom. Stará zmluva pritom označuje Boha za Otca 15-krát a v Novej zmluve je Boh oslovený ako Otec až 245-krát! Aj Ježiš naznačuje intímnosť a blízkosť k Otcovi, keď ho nazýva *Abba*, čo v aramejčine znamená „otecko“. „Kristus tým poukazuje na hlbší zmysel zmluvy medzi človekom a Bohom“, pripomína profesor Mc Dermott.

Podobnosť v pohľade na ľudskú bytosť

Pri pohľade na ľudskú bytosť má kresťanstvo podobné učenie ako judaizmus a islam. Len pre kresťanstvo a islam však platí, že človek má dušu a táto duša prežíva do večnosti. Kresťania veria, že Ježiš bol skutočnou ľudskou bytosťou a že svet je od Jeho vzkriesenia iný... Ježiš je Boží Syn, ktorý na zem prišiel ako Osoba. Bol vzkriesený telesne a skutočne, o čom svedčí fakt, že večeral so svojimi učeníkmi. Profesor Mc Dermott si aj preto myslí, že ak by sa neodohralo skutočné Kristovo vzkriesenie, „celé naše kresťanstvo sa zrúti“.

Podobnosť v pohľade na morálku

Aj morálne princípy troch najväčších svetových náboženstiev sú veľmi podobné. Všetky rozlišujú medzi dobrom a zlom; líšia sa však v ich interpretácii! V islame, rovnako ako v kresťanstve, nie je morálka dočasná. Morálne zákony sú zakorenené v Bohu a prežívajú do večnosti. Islam hlása, že dobro a zlo sú zapísané v nás, v čom vidíme významnú podobnosť s kresťanstvom v podobe tzv. prirodzeného zákona, ktorý je kresťanskou etickou tradíciou (pozri R 2).

Náboženský pluralizmus hlásajúci rovnakosť všetkých náboženstiev sa mylí. Potvrdil to aj profesor Gerald Mc Dermott, ktorý vo svojej prednáške poukázal na to, ako rozdielne svetové náboženstvá chápu Boha, ľudskú bytosť, večnosť, históriu či utrpenie. Držiteľ viacerých akademických ocenení a spolutvorca interdisciplinárnych projektov na rozmedzí religionistiky, teológie a etiky, profesor Mc Dermott o výnimočnosti kresťanstva v kontexte svetových náboženstiev aj na základe týchto zistení nepochybuje.

Hlavnou bádateľskou témou profesora Geralda Mc Dermotta je život a dielo Jonathana Edwardsa a jeho odkaz pre kresťanstvo v 21. storočí. Popri akademickej práci sa venuje kázaniu a vyučovaniu z pozície vyučovacieho farára v Saint John's Lutheran Church v meste Roanoke, Virginii. Je šťastne ženatý a má troch synov. Okrem čítania miluje beh na dlhšie trate a poznávacie pobyty v Izraeli.

Foto Igor Plíž

Opakujem: Radujte sa!

„Mladí sa ma často pýtajú, aké to bude v nebi“, hovorí Martin Uhrin, koordinátor práce s mládežou, ktorý sa k nám túto nedeľu prihovoriť počas obnovených evanjelických mládežníckych služieb Božích v Martine.

Vedúci mládeže Maťo má na túto častú otázku svojich zverencov vždy rovnakú odpoveď: „Neviem“. Nasleduje ale otázka z jeho strany: „Zažil/a si niekedy niečo pekné?“ Každý mládežník sa mierne usmeje a súhlasne pokýva hlavou. Nato už vedúci mládeže zodpovie prvú otázku: „V nebi sa budeš mať rovnako tak dobre...; budeš v Božej blízkosti, obklopený Božou láskou a radosťou všetkých, ktorí tam budú spolu s tebou.“

Nedeľa plná radosti

Prosby a slová požehnaní z úst našich najmenších boli túto nedeľu venované pánu farárovi Milanovi Kubíkovi pri príležitosti jeho životného jubilea. Cirkevné zhromaždenie následne rozveselila jeho reakcia: „Keby som vedel, že mi budete blahoželaf, tak by som to bol zakázal“, povedal pán farár a uviedol štvrtú nedeľu cirkevného roku ako pôstnu a zároveň radosnú. Slovo „radosť“, z latinčiny *leticia*, pochádza z pôvodného názvu štvrtej nedeľe pôstnej – Laetare. Toto jej pomenovanie vzniklo z názvu bohoslužobného predspevu Laetare Jerusalem – *Raduj sa, Jeruzalem*. Predspev pochádza zo starocirkevnej liturgie a každú nedeľu, z šiestich pôstnych nediel, znie konkrétny žalm. Štvr-

tú pôstnu nedeľu charakterizuje Žalm 122, v ktorom znie pútnikov pozdrav svätému mestu slovami: *Radoval som sa, keď mi hovorili: Poďme do domu Hospodinovho!*

Radosť z krstu

Radosť v našich srdciach vyvolal aj krst dvoch malých ľudí, Viktórie a Romana. Viktória je žiačkou ôsmeho ročníka na Evanjelickej základnej škole v Martine, ktorá sa o Bohu postupne dozvedala v škole a na stretnutiach mládeže. Romanov „príbeh“ má opačný priebeh. Medzi evanjelickú mládež prišiel ako neveriaci a potom, ako Boh zmenil jeho srdce, rozhodol sa pre štúdium *misijnej práce s deťmi a mládežou* na Biblickej škole v Marti-

ne. Nie je však dôležité, či sa o Bohu učíte a potom v Neho uveríte podobne ako Viktória, alebo Ho prijmete a chcete o ňom vedieť viac, ako to vidíme u Romana. Boh nám predsa vždy pripomína, že *to nie my sme si vyvolili Jeho, ale On si vyvolil nás*. A urobil tak, *aby sme šli a prinášali ovocie* (J 15, 16). Je snáď väčší dôvod na radosť?

Po hudobnom pozdrave mládežníkov, ktorý Viktóriu a Romana privítal v spoločom spoločenstve veriacich, nasledovali modlitby za oboch nových členov cirkvi. Zaznela prosba o radosť a Božiu prítomnosť v životných rozhodnutiach, prosby za ochranu a nádej, ktorou je pre človeka Hospodin, aj vďaka za požehnanie, ktorým sú dvaja mladí ľudia pre cirkevný zbor.

Radosť z radosti, služby a spoločenstva

Pieseň *Do tmy na svet* nás voviedla do centra služieb Božích – ku kázni. Témou „o radosť“ sa k nám prihovril vedúci mládeže a koordinátor práce s mládežou Martin Uhrin. V kázňovom slove zaznel text z listu Filipským: *Radujte sa v Pánovi vždy!* *Opakujem: radujte sa!* (F 4, 4). Ako dobrý príklad pre radosť označil mladých

ľudí, od ktorých by sme sa mali učiť práve to, ako veľmi a ako spontánne sa môžeme radosť. Ďalšiu radosť môžeme zakúsiť v cirkevnom zbore. Tou radosťou je radosť v službe, ktorú sme mohli pocítiť aj pri rekonštrukcii farského bytu. Radosť, ktorá môže byť pre nás veľkým povzbudením, je aj radosť zo spoločenstva; a najmä, ak toto spoločenstvo bude spolunažívať v láske.

Radosť Božích detí

Aká je však radosť, ktorú opisuje apoštol Pavol v Liste Filipským? „Máme sa vari radosť vždy a vo všetkom?“ – pýta sa Martin Uhrin. *„Určite nie; naša radosť má prameniť z nášho vnútra a prichádzať skrze evanjelium.“* Takúto radosť môžu mať všetci, ktorí evanjelium prijali do svojich životov – večnú radosť Božích detí! Hoci nepoznáme svoju budúcnosť v úplnosti, Božie kráľovstvo sa približuje a my v ňom máme svoje miesto. Máme dôvod na radosť, pretože máme dar milosti; pretože je deň, keď si pripomíname vzkriesenie Ježiša Krista; pretože dvaja mladí ľudia prichádzajú k Bohu...

HEDWIGA HENNELOVÁ <<
CENTRUM KREŠTANSKÉHO VZDELÁVANIA

PŮSTNE MODLITBY 2012 V CIRKEVNOM ZBORE ECAV V MARTINE

V dňoch 22. februára až 9. marca sme uskutočnili v našom zbore pôstny modlitebný cyklus. Rozdelený bol do 17 modlitebných večerov a tém. Štvrtky boli venované pôstnej večeri. Na viacerých modlitebných večeroch sa zúčastnili aj sestry z CZ ECAV v Martine-Záturčí spolu so sestrou farárkou Margitou Dieovou.

Uvádžame témy, ktoré odzneli na začiatku každého večera a nasledovali modlitby a piesne:

22. 2. prosby za prácu s deťmi (Lubka Maceková), 23. 2. pôstna večiereň (Milan Kubík), 24. 2. diakonia v zbore a v regióne (Lenka Taškárová), 25. 2. prosby za prácu s konfirmandmi (Milan Kubík), 26. 2. prosby za prácu s mládežou (Martin Uhrin), 27. 2. prebudenie k službe v zbore (Ján Kleskeň), 28. 2. prosby za EZŠ (Luboš Frolo), 29. 2. prosby za materskú školu a gymnázium (Dana Bednárová), 1. 3. pôstna večiereň (Katka Valčová), 2. 3. práca na filiách (Margita Dieová), 3. 3. jednota v zbore, vo viere, v učení (Milan Kubík), 4. 3. misia na Ukrajine (Hedwiga Hennelová), 5. 3. ekuména, modlitby za jednotu kresťanov (Jaroslav Karásek), 6. 3. prosby za Centrum kresťanského vzdelávania (Bohdan Hroboň), 7. 3. prosby za partnerské zbory v USA (Benjamin Lee Chandler, Katka Valčová), 8. 3. pôstna večiereň (Milan Kubík), 9. 3. prosby za partnerské zbory v Európe (Danka Balková).

JAROSLAV KARÁSEK

O Desiatich Božích prikázaniach

(časť tretia)

V tejto časti sa budeme s Bohdanom Hroboňom rozprávať o prikázaniach, ktoré sa týkajú medziľudských vzťahov.

- **Bohdan, keďže detailne rozoberať štvrté až desiate prikázanie by trvalo príliš dlho, pokús sa zdôrazniť len tie časti, o ktorých pri výklade týchto prikázaní bežne nepočúvame, ale sú ich dôležitou súčasťou.**

Štvrté prikázanie väčšinou používame ako výčitku voči svojim neposlušným deťom, hlavne v nastupujúcej puberte.

Ako ostatné slová Dekalógu aj tento výrok je zrejme určený *dospelým* členom Izraela. Jeho predmetom teda nie je správanie nedospelých detí voči dospelým, ale správanie dospelých voči starnúcim rodičom. Úlohou Božieho ľudu bolo predovšetkým zachovávať Božie ustanovenia a uchovávať Jeho slová pre ďalšie generácie tak, že ich budú vštepovať svojim deťom, neustále o nich hovoriť a všemožne na nich upomínať, ako je to opísané v Dt 6, 1-9. Pri tejto úlohe má staršia generácia nespornú výhodu, pretože viac s Bohom prežili, no aj väčšiu zodpovednosť, pretože musia odovzdávať svojim potomkom nielen vlastné skúsenosti, ale aj skúsenosti predchádzajúcich generácií s Hospodinom.

Je teda zrejme, že výrok o väzení si rodičov nemá len sociálny, ale aj náboženský rozmer, nerieši len otázku ľudskej dôstojnosti rodičov počas ich staroby, ale aj otázku duchovnej autority, ktorú najmä v staršom veku rodičia v rodine predstavujú, a otázku kontinuity náboženstva, za ktorú sú predovšetkým rodičia zodpovední.

- **Pri piatom prikázaní prichádza na um odmietanie kresťanov vziať do ruky zbraň či otázka trestu smrti.**

Ak by sme chápali tento výrok ako zá-

kaz kohokoľvek usmrtiť, bol by v priamom rozpore s inými početnými nariadeniami v Starej zmluve (SZ) prikazuujúcimi trest smrti alebo zabitie nepriateľa. Mnohých vykladačov preto zaráža výber hebrejského slovesa, ktorého tvorí jadro tohto výroku – namiesto oveľa bežnejšieho výrazu pre zabitie a vraždu v SZ je tu totiž použité slovo s ešte širšou škálou významov. Označuje nielen úkladnú vraždu, ale aj neúmyselné zabitie, ba aj vykonanie legitímneho trestu smrti. Úzka interpretácia ako „Nezavraždíš!“ teda neobstojí.

Oproti ostatným hebrejským výrazom na usmrtenie sa toto sloveso špecificky a najčastejšie spája s tzv. krvnou pomstou a tzv. útočistnými mestami, kam sa mohol človek prenasledovaný krvným pomstiteľom ukryť. Krvná pomsta bola bežnou praxou. No práve uzatvorená deklarácia závislosti od Hospodina zásadne mení aj tento fenomén v izraelskej spoločnosti. Teraz, ako hovorí premisa Dekalógu, keď je Hospodin Bohom Izraela, jedine on má právo rozhodovať o živote a smrti človeka. Takže nielen krvná pomsta, ale aj akékoľvek usmrtenie človeka odteraz nie je na Izraelitoch, ale na Bohu. Jedine On určí, kto, prečo, kedy a ako má byť usmrtený. Toto rozhodnutie potom vykoná buď on sám, alebo ním vedená armáda, ním ustanovený súd atď.

- **Podobný problém máme s výkladom prikázania „Nez cudzoložíš!“**

Čo všetko toto slovo zahŕňa?

Už sám výber hebrejského termínu, ktorý tvorí základ tohto výroku, naznačuje, že jeho hlavným predmetom nie je bezuzdná

sexualita vo všeobecnosti. Tu použité hebrejské sloveso totiž v SZ označuje výhradne pohlavný styk muža s manželkou alebo snúbenicou iného muža.

Najzrejším sociálnym dôsledkom cudzoložstva je narušenie stability a integrity rodiny. V prvom rade dochádza k zneváženiu rodičov, a to nielen jedného voči druhému, ale aj v očiach príbuzných, najmä vlastných detí. Výsledkom je neváženie si otca i matky, teda opak 4. výroku, čo má veľmi vážne sociálne aj náboženské dôsledky. Ak sa z tohto nelegitímneho pomeru narodí dieťa, narúša sa aj rodová línia. Keď zväzíme, že izraelské spoločenstvo bolo kmeňovo a rodovo usporiadané, takáto destabilizácia rodiny ohrozovala fungovanie celej. Náboženský dôsledok môže dnešnému čitateľovi pripadať nepodstatný, no pre Izraelitov bol doslova životne dôležitým. Cudzoložstvo totiž spôsobovalo znečistenie, a to nielen znečistenie samých aktérov, ale aj zeme, teda krajiny, v ktorej Izraeliti žili. Cudzoložstvo je teda nielen vec osobná alebo najbližšej rodiny, ale aj záležitosť celej komunity.

□ Ako by si teda toto prikázanie aplikoval dnes?

Ako pri ostatných výrokoch Dekalógu aj implikácie výroku o cudzoložení a treste zaň prešli významným vývojom. Pre kresťanov sú najvplyvnejšími Ježišove slová „každý, kto žiadostivo pozerá na ženu, už scudzoložil s ňou v srdci“ (Mt 5, 27) a jeho reakcia na snahu farizejov a zákonníkov ukameňovať cudzoložnicu podľa zákona (J 8, 7). Vzhľadom na uvedené by naše úvahy nad „Nescudzoložíš!“ nemali byť zúžené na otázky akým druhom sexu ešte neporušujeme toto prikázanie alebo či je predmanželský sex dovolený, ale na to, čo z nášho konania a zmýšľania robíja moju alebo inú rodinu, a či je môj intímny život na tejto zemi kompatibilný s Božou prítomnosťou.

□ Nepokradneš – to sa zdá byť nad slnko jasnejšie. No, ako vidíme aj na dnešnej spoločnosti, opak je pravdou.

Výroky Nezabiješ!, Nescudzoložíš! a Nepokradneš! chránia spoločnosť pred jej vlastnými agresormi, čím udržiavajú jej stabilitu a funkčnosť. V starozmluvnom zmýšľaní je rešpektovanie života spojené s rešpektovaním majetku druhých ľudí. Všetky zákonníky, ktoré zakazujú vraždu, zároveň zakazujú aj akúkoľvek krádež. Pripraviť niekoho o živobytie násilím či podvodom v dobe náročnej na prežitie možno považovať za formu vraždy.

Aj vývoj chápania výroku o kradnutí kladie dôraz na jeho spoločenský aspekt. Ochrana majetku totiž súvisí s delením sa o spoločné zdroje. Inak povedané, za krádež sa považuje aj žitie na úkor spoločnosti. Práve takýmto tzv. darmožráčom je adresovaná známa veta z 2Tes 3, 10: „Ak niekto nechce pracovať, nech ani nejde!“ Nová zmluva však nerozvíja len spoločenský, ale najmä náboženský rozmer tejto časti Dekalógu, keď považuje nekradnutie za súčasť tzv. nového človeka, „stvoreného podľa Boha v spravodlivosti a svätosti pravdy“ (Ef 4, 27). Jednou z charakteristík takéhoto nového človeka totiž je, že „ten, čo kradol, nech viac nekradne, radšej nech pracuje a vlastnými rukami zarába, aby mal z čoho udeliť núdznemu“ (Ef 4, 28). Ide o radikálnu zmenu – z človeka, ktorý ochudobňoval druhých, sa stáva ten, ktorý pomáha chudobným. V 2K 8 sa pokladá takéto konanie nielen za „dielo lásky“ (v. 6) a dôkaz jej úprimnosti (v. 8), ale aj za mimoriadnu milosť (vv. 1 a 4) a za príklad sa dáva samotný Kristus, ktorý „hoci bol bohatý, schudobnel pre vás, aby ste vy zbohatli Jeho chudobou“ (v. 9). V kresťanskom uvažovaní a aplikovaní výroku „Nepokradneš!“ nesmie tento novozmluvný dôraz chýbať.

PRIPRAVIL - T. G. -

EVANJELICKÁ ZÁKLADNÁ ŠKOLA V MARTINE RASTIE AKO FÉNIX Z POPOLA

Prvý školský rok bol fiaskom. Evanjelická základná škola (EZŠ) v Martine mala do plánovaného prvého ročníka zapísaných len päť žiakov a k dispozícii len jednu triedu. Z pohľadu plných tried detí na iných základných školách v našom regióne možno povedať, že nemala takmer nič – chýbali deti, triedy, učitelia i zdroje. Záujem rodičov však už v ďalšom školskom roku stúpol vďaka výnimočnej ponuke bilingválneho vyučovania v anglickom jazyku, výchove v kresťanskom duchu a cieľenom vedení žiakov k prosociálnemu správaniu. EZŠ v istom zmysle rástla „z popola“ dávneho evanjelického vzdelávania v Martine, pripomínajúc mýtického vtáka Fénixa, ktorý zhorí, aby sa mohol „o tri dni“ opäť zrodiť – novší a silnejší.

Od svojho vzniku v roku 2004 prešla EZŠ dynamickým rastom tak v oblasti počtu žiakov či nových zamestnancov, ako aj v budovaní priestorových možností a materiálno-technického vybavenia. S pomocou slovenských a amerických dobrovoľníkov sa podarilo zrekonštruovať niekoľko tried, vznikla nová jedáleň a škola dokonca získala podporu mesta Martin. Z jednej triedy s 25 deťmi, prichádzajúcimi z prevažne sekulárneho prostredia, rástla do životaschopnej školy s dnes už 258 žiakmi. *Po ôsmich rokoch existencie školy možno preto hovoriť o overenom priestore, v ktorom môže každý žiak rásť vo všetkých daroch a talentoch, a tým rozvinúť svoj potenciál.*

V prvej desiatke najlepších

Žiaci EZŠ navyše dlhodobo získavajú výborné výsledky. Keďže škola kladie dôraz na bilingválnu formu vyučovania v anglickom jazyku, a to nielen samotného jazyka, ale aj iných predmetov, spomedzi všetkých úspechov vyberáme záverečné hodnotenie Komparo testov. Výsledky ukázali, že EZŠ v Martine patrí medzi desať najlepších škôl na Slovensku. Mať takýto úspech nie je jednoduché. Testy Komparo prebiehajú periodicky, sú nezávislé a predstavujú model externej evaluácie škôl v kľúčových momentoch vzdelávania: na vstupe, počas štúdia a na výstupe. Školy zúčastnené na hodnotení vzdelanostnej úrovne svojich žiakov však získavajú cennú spätnú väzbu v podobe podrobných a objektívnych štatistických dát. Okrem iného si tak preveria úroveň vedomostí svojich žiakov, ako sa táto úroveň vyvíja v čase (sledovanie trendov), aj to, aké sú výsledky ich žiakov v porovnaní s inými žiakmi.

K tomuto úspechu významne prispeli traja americkí lektori, ktorí učia deti rodenou angličtinou. Na zvýšenie jazykových a kľúčových kompetencií žiakov má EZŠ k dispozícii aj kvalitné učebné materiály a didaktické prostriedky. Na jazykovej príprave vykonávanej americkými lektormi sa navyše zúčastňujú aj sami pedagógovia. *Aj vďaka tomu majú testovaní žiaci štvrtého ročníka v angličtine tento rok 89 % úspešnosť, hovorí o najnovších výsledkoch v angličtine riaditeľ Jozef Sopoliga.*

Unikát na Slovensku

Úspech EZŠ a úspešný štart Evanjelickej materskej školy podnietili vznik Spojenej evanjelickej školy. K pôsobnosti EZŠ sa na budúci školský rok preto pridá aj Evanjelická materská škola na Divadelnej ulici a Evanjelické gymnázium, ktoré boli zaradené do siete škôl a školských zariadení v októbri minulého roku. Spolu s vysokoškolskými programami sa niekdajšia odvážna vízia priblížila k realite. Na Memorandovom námestí v Martine tak z milosti Božej vzniká unikát v rozsahu zastúpených evanjelických škôl. Vzdelávanie od škôlky po vysokú školu predstavuje totiž kontinuitu v evanjelicko-kresťanskom vzdelávaní, ktoré na Slovensku dosiaľ neexistuje.

HEDWIGA HENNELOVÁ <<
CENTRUM KRESŤANSKÉHO VZDELÁVANIA

TRI BÉ v TRI DÉ – vedecká konferencia tretiaakov

Oslava učenia je pravidelná tvorivá prezentácia vedomostí a zručností žiakov Evanjelickej základnej školy v Martine za prítomnosti rodičov a učiteľov. Pod názvom „tri bé v tri dé“ sa pre tohtoročných tretiaakov pretransformovala na vedeckú konferenciu. *My v 3.B sme sa rozhodli, že zachováme hlavné poslanie oslavy učenia, ale keďže sa radi zabávame, pravdaže aj na sebe, rozhodli sme sa, že to urobíme trochu inak, netradične,* povedala o vedeckej konferencii triedna učiteľka a koordinátorka projektu Anežka Neupauerová.

Na vedeckej konferencii, konanej v priateľskej atmosfére, sa zúčastnilo, ako hovoria v 3.B „několik druhů a typů“ vedeckých odborníkov a ich asistentov, spolu teda 18 tretiaakov. Žiaci zastupovali jednotlivé vedecké sekcie, medzi ktorými nechýbala sekcia cudzích jazykov, prírodných vied, humanitných vied a umelecká sekcia.

Nápad usporiadať takúto akciu vznikol na hodine prírodovedy, keď sa preberalo učivo o vesmíre. Triedna učiteľka vedela, že táto téma „bude pre deti ako energetická tabletka a prebudí všetky ich zmysly“. Bolo to tak. Slovanmi Anežky Neupauerovej sa deti podarilo „nainfikovať myšlienkou“, aj preto boli nabití fantastickými nápadmi: „Som presvedčená, že deti si užívali každú sekundu prípravy, pretože vedeli, že všetko musí mať hlavu a päť.“

Vedecká konferencia mala medzi rodičmi, starými i krstnými rodičmi veľký úspech. Žiaci sa však podľa koordinátorky projektu naučili nadobudnuté zručnosti uplatňovať aj pri iných aktivitách a najmä v živote. „Štyri dni intenzívnej práce v nás všetkých pestovali silu vôle, cieľavedomosť, spolupatričnosť, zodpovednosť za seba i kolektív. Stal sa z nás skvelý tím,“ dodala triedna učiteľka.

HEDWIGA HENNELOVÁ <<<
CENTRUM KRISTÁNSKEHO VZDELÁVANIA

Opustila svoj domov aj kultúru a prišla slúžiť k nám

Kristina Skowanderson

prišla na Slovensko, aby učila žiakov angličtinu na Evanjelickej základnej škole v Martine. Rozhovor prináša zaujímavé postrehy o službe druhým

z pohľadu amerického misionára na Slovensku – úvahy o viere, službe či slovenskej mentalite, ale trochu aj o Mikulášovi a láske k blížnemu.

Priznám sa, že pri pohľade na akéhokoľvek misionára sa mi vždy vynorí akási „romantická“ predstava o človeku, ktorý zanechá všetko a s odvahou kráča za svojím poslaním slúžiť Bohu. Povedz nám, čo pre teba znamená pracovať a slúžiť ako misionárka?

Misionár nie je len človek, ktorý vycestuje do cudzej krajiny, aby šíril iným ľuďom evanjelium. Ľudia môžu byť misionármi aj vo svojej vlastnej krajine. Vyžaduje si to vytrvalosť a odvahu postaviť sa za to, v čo veríte. Predtým ako som prišla na Slovensko, som si prácu misionárov predstavovala ako každodenné učenie a pomoc pochopiť Boha a Jeho lásku k človeku. Až neskôr som zistila, že v tomto úsilí pomáha ukazovanie na Božiu lásku cez službu blížnym v spoločenstve, v ktorom žijete. Každý môže byť misionárom pre druhého cez slová, ale aj skutky.

Podme na začiatok, tam, kde sa to celé začalo. Kedy vznikla myšlienka opustiť domov a prísť slúžiť práve na Slovensko?

Moja misia na Slovensku sa začala v podstate v dobe, keď som mala len päťnásť rokov. Sesternica Erika Estenson učila na Evanjelickej základnej škole v Martine v roku 2002 a bola jednou z prvých misionárook na tomto mieste. Keď

som počúvala jej rozprávanie, skúsenosti a zážitky, uvedomila som si, že aj ja túžim pomáhať iným. Mój sen sa naozaj naplnil, až keď som stretla svojho manžela. Andrew pochádza z tradičnej, hlboko veriacej luteránskej rodiny a vždy rád slúžil nielen doma v USA, ale aj na misiách v Afrike. Po našej svadbe sme sa spoločne rozhodli ísť do zahraničia na misiu, a keďže som vždy túžila navštíviť slovenský Martin, prišli sme práve sem.

Ostaňme ešte chvíľu pri téme Slovensko. Aké je to pracovať a slúžiť práve tu?

Byť súčasťou misie, ktorá prebieha na Slovensku, je pre mňa česť. Je smutné, že Slovensko je pre Spojené štáty americké stále neznámou európskou krajinou. Z dejín vieme akurát o rozdelení Československa. Odkedy sa začala moja služba učiteľky, mnoho ľudí sa ma pýtalo na slovenskú históriu a kultúru. Moja služba na Slovensku preto predstavuje nielen službu v martínskom spoločenstve, ale zároveň aj úsilie o rast povedomia o Slovensku a množstve požehnaní, ktoré tu Pán denne koná.

Si učiteľkou na Evanjelickej základnej škole v Martine. Kde čerpáš inšpiráciu a nápady pre svoju prácu?

Veľa lásky a podpory mám od mojich blízkych v USA. Mnohokrát si však pripomínam, že silu a inšpiráciu by som nemala čerpať od ľudí, ale od Boha. Ukázal mi mnoho ciest, ktoré ma priviedli až na Slovensko, a preto potrebujem naďalej veriť, že ma povedie aj k ďalšiemu cieľu.

Zažila si pri svojej službe nejakú veselú príhodu?

Jasne, tých veselých je veľa. Spomínam si na Mikuláša, deň, keď som ako po iné dni učila piatakov. Práve sme preberali učivo o americkej revolúcii, keď do triedy vbehol Mikuláš a pán riaditeľ prezlečený za čerta. Keďže v Amerike mikulášsku tradíciu nemáme a nepripomíname si ju, bola som veľmi zaskočená. Som si istá, že som kričala najhlasnejšie zo všetkých. Bola som naozaj vydesená viac ako moji žiaci (smiech).

Čo je pre teba ako americkeho misionára na Slovensku najnáročnejšie?

Okrem zložitej slovenčiny je skutočne ťažké prekonať povest', akú majú Američania u niektorých Európanov. Stretna som mnohých ľudí, ktorí Američanov vnímajú ako neohľaduplný národ, ktorý myslí len na seba. Je smutné, že takíto ľudia v USA existujú, ale predsa nie všetci sú takí. Spočiatku bolo pre mňa náročné prehliadnuť tieto negatívne asociácie a naďalej preukazovať svoju lásku a porozumenie. To je aj dnes jeden z mojich hlavných cieľov – ukazovať skutočnú, lepšiu identitu Spojených štátov.

Na čo si si u nás pomerne rýchlo zvykla?

Môj americký zvyk, že kedykoľvek môžem kúpiť čokoľvek, na Slovensku nefungoval. Tu sú obchody a služby pre zákazníkov k dispozícii väčšinou do osemnástej hodiny, kým v USA sú otvorené 24 hodín denne alebo do neskorej noci. Musela som sa naučiť plánovať dopredu aj na niekoľko dní. Dnes sa z tejto zmeny myslenia začínam tešiť. Tiež som zistila, že sila slovenskej kultúry spočíva v trávení spoločného času s rodinou. V Amerike sú

ľudia neustále v pohybe, čo je vzrušujúce, ale po istom čase aj dosť únavné. Páči sa mi táto charakteristika slovenskej kultúry, pretože mi dáva oveľa viac času tráveného doma, pri manželovi.

Skús pomenovať najviac zaujímavý rozdiel medzi americkou a slovenskou mentalitou.

Myslím si, že medzi slovenskou a americkou mentalitou existuje veľa rozdielov, ale ten, ktorý je pre mňa najzaujímavejší, sa týka zachovávaní tradícií. Spomínam si, aká som bola dojatá krásou svetiel na cintorinoch počas Pamiatky na zosnulých. Myslím, že tradície pomáhajú udržiavať skutočný význam všetkých našich sviatkov. Spojené štáty sú ako obrovský horúci kotol odlišných kultúr, tradícií a etník. Mnohé kultúry oslavujú rôzne náboženské sviatky v priebehu celého roka, ale len pár z nich je pre všetkých Američanov. Aj z tohto dôvodu oceňujem silu a hĺbku slovenských tradícií.

Ako chápeš „lásku k blížnemu“ a čo pre teba znamená?

Pre mňa osobne má slovo láska svoj úprimný význam. Je to postavenie želaní a potrieb inej osoby pred svoje vlastné. Slovo „láska“ preto nemožno vyjadriť ani tak slovné, ako prakticky. Láska k blížnemu kladie osobné potreby človeka do úzadia. Nepriháša len slová, ale hlavne činy; má preto v prvom rade preukazovať, nielen vyznávať.

Čo by si našim čitateľom odkázala na záver?

Rada by som im pripomenula, že na nič nie je nikdy príliš neskoro. Nikdy nie je príliš neskoro na pomoc niekomu, nikdy nie je neskoro ukázať lásku a nikdy nie je neskoro nájsť Boha. Na to, aby ste mohli pomáhať blížnym, nemusíte cestovať do inej krajiny. Ľudia môžu slúžiť a usilovať sa pomáhať iným denne vo svojej vlastnej komunite. Každý niečo potrebuje, a preto na pomoc nikdy nie je neskoro.

ROZHOVOR PRIPRAVILA HEDWIGA HENNELOVÁ <<<
CENTRUM KREŠTANSKÉHO VZDELÁVANIA

Hodinka s nenápadnou hrdinkou Darinou Bancíkovou

Hodinka o prvej slovenskej evanjelickej farárke Darine Bancíkovej sa uskutočnila v budove bývalej evanjelickej ľudovej školy (dnes Biblická škola) v Martine, v ktorej malá Darinka absolvovala svoje prvé štyri ľudové ročníky a z ktorej odišla študovať na martinské reformné reálne gymnázium. Miloš Kovačka, ktorý pani farárku – „nenápadnú hrdinku“ – žiakom predstavil, si myslí, že táto skutočnosť deti oslovila ako prvá. Jeho prednáška bola v optike tejto skutočnosti detským auditóriom vďačne prijatá a oslovujúca.

Verná služba slovenských evanjelikov – mužov a žien

Keď sa pozrieme na náš cirkevný zbor, jeho založenie nemá svoje presné určenie keďže sa jeho vznik podľa niektorých správ viaže na rok 1544, podľa iných na rok 1545. Isté však je, že jeho prvým duchovným pastierom bol Laurentius – Vavrinec. Bol to muž, ktorý do vtedajšej knihy Turčianskeho Svätého Martina vpsal predhovor v „reformačnom duchu“, ktorý svedčí o tom, že svätomartinská cirkev prijímala myšlienky reformácie už od roku 1536. Zaujímavý je aj ďalší údaj. Až do roku 1945 pôsobili v úrade evanjelických duchovných na celom Slovensku iba muži. Po viac ako 400 rokoch sa prvou slovenskou evanjelickou farárkou – a zrejme prvou slovenskou farárkou vôbec – stala Darina Bancíková (1922–1999). Keď Miloš Kovačka prednášku o jej ťažkom, a preto hrdinskom živote uviedol slovami „žena môže byť naozaj vynikajúcou osobnosťou v úrade evanjelického farára“, niekoľko desiatok očí už sústredene hľadalo na tvár mladej ženy s okuliarmi, jemnými črtami a priamym – úprímnym pohľadom.

Prenasledovanie – väznenie – život „po“

Darina Bancíková sa na Evanjelickej bohosloveckú fakultu UK v Bratislave zapísala ako poslucháčka v roku 1941. Bola horlivou farárkou a zvestovateľkou slova Božieho. Aj z tohto dôvodu sa v časoch komunizmu stávala čoraz viac podozrivou. Štátna bezpečnosť ju po niekoľkohodinovej prehliadke jej písomností v Drienove vypočúvala a pre jej kritický postoj voči ateistickému štátu odsúdila a uväznila. Väznenie v Banskej Bystrici, v Pardubicách a na pražskom Pankráci slovenskú evanjelickej farárku nezlomilo. Naďalej ostala verná svojmu presvedčeniu a tomu, čomu verila a koho vyznávala. Spolu s ňou boli falošne obvinení a uväznení aj biskup Vladimír Pavol Čobrda, jej žilinský učiteľ a priateľ, biskup Fedor Ruppeltdt, ako aj obľúbený kazateľ a obranca martinského evanjelického zboru Ludovít Vajdička. Darinka mala po prepustení z väzenia – rovnako ako jej spoluväzni – vážne existenčné

problémy. Prácu robotníčky v zvolenskej mliekarni získala až po 35. pokuse zamestnať sa. Neskôr pracovala ako úradníčka v poisťovni. Po roku 1968 sa stala opäť farárkou v obci Veľký Lom a v úrade kazateľky pôsobila až do roku 1996. Tri roky po završení svojho povolania zomrela v ústave pre ťažko chorých v Dolných Salibách. Pochovaná je vo svojej rodnej obci Kokava nad Rimavicou (okres Poltár).

Hrdinka bývalého režimu bola, spoločne so všetkými postihnutými kňazmi, cirkevne i morálne rehabilitovaná generálnym biskupom Pavlom Uhorskaiom. Stalo sa tak v bratislavskom Veľkom kostole v rámci generálneho konventu v roku 1990. Rehabilitovať Darinu Bancíkovú v období komunizmu nesmeli a nemohli nielen štátne súdy, ba ani samotná cirkev. Aj preto Miloš Kovačka právom zdôraznil: „Aký to musel byť krutý režim, keď statočných ľudí surovým spôsobom pohnal do väzenia a zakázal im vykonávať ich povolanie.“

Projekt *Nenápadní hrdinovia*

Povzbudení k štúdiu o živote a diele hrdinky Darinky Bancíkovej boli nielen poslucháči prednášky – žiaci EZŠ, ale aj vybraný, dievčenský tím žiačok tejto školy. Nominované členky tímu – Viktória Tothová, Barbora Sopoligová a Kristína Matulová – sa práve v tomto roku zapoja štúdiom a prezentáciou života a diela Darinky Bancíkovej do súťaže *Nenápadní hrdinovia*. Prednášateľ v tejto súvislosti dievčatám odovzdal knihu *Divné sú cesty Božie*, ktorú napísala práve pani farárka Bancíková a ktorá vyšla i v anglickom preklade. Aj keď vydávanie knižky sprevádzali nemalé komplikácie, posledné tri výtlačky anglickej verzie z pôvodných sto, ktoré autorka darovala martinskému evanjelickému zboru, putovali do rúk mladých riešiteľiek projektu. „Knihu som uchovával na vhodnú príležitosť celých päťnásť rokov,“ s úsmevom povedal Miloš Kovačka potom, ako na internete zistil, že slovenskú verziu tejto knižky si žiačky medzičasom vypožičali v Slovenskej národnej knižnici. Žiačky prijali vzácny knižný dar ako skutočné povzbudenie do spoznávania *Nenápadnej hrdinky Darinky Bancíkovej*, ktorá prežila svoje prvé štyri žiacke roky v evanjelickej ľudovej škole v Martine a plným právom môže byť hrdinkou žiakov našej EZŠ.

Darina Bancíková, priekopníčka v úrade slovenských evanjelických farárov, je autorkou dvoch kníh. Prvou je už spomínaná životopisná kniha Divné sú cesty Božie, v ktorej opísala svoj strastiplný život a ktorá sa dočkala až troch vydaní. Vyšla aj po anglicky pod názvom God Works in Mysterious Ways. Druhá kniha nazvaná Prebytočný človek dokumentuje Bancíkovej väzenie a prenasledovanie. Koncom roku 2012 si budeme pripomínať 90. výročie narodenia tejto významnej osobnosti.

HEDWIGA HENNELOVÁ <><

CENTRUM KREŠŤANSKEHO VZDELÁVANIA

*Ó, hĺbokosť bohatstva, múdrosti a známosti Božej!
Aké nevyspytateľné sú Jeho súdy a nepochopiteľné cesty Jeho!*

Polročné služby Božie boli o Ježišovej múdrosti, poslušnosti a „neposlušnosti“

Dvanásťročný Ježiš, tak ako to opisuje evanjelista Lukáš (L 2, 41–52), prichádza so svojimi rodičmi do Jeruzalema sláviť hody veľkonočného baránka. Keď sa po skončení slávnosti rodičia vracajú domov, zistia, že ich dieťa – Ježiš – medzi nimi chýba. Bol vari Ježiš neposlušný? Alebo si ako dvanásťročný chlapec nevedomoval, že nedať vedieť rodičom, kde sa nachádza, môže byť vnímané ako neposlušnosť?

Spirituálka Katka Valčová žiakom Evanjelickej základnej školy v Martine v tomto biblickom príbehu pripomína aj reakciu rodičov – boli predsa tými, ktorí sa o Ježiša starali, ktorí ho milovali a pocítovali zodpovednosť za Jeho život. Svedčí o tom aj fakt, že ho hľadali takmer 10 dní! Neveríte?! Počítajme spolu:

- tri dni išli z Jeruzalema domov, keď zistili, že Ježiš nie je pri nich ani pri žiadnych svojich príbuzných;
- tri dni cesty im trvalo, kým sa vrátili späť do Jeruzalema, aby sa pokúsili Ježiša nájsť;
- ďalšie tri dni ho hľadali v celom Jeruzaleme;
- až potom išli do chrámu.

Ježišovi rodičia hľadali syna desať dní. To však, čo oni vnímali ako Ježišovu neposlušnosť, bolo v skutočnosti „nepochopenie Jeho poslania“ – pripomína spirituálka Katka Valčová. Dvanásťroč-

ný Ježiš ich na to upozorňuje a o svojom poslaní hovorí: „Či ste nevedeli, že ja musím byť vo veciach svojho Otca?“

Rodičia tomu nerozumeli, nepochopili Jeho úlohu na tejto zemi. Jeho matka Mária si však „zachovala Jeho slová v srdci“. Potom sa Ježiš poslušne vrátil domov spolu s rodičmi, „prospieval múdrosťou, vzrastom a bol milý Bohu aj ľuďom“.

Z uvedeného biblického príbehu pre nás plynú dve lekcie:

1. Ježiš nás učí, že poslušnosť voči Bohu aj rodičom je dôležitá!
2. Dôležitá je aj múdrosť – Ježiš bol v chráme, kde sa rozprával s múdrymi ľuďmi; bol na mieste, kde sa vzdelával.

Ako teda znie Ježišov odkaz pre nás do dnešných dní? Poslušnosť a múdrosť sú pre Ježiša dôležité a rovnako by mali byť dôležité aj pre nás, Jeho nasledovníkov.

BEZ SLOV

Na tábore, ktorý sa uskutočnil počas jarných prázdnin od 7. do 9. 3. 2012 v hoteli Junior Piatrová vo Vrútkach, to bez slov naozaj nebolo. Každý mohol rozprávať, koľko len chcel. Práve témou bol náš výlet zaujímavý, a teda „bez slov“. Dozvedeli sme sa o knihe Bez slov – o jej farebných stranách a čo znamenajú. Zistili sme, kto je Boh, ako sa k nám dostal hriech a ako nás Ježišova krv zachránila. Učili sme sa tiež, ako môžeme rásť, keď prijímame Ježiša za svojho Záchrancu.

Náš čas sme trávili aj rôznymi hrami, pri tvorivých dielnach, speve, modlení, pozoraním rozprávok a rozpráváním sa. Obrovskú radosť však máme z toho, že sme mali krásny čas v Božej prítomnosti. Jedno poobedie sme sa všetci stretli a začali sme spievať. Spievali sme skoro hodinu Bohu na chválu a prinieslo nám to mnohým (nielen deťom, ale aj vedúcim) radosť z Božej prítomnosti. Spolu sme sa modlili, poznávali život v Božej prítomnosti a tešili sa z toho, že aj takéto veci sa dejú na tábore.

Na konci tábora sme si rozprávali, ako žiť s poznaním Božej lásky a záchranu v našom domácom prostredí. Pripomenuli sme si, že sa potrebujeme viac modliť, čítať si Bibliu, hovoriť svojim spolužiakom o radostnej zvesti od Boha, byť Božím bojovníkom v tomto svete a každý deň nanovo prijímať, že aj za mňa Ježiš zomrel na kríži.

Verím, že tento tábor bol miestom Božej prítomnosti a lásky a že aj na tomto mieste sme mohli zažívať naplnenie našej vize: „Dovoľte dieťkam a nebráňte im prichádzať ku mne, lebo takýchto je kráľovstvo Božie“ (Mk 10, 14), v ktorej chceme pokračovať aj počas školského roka.

LUBKA MACEKOVÁ

NAŠI MLADÍ SLUŽIA V DETSKOM DOMOVE V MARTINE

Chceme sa s vami podeliť o dobrú novinu, že na pôde nášho cirkevného zboru a Biblickej školy vznikla mládežnícka iniciatíva pomoci a spoločne stráveného času našich mladých s deťmi z martinského Detského domova. Aktivity sa začala v lete 2011 počas dvoch letných táborov a pokračuje pravidelnými návštevami. S „domováckymi deťmi“ sa dvakrát do týždňa hráme spoločné hry, tvoríme, spievame, športujeme... skrátka prostredníctvom kreatívne stráveného spoločného času im dávame radosť, priateľstvo a lásku. Každý týždeň tak 8 našich mládežníkov trávi hodinu a pol v tejto kresťanskej službe.

Naši mladí pochopili, že sociálna služba je pre kresťanskú vieru úplnou samozrejmosťou a že je nemysliteľné, aby kresťania nesýtli hladných, neprijímali cudzincov a NENAŠTEVOVALI uväznených (Mt 25). Tiež je prospešné, aby sme sa o svoje požehnanie podelili s tými, ktorým sa ho dostáva v omnoho menšej miere. A tak sa deje záprak rastu požehnaní – Božie požehnanie je totiž jediná vec na svete, ktorej neubúda, keď sa delí!

Sestry a bratia, chceme celý náš cirkevný zbor vyzvať, aby nám nebola ľahostajná situácia tých, ktorým sa v živote nepošťastilo toľko koľko nám. Chceme vás preto pozvať k dvom veciam:

- Po prvé, aby ste sa spolu s nami modlili: aby sme sa modlili za našich mladých, ktorí majú srdce pre službu a rozhodli sa investovať tento talent; prosíme za nich, za vytrvalosť a láskavé a otvorené srdce voči núdznym deťom. Prosíme aj za deti v martinskom Detskom domove (a, samozrejme, za všetky deti bez domova).
- Po druhé, aby sme viacerí priložili ruku k dobrému Božiemu dielu a ku skutkom milosrdenstva, ktoré si naši mladí zobrali za svoje. Ich služba si popri všetkom zaničení a odovzdaní vyžaduje taktiež materiálnu pomoc (športové, výtvarné a hudobné potreby). Sme Pánu Bohu vďační, že sa smieme o Božie milosrdenstvo podeliť s tými, ktorí sú viac núdzni ako my. Tešíme sa, že vás opäť čoskoro budeme môcť informovať o ďalšom rozmnožovaní Božieho požehnaní.

TOMÁŠ GULÁN

+ DD TIM: MILOŠ, MIŠO, LEA, MAJKA,
ALICA, ERIKA, NINKA, MIŠKA, PAŤO

Mirva a Taru

Keď človek hodlá niekam cestovať, Slovensko asi nebýva prvou krajinou, ktorá mu zide na um. Myslím si však, že by to tak mohlo byť. Pre mňa to všetko stálo zato a rozhodne sa ešte niekedy na Slovensko vrátim. Možno budúci rok? Ďakujem za všetko, mám vás i vašu krajinu naozaj nesmierne rada.

MIRVA RANNANTIE (LAHTI, FÍNSKO)

Niektoré charakteristiky Slovenky som objavila sama v sebe

Hovori sa, že Slováci majú všade vo svete povest' štedrých a veselých ľudí. Potvrdzuje to aj MIRVA RANNANTIE, študentka z Fínska, ktorá sa počas zimného semestra rozhodla študovať u nás. Na Biblickej škole v Martine navštevovala spolu so svojom kamarátkou Taru študijný program Misijná práca s deťmi a mládežou (MPDM). Najprv sa popasovala s angličtinou, potom začala spoznávať základy slovenčiny, až sa napokon s úsmevom pristihla pri tom, že slovenská mentalita sa už nalepila aj na ňu samu. O tom a mnohom ďalšom sa môžete dočítať v nasledujúcom rozhovore...

Čo študuješ doma vo Fínsku? V čom je štúdium u vás podobné a v čom iné ako štúdium na Slovensku?

Som študentka bakalárskeho programu v odbore *sociálna práca*, ktorá je zameraná na prácu s deťmi a mládežou. Vo Fínsku mám praktické cvičenia takmer každý semester. Chcela som však mať viac teologických kurzov a vzdelávať sa v teológii. To v mojom odbore, bohužiaľ, nebolo možné. Štúdium misijnej práce na Slovensku mi takúto možnosť dávalo. Bol to veľmi požehnaný čas.

Sme radi, že sa ti obsahové zameranie programu MPDM páči. Priznaj ale, v čom vidíš najväčšie ťažkosti tohto štúdia?

Pre mňa bolo najťažšie študovať v cudzom jazyku. Aj v práci s deťmi som si musela vymyslieť vlastný spôsob, ako k nim pristupovať, keďže oni nevedia plynule po anglicky a ja zase po slovensky. Táto ťažkosť však nebola iba pri štúdiu alebo študijnej praxi. Stretávate sa s tým v obchodoch, reštauráciách, na pošte... Mnohí ľudia po anglicky nevedia vôbec. Chcela som však s nimi komunikovať, a to pre mňa bola výzva!

Na čo si si u nás celkom rýchlo zvykla?

Najskôr sa mi zdalo divné, že ľudia takmer vždy meškajú. Tiež som si všimla, že vy Slováci nepatríte medzi ľudí, ktorí sa stresujú z maličkostí. Na túto inakosť som si však pomerne rýchlo zvykla a páčila sa mi.

Napriek mnohým pozitívam máme aj svoje „nedostatky“. Načo si si na Slovensku povedala „to nezmením“ a viac si to neriešila?

Heh, to, že mnohí Slováci meškajú, ma na začiatku dosť rozladovalo. Ja, dievča z Fín-

ska, som bola zvyknutá všade chodiť načas. Ak vo Fínsku totiž meškáte, máte obrovský problém a celý deň postavený „naruby“. Druhá vec, ktorú som prestala riešiť, je národnosť môjho budúceho manžela (smiech). Pred štúdiom na Slovensku som si bola istá, že môj manžel bude Fín, resp. nebude cudzincom. Teraz to už ako problém nevidím... (smiech). Niektoré charakteristiky Slovenky som dokonca objavila sama v sebe.

Keď sme pri tých rozdielnostiach, v čom to je? V čom sú Slováci iní ako Fíni?

Myslím si, že Slováci sú otvorení ľudia, oveľa zdvorilejší ako Fíni. Fíni nie sú takí úžasní; sú oveľa hanblivejší. Cudzincom sa môže dokonca zdať, že sú neslušní. Fíni takí však nie sú, je to len časťou našej fínskej mentality (smiech).

Tvoj študijný pobyt sa o pár dní končí. Z čoho máš dnes najväčšiu radosť?

Užila som si ozaj každú chvíľku môjho štúdia a času na Slovensku. Som veľmi vďačná za možnosť študovať práve v Biblickej škole v Martine. Naučila som sa mnoho o Biblii a mala som možnosť viac a lepšie spoznať nášho nebeského Otca. Najväčšiu radosť mám z toho, že máme veľkého a úžasného Boha!

Jedným z cieľov Biblickej školy je ponúknuť svojim študentom spoločenstvo – komunitu ľudí, ktorí si vzájomne slúžia vo viere. Ovplyvnilo ťa štúdium misijnej práce aj z osobnostnej stránky?

Priznám sa, že na Slovensko som prišla s cieľom mať tu krátku zahraničnú prax. Nikdy predtým som nechodila do práce, ani nerobila zahraničnú misiu, takže som presne nevedela, čo môžem a mám očakávať. Po troch mesiacoch štúdia na Slovensku som však začala vážne uvažovať o zahraničnej misijnej službe. Chcela by som robiť misiu aj v budúcnosti a pracovať pre Ježiša a pre blížnych.

Veríme, že tvoje predsavzatie slúžiť Bohu a blížnym vytrvá aj po príchode domov do Fínska. Aké je to byť doma?

Je to krásne. Ešte stále som však v myšlienkach inde... Deň po príchode domov som sa musela smiať sama na sebe. Išla som si kúpiť nové snehule, pretože tu, vo Fínsku, máme teraz kopy snehu. Našla som presne také topánky, aké som chcela a potrebovala. Keď som za ne išla zaplatiť, spontánne som sa predavačovi pozdravila „Hi“, pritom u nás sa zdraví „Moi“. Hneď som si uvedomila, že hovorím po anglicky... No, asi sa budem teraz chvíľku zlepšovať vo finštine (smiech).

ROZHOVOR PRIPRAVILA HEDWIGA HENNELOVÁ <<
CENTRUM KREŠTANSKÉHO VZDELÁVANIA

TENTO ROK JE VO FÍNSKU ROKOM BIBLIE

Fínske kresťanské cirkvi rok 2012 slávia ako rok Biblie. Dôvodom sú: 200 rokov od vydania Biblie vo finčine, 20 rokov od prekladu Biblie v súčasnej finčine a 200 rokov od založenia Fínskej biblickej spoločnosti. Oslavy sa začali v sobotu 28. januára 2012 na cirkevnom dni vo Vasa. Pokračovať budú Nedeľou Biblie 22. apríla, 5. mája na Dni misie a medzinárodnej diakonie, sériou vysielaní v Rádiu Vega a vyvrcholením budú ekumenické oslavy Roka Biblie v Abo 24. – 27. mája 2012. Rok Biblie má priblížiť Knihu kníh ľuďom mimo cirkvi a u ostatných prehĺbiť spiritualitu.

JURAJ TRANOVSKÝ – 420

CITHARA SANCTORUM – 215

Pobelohorský exulant Juraj Tranovský je veľkým evanjelickým pojmom. Narodil sa pred 420 rokmi (podľa Tranovského kalendára na rok 2012 to bolo 9. februára 1592, podľa iných údajov 17. či 27. marca, resp. 9. apríla 1592) v Těšine v Sliezske. Právom je označovaný ako rodák sliezsky – Slezan podľa deda z Tránovic; iní ho majú za Čecha či Moravana, iní za Poliaka. No Jozef Miloslav Hurban ho v známej eseji *Slovensko a jeho život literárny* nenazval (ako sa podpisoval a mnohí ho tak dodnes nazývajú) Jiříkom, ale prihovril sa mu írečito ako k Slovákov: *Ďurko Tranovský! Mal na to (a my s ním) významný dôvod: Tranovským zozbierané piesne, ktoré vydal v spevníku Cithara sanctorum (Levoča 1636), nazývanom i Transocius, podľa Hurbana „do dnešného dňa v físcich a físcich víťískov medzi Slovákami evanjelickými kolujú. Tranovský sám bol najhोjnejší skladateľ a prekladateľ piesní, takže mu ostalo meno »slovenského Luthera«.*

Hurban to povedal presne: slovenský Luther! Veď Tranovského *Cithara sanctorum* – Cithara svätých pre luteránske Slovensko vytvorila základy slovenského evanjelického spevu. A evanjelický spev, echo Slova Božieho, formoval a integroval

evanjelickú cirkev slovenskú ako mimoriadne významný kresťanský fenomén v dejinách Slovenska. Posilňoval ju, povzbudzoval a upevňoval v reformačnom

odhodlaní a presvedčení v slzavých časoch protireformácie. Piesňami budoval Kristom vykúpenú cirkev.

„Slovenský Luther“ v Cithare vyspieval verne princípy evanjelického kresťanstva. Známu sa napríklad stala *Pieseň obsahujúca v sobě všetky částky Katechizmu od kněze Jiříka Tranovského*. V jeho piesňach sa zračilo pokánie a pokora Pánových služobníkov, rezonovala v nich doba i cirkevný rok: Vianoce, Veľká noc, Svätý Duch. V temrave časov „dvojnásobnou modlitbou“ otvárali srdcia, svedomie prečísťovali dnes takmer neznámu sebareflexiou. Pomáhali prežiť doma i v novej vlasti, vo väzeniach i na galejach. Zvestovali nádej na odpustenie hriechov – na spasiteľskú Milosť Božiu. Aj preto sa stali milovanými piesňami milovaného kancionála. Kresťan, ktorý s ním prichádzal na bohoslužobné príležitosti, žena či muž, šľachtic či poddaný, alebo slobodný človek novej doby, zostane navždy nezabudnuteľným zjavom slovenských evanjelických storoch. Dejiny si ho zapamätali v Liptove i v Gemeri, v Turci i na

Záhori, na Považí i v Novohrade, v Prešove i v Pešti, na Dolnej zemi i v USA. Bol znamením doby. Inšpiroval dôstojnosť a vznešenosť. Svätosť. To všetko sa odrážalo vo vďačnom speve, ktorý sa vinul k nebesám, napríklad v speve matiek našich výnimočných básnikov, Hviezdoslava i Kraska. A dodnes nad všetku pochybnosť, ako by povedali otcovia, „vonia“ v tichých ranných či sviežich nedeľných predpoludniach, popoludniach i večeroch všetkým, ktorí v sebe cítia dávnu pieseň.

Nečudo, že *Cithara sanctorum* vierou, napĺňanou láskou, rozsievala nádej, ktorá posilňovala cirkev i národ. A navidomoči s nimi rástla, rozrastala sa. Mohutnela v speve. Presne to vyjadril Štefan Kréméry: „*Ako by sa žiadalo vidieť skutočným básnickým okom Tranovského. Sliezsky človek po behohorskej bitke kráča po pažiti liptovskej a spieva Hospodínu. Z jeho pera vychodí slovo Lutherovo tak ako málokde. I najväčší z dnešných sotva by vládali závodíť s ním. A geniálny človek tento sotva zavrel oči, už jeho kniha rástla. Do konca stoletia bol z príka kmeň a v nasledujúcom stoly rozšumela sa bohatá koruna. Miazgu pila koreňmi hlboko pustými z najlepšej minulosti kresťanskej. Či až po žalmy. Ozrutná lipa akási. A ako zjednotilo sa Slovensko vôňou, keď vysypala sa listím kvetu! Lebo boli deceniá, keď z Tranoscia spievali i kraje dnes už kompaktné katolícke.*“

Tranovského piesne prenikajú aj do dnešných dní. Neraz spievame ich súčasné slovenské podoby. Ale málo o nich vieme: história, ktorá bola vždy označovaná za matku múdrosti, sa dnes neraz bezducho považuje za starú a neplodnú barabižeň, dobrú na smetisko. Písmo, ktoré je samo osebe aj históriou biblického ľudu, však hovorí inak: Pozorujte svojich vodcov a napodobňujte ich vieru! Aj tento odkaz Novej zmluvy možno vnímať na pozadí snáh, ktoré viedli „našich starých“, váženého čáčovského seniora Jána Moc-

ka napríklad, k vybudovaniu Tranovského knižnice, v ktorej, ako sníval, mali byť všetky vydania Cithary, ale i Zpěvníka, ako aj všetkých ostatných tlačených i rukopisných kancionálov, spevníkov a spevníčkov, funebrálov, no i agend, modlitebníkov, katechizmov či iných kresťansko-evanjelických kníh. Ako je známe, Tranovského knižnicu, ktorú sa mu len sčasti podarilo vytvoriť, daroval v roku 1907 spolku Tranoscus v Liptovskom Mikuláši, kde ju ďalej opatrovali a budovali vzácní muži slovenského evanjelického života, Jur Janoška a Ludovít Šensel, bádateľsky edície Cithary ozrejmovali mnohí ďalší, najmä Ján Ďurovič a Ján Čaplovič.

Dnes – po vyše storočí – sa Tranovského knižnici venuje Slovenská národná knižnica v Martine, ktorá má na najbližšie dva roky (ako výskumnú modelovú úlohu) naplánovanú jej revitalizáciu, očistu a konzervovanie, aktuálnu katalogizáciu, elektronický katalóg i veľmi žiaducu digitalizáciu, vystavenie na webovej stránke. Dôležitým predpokladom tohto „aktuálneho sna“ je čerstvá, v týchto dňoch v Slovenskej národnej knižnici vydaná kniha *Cithara sanctorum*. Bibliografia, ktorú autorsky spracovala Mgr. Eva Augustínová, PhD., je prekvapujúco bohatá. Dokazuje, že *Cithara sanctorum* bola na Slovensku a v zahraničí vydaná minimálne 215-krát. To znamená, že ju možno považovať za ozajstný monument slovenskej duchovnej, kresťansko-evanjelickej, ale i knižnej kultúry ako takej. Bibliografia je priekopníckym dielom. Významne prekonáva doterajšie evidencie Cithary, a to nielen počtom zistených vydaní, ale aj korektnosťou popisu. Podáva úplné bibliografické záznamy jednotlivých edícií a zhromaždený masív rozmnožuje prostredníctvom registrov o špecifické analytické rezy – registre tlačiarov a tlačiar-

ni, vydavateľov, nakladateľov a kníhkupectiev, zoznam autorov a ostatných pôvodcov piesní Cithary a jej prídavkov i zoznam fingerprintov (umožňujú identifikáciu defektných edícií bez titulného listu či tírážnych údajov). Pozoruhodné sú aj rozsiahle tabuľky počtu piesní podľa jednotlivých vydaní a tiež výskytu piesní vo vybraných vydaniach *Cithara sanctorum* a jej prídavkov.

Dielo Evy Augustínovej, ktoré vyšlo (s vročením 2011) na 380 stranách, je naito kvalifikovaným predpokladom revitalizácie a možného knižného kompletarizovania či digitálneho dobudovania Tranovského knižnice. A je aj príkladom, ako zachraňovať národné kultúrne dedič-

stvo a v ňom pramene slovenského duchovného života, ako dokazovať ich historický význam v slovenskom národe i medzi národmi, dokumentovať vyslovene priamu súvislosť medzi milovaním evanjelickej piesne a rastom evanjelických osobností, ktoré sa zaslúžili o také biblické charaktery v kresťanskom živote na Slovensku, aké v našom národe v súčasnosti neraz chýbajú v zápasoch proti čoraz zhubnejšiemu pokrytectvu a cynizmu.

Je isté, že naše časy si žiadajú nové piesne, nových Tranovských. Dávny, dnes už 420-ročný Jiřík – „Ďurko“ Tranovský by sa z nich radoval. A pozval by ich, ako i nás naďalej pozýva k piesni znejúcej ponad časy:

*Kdo proti nám, keďž Bůh s námi jest? Živí i mrtví jsme Jeho.
 Ďábel, smrt, peklo, žádná neřest Neodloučí nás od Něho.
 Meč, povodeň, žalář, oheň, Ni zlost světa všeho.
 Buď Jeho jméno, od nás chváleno Až na věky.*

MILOŠ KOVAČKA

Jestliže jednomu každému, kdo soukromě napravuje svou cestu, slibuje Bůh své spasení; jestliže celému některému národu, navracejícímu se k němu, ukazuje milostivou tvář; jestliže v posledním čase světa sluší oblékati zaslíbenou manželku Beránkovu v roucha krumplovaná (Ž 45, 15) a v čistý kment (Zj 19, 8), ač dotud byla krásná jen u vnitřku (Ž 45, 14); jestliže v posledních dnech hora Hospodinova, církev, vyvýšená nade všechno, co vyniká na světě, má svým plným jasem zváti národy, aby se k ní hrnuly a chodily ve světle Božím: proč my všichni se neřítíme jedním proudem napravovat své společné cesty? Proč my všichni nepodnikáme už konečně vážné úvahy o navrácení k Bohu, od něhož jsme zbloudili? Proč my všichni už nespěcháme zdobit nevěstu Kristovu, církev, seberouce ze všech stran všechno zlato, drahokamy, kment a purpur? Proč my všichni neusílujeme, abychom postavili před oči lesk Hospodinova domu? Pojďte, začněme předvádět rady ve skutek! Abychom napravili a s pomocí Boží přivedli k spásě a k slávě všechno, všechny, všestranně.

J. A. KOMENSKÝ: VŠENÁPRAVA

Na Komenského dielo si vďačne spomínáme pri 420. výročí jeho narodenia, ktoré pripadlo na 28. marca 2012

Naroden 27. februára, pokrten 1. mart. 1812.
 Dítěte jméno Samuel, rodičové Adam Chalupka, kněz, a Anna Pruni.
 Svědkové p. Jozef Šulek, farár Lubjetowský, a Rozyna Kuszy.
 Křtitel p. Jan Kuzmányi Kazatel Březnanský.

Evanjelický a. v. farár v Hornej Lehote na Pohroní,
 účastník a signatár Memoranda národa slovenského, zakladateľ Matice slovenskej,
 básnik mohutnej romantickej skladby Mor ho!, ktorá prvýkrát verejne zaznela
 v Martine, budovateľ evanjelického kostola v Hornej Lehote,
 pevec obľúbených kresťansko-evanjelických piesní

SAMO CHALUPKA

sa narodil pred 200 rokmi

Výpisky z monografie Jána Ďuroviča

o Jánovi a Samovi Chalupkovcoch

Samo Chalupka ako prísny a vysoko cenený duchovný pastier a kazateľ

Pekne kázal, nič o politike, len Božie slovo (Hellebrandtová). Krásne mal pohrebné kázne, všetko pripomenul, kto ako žil (Vrabc). O svojich kázňach do protokolu kanonickej vizitácie v roku 1873 napísal: „Kázne si písal, dokud seslablý privčasu zrak jeho v tom mu neprekážel, privykal hned od mladu z paměti kázati.“ Káže z riadnych evanjelií a epistol, ale „nepokladá sobe toho za hřích, kde potreba tak veli, i z pořádku vystúpiti a svojbodných textův uživati“. Starostlivo vykladal katechizmus pri nešporných službách Božích, podľa starcov musel tam byť každý, ináč by ho bol potrestal. Pastoračiu vykonával hlavne pri každoročných koledách, tam dodnes zachovaných. Rozprával o tom starý presbyter: Biblia musela byť na stole, on sa pýtal na katechizmus, modlitby detí aj starších z mládeže. V čase ohlášok chodi-

li tiež na katechizmus, každý večer na faru. Mával denne ranné modlitby, do kostola po nedeliach ľudia húfne chodili, sledoval sám neprítomných, i potrestal, po službách Božích sa zastavil a pohovárал s ľudmi.

Ako písal a recitoval

Medzi jeho básňami je máloktorá výtvor jedného momentu, menovite básne historického významu sú plné štúdia, badania... Nepracoval nikdy nasilu, keď vznikol v ňom a utkvel sa mu predmet, to si poznačil; čakal, kým sa mu myšlienka kryštalizovala, čo mnohokrát drahný čas vyžadovalo. Pracoval v strednej izbe svojej fary – na ňu sa aj ponosoval, že je zasmužilá, chladná i chradná, – ktorej okná boli obrátené na sever k mohutným hrebeňom Nizkych Tatier, k Holiam, pod nimi na jeho Hrádok, a iste aj to prispievalo k mohutnosti citu a tvorby... Básne tvoril pomaly... tak sa stalo, že každá jeho básenka

je kus života básnikovo – klasicky dokonala. Tak sa potom stalo, že ... všetky svoje básne, avšak bez učenia memorizovania znal naspamäť. ... Keď bola kanonická vizitácia s biskupom Dr. Seberínom, prišiel aj generálny dozorca cirkvi a hlavný župan Zvolenskej stolice Anton Radváni, patrón Sládkovičov, a keď biskup požiadal Chalupku, aby zarečil niektorú svoju báseň a on prednášal im s veľkým dôrazom Mor ho! Na Radvánskeho to urobilo mocný, neslýchaný dojem. Najprv žasol na spádoch pejmy, na stolci svojom robil pohyby, gestá veľkého vnútorného pohnutia, a keď báseň stupňovala sled deja a junač hrímala na pyšného cára, vtedy ostal, ako by ho bolo vyhodilo, a stál vzpriamený, kým rečník prednášku nedokončil. Výrazne to chválil, Chalupkove Spevy si zakúpil a nosil ich so sebou aj v Pešti.

Chalupkova knižnica sa stala súčasťou Slovenskej národnej knižnice v Martine

S Chalupkovými štúdiami k básňam súvisela aj jeho záľuba vo vykopávkach a v zbieraní starožitností. I v tom bol plnokrvným romantikom. Aj súvekovci jeho sa pamätajú, ako chodil na Hrádok, celé noci tam trávil, aj návštevníkov tam viedol na výlet, rozprával im o hradištiach, o pohrebištiach, aj po iných krajoch. Získal si pritom aj hodne archeologických pamiatok, ktoré spomína aj vo svojom záвете, darujúcej ich Matici.

Druhou takou cennosťou bola jeho knižnica, kam zhromaždil na svoj stav mnoho kníh. Opísal ju vo svojom denníku *Dušan Lichard*: Bibliotéku má plnú vybraných kníh zväčša básnikov, potom teologické a historicko-archeologické knihy. Nie sú to skvostné, zlatorezni opatrené knihy, lež chudobné v jednoduchom zviazaní alebo len brožované zväzky, ale obsah ich je nad zlato... V najvyššom poschodí skrine je garda gardy: Dante, Ariosto, Tasso, Petrarca, Schiller, Shakespeare a Goethe. Slovenských básnikov má zväčša v antológiách, Goetheho má celého v štyroch veľmi hrubých zväzkoch v

... celo rytinami ozdobenom a aj v ... zlatoreze viazanom vydaní. „Tie diela má státi sedemdesiat šajnových zlatých“ – zdôraznil nám hlasom, ktorý hovoril i to: „Pri všetkej chudobe som si zadovážil tieto diela.“ Svoju knižnicu a zbierky archeologické, ako sme poznamenali, závetom nechal svojmu osirelému národu a jeho Matici, keď sa takáto otvorí. Pamätníci (presbyter Vrabec) vravia o tom, ako šli dva vozy do Martina a viezli tieto knihy, vraj 1 500 zväzkov. Knihy poučené ostali – tiež podľa jeho žiadosti v cirkevnej knižnici. Čo ostalo ešte v Hornej Lehote, to neskoršie vraj odniesol univ. prof. Albert Pražák, a čiastka sa aj predala za 6 000 korún už po prevrate.

V sakristii sa nachádzajú staré časopisy Sama Chalupku. Svedčia o tom, čo čítaval: *Slovenské noviny* Lichardove, *Národné noviny* z Martina (ročníky sú pekne zviazané), *Pešťbudínske vedomosti*, *Ev. cirkevné noviny*. Od otca si pýtal *Časopis českého muzea*. Je tam – iste študoval duchovnú pieseň – Jirečkova *Hymnologia bohémica* a knihy z *Národných biblioteky* v Prahe.

O svojej knižnici Samo Chalupka vo svojom záвете uviedol: „Z príčiny ale tej, že osirálny národ môj nateraz pozbavený je i jediného svojho literárneho ústavu – Matice slovenskej – prosím velebnú cirkev evanj. Turč. Sv. Martinskú, aby knižnicu moju, pod ktorou rozumiem nielen knihy, rukopisy a starožitnosti, ale aj kasne k tomu určené pod svoju vernú opateru vziať, a keď na Slovensku národný literárny a vzdelávajúci ústav povstane, takovému oddať ráčila.“

Za Samom Chalupkom smútilo celé Slovensko

Na jeho pohrebe prítomní spievali pieseň *Vímť já, že v nebi je místo krásné*, ktorú si vybral zosnulý, nad rakvou kázal konsenior Gustáv Švehla z Brezna na text *Ja som Ťa oslávil na zemi, keď som dokončil dielo, ktoré si mi dal konať, teraz, Otče, osláv ma Ty u seba slávou, ktorú som mal pri Tebe skôr, ako svet povstal.* (J 17, 4–6)

NA BOHA NE NA SVOU RADU

Na Boha ne na svou radu
Chci své štěstí stavěti,
V Něm naději celou kladu,
Vím, že má mne v paměti;
On svět stvořil i zdržuje,
O všechny tvory pečuje,
On bude Otcem i mně.

On viděl již od věčnosti,
Co mi může být k spasení,
Odměřil dny mé v časnosti,
Mé štěstí i soužení;
Jaký kříž, tě srdce moje,
Může zbaviti pokoje,
Když tomu pevně věříš?

Bůh zná žádost srdce mého
A dal by ji z milosti
Dřív, než prosím, kdyby Jeho
Líbilo se Moudrosti;
On se mnou vždy dobře miní,
Jak On ráčí, nech tak činí;
Ne jak vůle má žádá.

Zdaž často stálé to štěstí
Lidem víc neškodilo,
Než břímě mnohých neřestí,
Které jich zde tlačilo?
Smrt končí stálé soužení,
A naše sláva a jmění
Při hrobě nás zanechá.

Bůh každému věrně dává,
Co k spasení přísluší;
Zdraví, jmění, čest a sláva
Není štěstí pro duši;
Měj zření na Boží radu,
Tak útěchu v každém pádu
Máš v svém Pánu Ježíši.

Co je všecka sláva zdejší?
Než se nazdáš, zahyne!
Co všecka bida nynější?
I ta skoro pomine!
Veselte se, spravedliví,
Neb Otec náš dobrotivý
Rád svým dítkám pomáhá.

Pred 65 rokmi zomrela Marína Oľga Horváthová

(16. 5. 1859 Martin – 10. 3. 1947 Martin)

Pochádzala z rodiny známeho martinského evanjelického farára Jozefa Horvátha. Študovala v súkromnom dievčenskom ústave. Žila v Martine, kde sa agilne zapájala do kultúrneho a spoločenského života. Od mladosti sa venovala divadlu, v rokoch 1876 až 1892 bola poprednou herečkou divadelného súboru Slovenského spevokolu v Martine. Roku 1919 sa stala kustódkou v Slovenskom národnom múzeu v Martine.

K jubileu Maríny Oľgy Horváthovej

Želmíra Duchajová-Švehlová

Stará lipa, posledná zo svojich memorandových sestier, oblieka práve jarňé rúcho.

Košatá stará lipa na dvore martinskej evanjelickej fary akoby vypadla z rámca jej terajšieho okolia. Vznášajúc sviežo rozvíjajúce sa kónare k modernej terase akoby snívala sen svojej mladosti.

Vtedy ich tu stálo viac. Sfa mladuchy v kvetových partiách zúčastnili sa v pamätných júnových dňoch v národnom naďšení tu manifestujúcich Slovákov, vznášajúc sladkú opojnú vôňu rozkvitnutých korún popred starú drevenú zvonicu pred oltár Boží.

Ona pamätá mnoho. Tu stojí už oddávna. Tu tónila niekedy schodmi zvýšené podstenie starej fary. Tu vítala vždy prvá návštevníkov vznešeného ducha, hostí šlachetných, plných horúcej rodolásky, schádzajúcich sa často na martinskej fary u Jozefa Horvátha.

Šesťdesiat rokov prežívala lipa v družnej harmónii s farárom Jozefom Horváthom. Zažila s ním ťažké národné boje. Videla ho, ako ho odvážali v okovách. Stará lipa vtedy vyliala sladké slzy po lesklých listoch svojej koruny. A keď podarilo sa mu strhať putá, ukryť sa

v humnách pod stohmi slamy a napokon šťastlivo uniknúť prenasledovateľom a vrátiť sa k nej – stará lipa rozvila radostne v širokom úsmeve svoje ratolesti.

Tu pozorovala potom dlhé roky súzvuk rodinného života na historickej martinskej fary, nazerajúc často cez otvorený oblok do priestrannej farskej izby. Bola to miestnosť obytná a súčasne galéria slovenských národných buditeľov. Na stenách družil sa tesne obraz k obrazu. Neboli to cenné originály, no tieto obrazy predsa vnikli do našich detských duší a ozvenou kľúčil už včasne zárodok lásky k vznešeným ideám našich národných borcov a hrdinov.

Stará lipa poznala už dobre hostí tejto fary. Vidala, ako vchádzajú rozsiahlym pitvorom Kuzmány, Hodža, Hurban, Mudroň, Francisci, Jesenský, Ferienčík a iní. Videla, ako ochotne prinášajú mnohí svoje polienka na udržanie národnej vaty. Dom Jozefa Horvátha bol zhromaždištom povedomých Slovákov tak ako dom mudroňovský, dulovský a iné.

V takomto prostredí vyrastala Marína Oľga Horváthová, slovenská spisovateľka, ktorá sa

narodila do rodiny memorandovského farára Jozefa Horvátha (na snímke).

Naplnená tradičnou túžbou za slobodou svojho národa, prispievala tiež v hojnej miere na udržanie iskierky národného povedomia. Jej bystrý duch, jej mladistvá krása priťahovala mnohých. Bola hybnou silou martinského Slovenského spevokolu, primadonou jeho dramatického odboru. Pri prisnom režirovaní Janka Francisciho a neskôr Andreja Halašu tvorila spolu s Annou Halašovou svoje skvelé postavy s umeleckým pochopením a hereckou rutinou. S nimi závodili Ivan Daxner, Ďuro Čajda, Andrej Sokolík, Pavol Mudroň, Blažko Bulla a iní. Rada spomína, ako zahrála Veronku v „Križi pri potoku“ s naším, vtedy mladým, bačkom Škultétym.

Už zavčasu začala narábať perom. Boli to zo začiatku preklady a fejtóny uverejňované v Národných novinách, neskôr pôvodné články, noveletky, novely a divadelné hry v Slovenských pohľadoch. Jej literárna tvorba vyvrcholila divadelnou hrou „Slovenská sirotka“, za ktorú dostala v súbehu, vypísanom z príležitosti otvorenia Národného domu, medzi ôsmimi uchádzačmi prvú cenu. A keď sa slávnost-

ne po prvýkrát v roku 1890 otvorili brány tohto nového národného stánku v Martine, sama vytvorila hlavnú postavu svojej hry.

Tu ožilo a rozbehlo sa pero Maríny Horváthovej. Článok za článkom letí cez oceán k americkým bratom. Americká Živena, menujúc ju čestným členom, udeľuje jej veľký zlatý odznak za spisbu.

Národné oduševnená nadväzuje styky s Rumunkami, vzpierajúcimi sa podobne proti maďarskému útlaku. Mladé devy si vzájomne vymieňajú pozdravenia bojovníc za slobodu národa. „Totul pentru nation“ – znie nápis na stuhe v rumunských farbách, ktorú dostala Marína Horváthová od svojich družiek zo Sibíra.

Po smrti otcovej presídlí z bezprostrednej blízkosti starej lipy o dvor ďalej. Tu zakladá si nový skromný domov, kde nachádzame ju i ďalej pracujúcu v útulnej izbičke, obklopenú umelecky vykladaným starožitným náradím, ponad ktoré vinie sa rozťahly svieži efajový baldachýn, ktorý miestnosti pridáva zvláštny pôvab.

Starej lipy pri martinskej fare pribúda rokmi vrások na tele jej objemného pňa. Jej družke z mladosti, Maríne O. Horváthovej, dlhý život nezoral ešte tvár. Jej jemné črty, rovný vzrast, mladistvých pohybu neprehrádzajú prekonanú púť ťažkých osemdesiat rokov. Jej svieži duch zúčastňuje sa na každom hnutí, jej duša plače pri bolestivých národných stratách a trpí, keď mraky spúšťajú sa na jej milovaný národ. Ale zaplesá radostným nadšením, keď brieždi sa na obzore jej drahého rodu.

A často zaletí v myslí do obsažnej minulosti a do blízkosti starej memorandovej lipy.

Sladká, vonná stará lipa, ty dejinný svedok národného zápalu a žertvy našich otcov, tebe a Maríne Olge Horváthovej patrí naše dnešné iskrenné pozdravenie!

PUBLIKOVANÉ V ŽIVENE,
1939, ROČ. 29, Č. 5, S. 122 – 123.

*Nad všetkými pôvabmi vládne cudnosť ženy,
čistotu jej duše nemožno ničím vypážiť.
Ako slnko na výsostiach Hospodinových
žiari krása ženy v usporiadanom dome.*

SIRACHOVEC 26, 15–16

VÝROČNÁ SPRÁVA CZ ECAV MARTIN ZA ROK 2011

ÚVOD K SPRÁVE ZA ROK 2011

Dobroreč, duša moja, Hospodinovi a celé moje vnútro Jeho svätému menu!
Dobroreč, duša moja, Hospodinovi a nezabúdaj na žiadne Jeho dobrodenia!
 ŽALM 103, 1, 2

Milí bratia a milé sestry, vážení konventuáli v Pánovi Ježišovi Kristovi!

Príhovor k tejto správe začínam slovami kráľa Dávida, ktoré sú súčasťou básne či skôr piesne k oslave nekonečnej Božej dobroty a milosti. Pretože takto vnímam aj život tohto nášho cirkevného zboru (CZ) v uplynulom roku 2011. A nemôžem inak, len dobrorečiť a ďakovať Hospodinu z celého srdca. Verím, že aj vy to tak cítite a radi sa k môjmu dobrorečeniu a chvále pripojíte.

Skutočne máme za čo ďakovať.

Za slova Božieho kazateľov. Oni nás učili správne dobrorečiť a nezabúdať na žiadne Jeho dobrodenia. Ďakujeme, že CZ v Martine vo svojej takmer 470-ročnej histórii nemal núdzu o skvelých, dobrých a milujúcich farárov – okrem rokov, v ktorých nám boli odňatí. Hovorím to s veľkou pokorou ako ten, ktorý z milosti Božej mohol a mal kde nadviazať na túto Bohom požehnanú prácu. Sám som mal možnosť vyrastať na kázňach brata farára Jána Bohdana Hroboňa, ktorý zásadným spôsobom zmenil tvár tohto CZ. V tejto línii pokračoval aj jeho syn, náš milý brat farár Ján Hroboň, ktorý so svojou manželkou Máriou zveladili ďalšie oblasti zborového života. Aj touto cestou mo úprimne ďakujem za jeho 10 rokov práce a služby v našom CZ a na novom pôsobisku v Dúbravke mu prajeme veľa Božieho požehnanja. Iste nám myšlienky a povzbudenie z jeho kázania, ale aj jeho „hrmotná“ povaha bude dlho rezonovať na ceste našej viery v Boha.

Za odpustenie hriechov. V 3. verši úvodného žalmu čítame: *On odpúšťa ti všetky tvoje viny.* Aké úbohé a smutné je spoločstvo, alebo hoci aj národ, ak sa vzdá tohto vzácného privilégia: odpustenia hriechov. Takýto národ stratí svoju dušu. Môže mať síce ekonomické kvality, ale keď sa pominú, nemá sa na čo uchytiť. Spadne ako zhnité jablko. Takúto skúsenosť, keď sa národ dobrovoľne vzdal Boha, sme mali aj v našej krajine. A teraz sa táto história opakuje i v národe „európskom“. Bojíme sa čo aj len formálnej zmienky o Bohu, napríklad v ústave. Čo nás môže čakať bez Boha, bez Jeho odpustenia, bez pokory a lásky, ktorá sa práve Jeho odpustením prisluhuje? – Iba národ zvlčlý. Ďakujeme Bohu za každé srdce očistené Jeho drahou krvou a obeťou na golgotskom kríži. A ďakujeme, že sme k tomu mohli prispieť aj v našom CZ.

Za všetky uzdravenia, na tele i duši. *On uzdravuje všetky tvoje nemoci* – pokračuje 3. verš žalmu. Omnoho viac som si tieto Božie uzdravenia začal všimáť potom, čo nám niektorí z tých, čo opustili náš CZ, tvrdili, že sa tu nedejú zázraky uzdravenia. Odpovedy si veľmi pozorne všimam vaše námety na modlitby, ktoré uverejňujeme v spravodaji, ale aj vaše svedectvá, v ktorých hovoríte o zvláštnych Božích dotykoch, o tom, ako vám lekári po operácii povedali, že cítili vaše modlitby a Božiu moc. Je

pravda, že tu nikomu nenarástla noha, ani tretie zuby, ani oblička..., ale my vieme, čo Boh robí pre nás. A že nás vyliečil z oveľa vážnejšej a zákernejšej choroby, choroby hriechu. Za to nech mu je neskonala vďaka a chvála.

Za všetky dobré veci. V 5. verši žalmu čítame: *Život ti sýti dobrými vecami...* Pri písaní tejto správy som si komplexnejšie uvedomil, čo všetko sme od Boha aj v predchádzajúcom roku dostali. Nemyslím len na hospodárske veci, hoci to sa nám pri tých dobrých veciach vybaví ako prvé, lebo sa to dá spočítať, ale najmä na veci duchovné, pozdvihujúce ducha a mravnosť tohto nášho spoločenstva a veríme, že aj sveta okolo nás. Tešíme sa z príprav na otvorenie Evanjelického bilingválneho gymnázia a Evanjelickej materskej školy v Martine, ktoré sa začali a z veľkej časti uskutočnili práve v roku 2011. Ale možno do toho započítať každé Božie navštívenie, či už prinieslo radosť, alebo smútok. Podľa vzoru našich rodičov, ktorí spievali pri takýchto Božích dotykoch: *Co Bůh činí, vše dobré jest, svatá jest vůle Jeho.*

Za Jeho zhovievavosť voči nám. *Hospodin milosrdný je a lútostivý, zhovievavý a bohatý v milosti. Veď On vie, ako sme utvorení a v pamäti má, že sme prach.* (14. V.) Iste sme aj veľa vecí nezvládli, zanedbali a možno podcenili. Súčasťou zápasu viery sú i prehry a sklamanie – tak v živote osobnom, ako aj v zborovom. Sme jednoducho nádoby hlinené, krehké, nestabilné, ješitné aj urážlivé, veď sme prach. A predsa v 10. verši čítame: *Nenakladá s nami podľa našich hriechov a neodpláca nám podľa našich vín.* V živote s Bohom dostávame nielen odpustenie hriechov, ale aj príležitosť k novému začiatku. Novú šancu skúsiť to opäť a s rovnakým, ba možno ešte väčším požehnaním. A tak sa nemusíme báť o budúcnosť ani nášho CZ, ak bude stáť na Božom zasľúbení.

Za to, že môžeme byť súčasťou oveľa väčšieho spoločenstva než je to naše v Martine. Toto si musíme často pripomínať. V posledných dvadsiatich rokoch naša spoločnosť prežíva obdobie chorého individualizmu. Po období násilnej kolektívizácie je to opačný extrém. Ľudia sa stávajú anonymnými. Tento jav je omnoho vypuklejší tu v meste. A zdá sa, že túto cestu nastúpila aj sama cirkev. Na stretnutiach seniorátu alebo dištriktu slabne schopnosť solidarity a vzájomnej pomoci. Ale nielen medzi cirkevnými zbormi, ale aj v zboroch samých. Skupinový alebo bunkový systém vedenia CZ, hoci dobre myslený, sa stáva neraz nezvládnutým, a preto nebezpečným. Cirkev sa fragmentuje, štiepi do malých skupiniek bez schopnosti vidieť telo Kristovo ako celok. Ale v 103. žalme čítame: *Dobrorečte Hospodinu jeho anjeli, aj silní hrdinovia, dobrorečte Hospodinu všetky jeho voje...* My sme súčasťou tela Kristovho, patríme do jeho pozornosti tak u nás v Martine, ako aj v malom, takmer neviditeľnom, tvrdo skúšanom spoločenstve v Bagdade. Hovorím to preto, lebo som nedávno započul jedného môjho kolegu pri prečítaní správy z iného CZ, ktorému sa polepšilo, že už nás dobehnú. Aké úbohé sú to slová v porovnaní s povzbudením nášho žalmu. Toto nás má, sestry a bratia, povzbudíť k väčšej jednote a prajnosti v našej cirkvi.

Za nádej večného života. Vo 4. verši čítame: *Život ti vykupuje z hrobu...* Nádherná žalmistova skúsenosť v kontexte prichádzajúcich veľkonočných sviatkov nadobúda na sile, kráse a pravdivosti. Ďakujeme Pánu Bohu, že sme si tieto slová smeli pripomínať pri každom pohrebe, ale aj pri každom ťažkom navštívení. Keď sa nám tie falošné hodnoty a istoty rozsypali, mali sme sa na čom zachytiť. Večný život, to je naša perspektíva. O chvíľu budeme nielen hodnotiť minulý rok, ale aj schvaľovať a plánovať ten budúci. Možno sa niektoré veci opäť nevydarila. Iste nás to bude mrziť a motivovať k náprave. Náš cieľ je však oveľa väčší a vznešenejší než nejaké tabuľky

alebo naše predsavzatia. My smieme smerovať k nebesiam. Nech nám v tom Pán Boh pomáha. Amen.

Výročná správa je rozdelená do štyroch celkov, v ktorých si priblížime bohoslužobný, organizačný a hospodársky život v CZ. Poslednú časť tvorí kontrola plnenia uznesení a uznesenia na nasledujúce obdobie.

1. BOHOSLUŽOBNÁ ČASŤ

Služby Božie (SB) považujeme za vrchol bohoslužobného života nášho CZ. Je to obrazne povedané „nedeľný obed“, keď sa stretne celá duchovná rodina, aby tvorila spoločenstvo viery a nádeje pri jednom stole milosti. Prímeranú pozornosť SB venujeme už pri ich príprave. Je pre nás dôležité, aby si v ich diani našiel každý člen svoje miesto, či už aktívne, alebo pasívne. K tomu prispôsobujeme aj program a liturgiu. Neodmysliteľnou súčasťou SB je pomoc laikov, presbyterov, pri čítaní predpísaných biblických textov, pri Večeri Pánovej (VP), ďalej vystúpenia mládeže, dorastu a ostatných skupiniek s piesňami a pozdravmi. Krásnou tradíciou sa stalo požehnanie detí každú prvú nedeľu v mesiaci. Snažíme sa, aby SB boli atraktívne, zrozumiteľné a hlavne aby ukazovali na Pána Ježiša Krista. K ich skvalitneniu chceme prispieť v budúcom roku vytvorením pomocných skupín na ich prípravu (napr. bohoslužobný výbor sa bude podieľať na príprave hudobných, misijných a kultúrno-náboženských aktivít). K dôstojnosti našich nedeľných, ale aj iných bohoslužobných aktivít prispievali v uplynulom roku sestry kantorky Mária Hroboňová do júla 2011, Martina Šuvadová od augusta 2011 a bratia kantori Ján Žingor, ktorý pravidelne slúžil aj na Bystričke, a Štefan Husár. Hlavné SB prebiehali po celý rok, spolu 56-krát s priemerným počtom 258 duší (-2). Peknú účasť sme zaznamenali počas pôstu a adventu. **Ranné SB** si udržali svoju návštevnosť. Stretli sme sa 53-krát s priemerným počtom 77 (+1). **SB na fíliách** vykazujú dlhodobu stagnujúci, ba až regresívny charakter a návštevnosť na počet duší (550) je skutočne nízka – 22 v priemere. Stretávali sme sa na Bystričke, v Dražkovciach a Diakovej. Sú to všetko bývalé evanjelické obce, a tak je pred nami úloha vypracovať nový misijný program a nájsť kaplána priamo na túto službu. Vo všetkých troch fíliách máme aj veľmi vzácnych a ochotných cirkevníkov, ktorí sa vo veľkej miere podieľajú na skvalitňovaní zborového života v matkocirkvi a na svojich fíliách. Súčasťou náboženského života na fíliách boli aj adventné stretnutia pripravené na vysokej úrovni, s veľkou láskou a ich návštevnosť bola oveľa početnejšia ako na bežných SB. Zvlášť chceme poďakovať presbyterkám Viere Brnovej, Nadi Kondekovej, Anne Kohútovej a Darine Tupej. Radostná a perspektívna je tiež spolupráca so starostkou v Dražkovciach, sestrou Vierou Šalagovou. **SB na Severe** sme v súvislosti s uprázdnením druhého farárskeho miesta od septembra zrušili. Je nám to ľúto, ale uvedomujeme si, že prestali naplňať svoj prvotný charakter byť misijným nástrojom. Určite bude potrebné tento pôvodný zámer obnoviť, prehodnotiť a možno ich posunúť na niektoré iné sídlisko (Košúty) a prispôbiť tomu aj liturgický rámec. Môžeme skonštatovať, že SB svojou účasťou a stvárnením vykazujú vyšší priemer v kontexte nášho seniorátu, za čo sme Pánu Bohu úprimne vďační.

Biblické hodiny a štúdium Biblie. Tieto stretnutia považujeme za krásne dedičstvo evanjelickej spirituality. Každý štvrtok sa stretávala pomerne stabilná skupina bratov

a sestier pri spoločnom biblickom štúdiu. Stretnutie začínala piesňou, modlitbami a pokračovala čítaním biblických textov, výkladom a diskusiou. Brat farár Hroboň sa venoval téme spovede a vyznania hriechov na základe štyroch otázok – uznávať, ľutovať, veriť, sľubovať, ktoré sú súčasťou liturgie k VP. Brat farár Kubík v 20 stretnutiach spracoval a predstavil život starozákonného proroka Eliáša a na ďalších biblických hodinách usmerňoval, ako hľadať teologicko-náboženský odkaz apoštola Jána v jeho listoch. Stretnutia sa uskutočnili 47-krát s priemernou účasťou 19 duší.

Sviatosti

- **Krst svätý** je pre nás jedinečným a neopakovateľným skutkom Božej milosti. V ňom sa odzrkadľuje charakter Božej lásky, ktorá prijíma človeka, hoci si to nezaslúži. Je súčasťou Božieho tajomstva, ktoré možno pochopiť len na základe viery. V tejto veci chceme pevne stáť na našich vierovyznávacích spisoch a nedeňonostvať krst preto, že sme v dobe ateizmu podcenili krstnú prax tých, ktorí túto sviatosť prijali. Je pravda, že sa krst stal takto akoby formalitou, ale v skutočnosti sa formálnou stala naša viera. Sme radi, keď je krst súčasťou SB a je mimoriadnou slávnosťou. Takýto krst nie je iba záležitosťou rodiny, ale sviatkom celého cirkevného zboru. Počet pokrstených bol vyšší ako v predchádzajúcom roku: 76 (+15), z toho 63 detí a 13 dospelých.

- **Večera Pánova** bola prisluhovaná každú nedeľu po SB. Pripravili sme aj niekoľko „veľkých VP“ počas SB. Snažili sme sa, aby VP bola pri každej väčšej slávnosti a sviatku. Návštevnosť bola pomerne vysoká, zvlášť na „veľkých VP“. Tie sa ujali už počas pôsobenia brata farára Jána Bohdana Hroboňa. Vykonávali sa tzv. procesiálnym spôsobom, pri ktorom nám pravidelne pomáhajú učitelia – farári z BŠ a na to určení presbyteri. K prisluhovaniu VP sme tohto roku zakúpili pozlátený kalich a paténu, dovezenú priamo z Izraela, a na 1. adventnú nedeľu sme ju aj posviacajúcou rečou, modlitbou a požehnaním uviedli do používania. VP prijalo 3 200 duší (1 049 mužov, 2 111 žien), z toho v nemocnici a doma 40.

Bohoslužobné výkony

- **Sobáše.** V roku 2011 bolo v našom zbore uzatvorených 16 (– 5) sobášov a dve požehnanie manželstva. Z toho boli len dva čisto evanjelické sobáše. Pred sobášom sme viedli pravidelné pastorálne stretnutia. Sobášne výkony mali pekný priebeh aj vďaka sestram kantorkám, bratovi kostolníkovi a sestram speváckam Alene Šajdákovej, Eve Hudecovej a Jane Kušmirekovej. Mrzí nás slabá osloviteľnosť týchto mladých párov k hlbšiemu zborovému životu. I keď máme skupinky mladých manželov, kde ich neustále pozývame, je to veľmi náročná a takmer bezúspešná práca. Tento neúspech pripisujeme aj konfesionálnemu (ev. a.v./rim-kat.) miešaniu, keď náboženský tlak v rodinách mladí riešia neutralitou a apatiou k veciam viery a cirkvi.

- **Pohreby** sa odbavovali v matkocirkvi v dome smútku a v kostole, na filiách v domoch smútku. Pohrebné výkony boli dôstojné. Ďakujeme v tejto súvislosti nášmu spevokolu, bratovi kantorovi Jánovi Žingorovi, ktorý nás vždy dôstojne prezentuje, ale aj bratom a sestram zo zboru, ktorí sa usilujú skvalitniť tieto smútočné podujatia. Pochovaných v nádeji večného života bolo 66 (+5) osôb (29 mužov a 36 žien).

Modlitebné stretnutia. Konfirmandov učíme, že modlitba je dychom kresťana. Sme radi, že touto aktivitou začína viac dýchať aj náš CZ. Aj v roku 2011 sme pripravili

niekoľko modlitebných týždňov, ktoré pri väčšej či menšej účasti vyjadrovali úprinnú zbožnosť a túžbu po spoločenstve bratov a sestier. Takto si uvedomujeme, že najďalej dovidíme na kolenách. Rok sme začali spoločnými modlitbami za jednotu kresťanov na Aliančnom modlitebnom týždni. Pokračovali sme trojdním modlitieb matiek, 40-dňovým pôstnym modlitebným stretávaním sa, ďalej to boli modlitby 24-7 v spolupráci s miestnymi kresťanskými cirkvami. K tomu treba pripočítať pravidelné stretnutia modlitebnej skupiny v utorok a od septembra fungovali stretnutia pred hlavnými neďefinými SB pod vedením brata Jaroslava Karáska a jeho manželky Evy.

Práca s mládežou a dorastom. Túto časť zborového života vedie brat Martin Uhrin už niekoľko rokov. Skúsenosti ukazujú, že je to jedna z najťažších úloh cirkvi vôbec, ale zároveň aj najdôležitejšou. Osloviť mladého človeka vo veku, v ktorom sa kryštalizuje jeho charakter a hodnoty, je pre nás dostatočným dôvodom, aby sme tejto práci venovali nadštandardnú pozornosť. Snažili sme sa preto aj v uplynulom roku vytvoriť priestor, atmosféru a podmienky vhodné pre mladých kresťanov. **Pravidelné stretnutia mládeže** sa konali v zborovej sieni každý piatok v počte 46-krát s účasťou od 30 do 55 mladých. Tieto stretnutia mali klasický liturgický rámec s piesňami, modlitbami, výkladom a interaktivitami. K silným stránkam tejto aktivity počítame radostné spoločenstvo, mládežníci sa zapájali aktívne do programu stretnutia, pozývali svojich kamarátov, spoločenstvo získalo nielen na kvantite, ale aj na kvalite. K slabým stránkam patrilo nedostatok vedúcich a pomocníkov. Aj preto sa v budúcnosti chceme zamerať na výchovu nových ochotných spolupracovníkov. V roku 2011 sa nám podarilo uskutočniť päť organizačných stretnutí pomocníkov (Martin Uhrin, Lucia Hlobejová, Alena Šajdákova, Martin Šajdák), kde spoločne vyhodnotili túto službu. Ku pomoci nám slúžil aj klub mladých v bývalej kancelárii na fare, kde bývajú mládežnícke stretnutia naplnené modlitbami, chválami a spoločným občerstvením. Tešíme sa, keď ich v piatok nájdeme v klube alebo v zborovej sieni (ZS) ešte aj o deviatej večer. Vyvrcholením mládežníckych aktivít bol tradične **mládežnícky tábor**. Tento rok sa uskutočnil na Počúvadle pri Banskej Štiavnici v dňoch 9. -14. augusta. Zúčastnilo sa na ňom viac ako 50 mladých bratov a sestier. Brat M. Uhrin ho hodnotí ako jeden z najlepších za posledné roky. Poďakovanie patrí aj vedúcim. Veľmi peknými a obľúbenými sa stali stretnutia **Turčianskej mládeže**. Vlni sme pripravili 6 stretnutí. Uskutočnili sa v aule BŠ. Témy boli starostlivo vybrané, aby oslovili mladých a hľadajúcich a k tomu sme pozvali aj rečníkov a hostí. Zúčastnilo sa na nich od 100 do 150 mladých ľudí. Kvalitný program s vysokou úrovňou hudby a slova bol garanciou správneho evanjelického učenia. Prišli aj mládežníci z okolia vo veľmi peknom počte. Stále však zápasíme s malou podporou farárov v turčianskych obci. Veríme, že sa časom aj táto vec vyrieši. Brat farár Kubík plánuje navštíviť okolité zbory a spoločne sa dohodnúť na vzájomnej pomoci. Máme tri **skupiny mladých**, ktoré viedli Iľa Bodnárová, Martin Uhrin a Lucia Hlobejová. **Staršia mládež** sa stretávala v sobotu na fare. Viedla ju Janka Bruncková. Tieto stretnutia navštevovali aj niektorí študenti BŠ a JLF UK, ktorí bývajú na internátoch v našom meste. Biblické výklady pripravovali jednotliví členovia mládeže s aplikáciou na praktický život. Na stretnutia prichádzalo od 8 do 18 osôb.

Práca s deťmi. Z hľadiska organizácie a personálneho zabezpečenia v našom zbere je táto práca už niekoľko rokov na dobrej úrovni. V uplynulom roku ju viedla na-

ša pracovníčka Mgr. Lubica Maceková s tímom, ktorý tvorili 13 dobrovoľníci: Alena Šajdaková, Barbora Kožáková, Alena Hulejová, Jana Farbáková, Erika Horváthová, Petra Bradiaková, Lea Čerňanská, Mária Amiridu, Barbora Dudová, Gabriela Kubíková, Michaela Bieliková, Martina Bajanová, Michal Šimko. **Detská besiedka** prebiehala každú nedeľu okrem prázdnin od 10.00 (počas SB). Tvorili ju dve skupinky (predškolačci a školáci). V priemere sa stretávalo 15–30 detí. **Anjeliček** – detský spevok – sa stretával každú stredu o 16.30. Prichádzali deti vo veku od 2 do 6 rokov. Hudobne ich viedla Svetlana Brndiarová. Počet detí kolisal od 5 do 10. Na týchto stretnutiach sa zúčastňovali aj rodičia a dvaja zodpovední vedúci. Ich cieľom bolo stráviť voľné chvíle s deťmi prostredníctvom hier, tanca a nábožných piesní a modlitieb. Neodmysliteľné boli aj **mesačné stretnutia detí** – stretnutia určené deťom a ich rodičom zo širokého okolia. Pripravili sme tieto podujatia: *Filmové popoludnie*: cca 51 osôb, spolu pozerali rozprávku Rio. *Výroba adventných vencov*: 26. 11. 2011 – 80 osôb. *Pečenie medovníčkov*: 17. 12. 2011 – 40 osôb. Cieľom takýchto stretnutí je privádzať ľudí do cirkevného spoločenstva, oboznamovať ich s aktivitami, ktoré sa konajú v rámci zboru, a pozývať ich na ne. Súčasťou vzdelávania vedúcich a dobrovoľníkov boli aj rôzne školenia a kurzy. V roku 2011 sme uskutočnili **školenie sketchboard** – konalo sa v septembri, zúčastnilo sa na ňom 25 účastníkov (aj z okolia – Turčiansky seniorát), prednášal Ulrich Hofius. **Mesačné stretnutia príprav a „zdieľania“** bývali prvý pondelok v mesiaci; ich cieľ: komunikácia – výmena skúseností, myšlienok a podnetov, modlitby, rozdelenie úloh a plánovanie aktivít. **Skupinka dievčat dobrovoľníčok** sa stretávala každý pondelok o 15.00 v počte 6 dievčat. Stretnutia boli zamerané na štúdium Biblie a prehlbovanie spoločenstva a modlitby. V roku 2012 okrem pravidelných a už rozbehnutých aktivít plánujeme aj nasledovné: **detský jarný tábor**: 5. – 7. 3. 2012, **dorastový jarný tábor**: 7. – 9. 3. 2012, **detský denný letný tábor**: 23. 7. – 27. 7. 2012, **dorastový letný tábor**: 16. 7. 2012 – 20. 7. 2012. Hoci sa nám táto práca darila, vidíme aj úskalia. Stále sa nám nepodarilo založiť kluby na sídliskách a nedarí sa nám vo väčšom počte osloviť rodičov žiakov EZŠ. Vo všeobecnosti sme však za túto časť zborového života Pánu Bohu vďační.

Vyučovanie náboženstva. Podľa platných osnov ECAV na 5 základných a 3 stredných školách vyučovali siedmi učitelia: L. Maceková, R. Jurisová, R. Valanec, R. Jarošová, L. Frolo, M. Sopoligová, K. Valčová a brat farár M. Kubík. Počet detí na vyučovaní evanjelického náboženstva bol 392, z toho 42 na stredných školách a 350 na základných školách. Do tohto počtu zahrňame aj deti z EZŠ. Deti na EZŠ majú výborné výsledky v náboženskej vyspelosti, čo vnímame ako výsledok niekoľkých postulatov: rozšírené vyučovanie náboženskej výchovy, každodenné modlitby a stíšenía v rámci vyučovacieho procesu, príklad niektorých vyučujúcich, pravidelné bohoslužby, na ktorých sa žiaci sami podieľajú. Vidíme v tom veľké Božie požehnanie a tešíme sa na založenie evanjelickej materskej školy a bilingválneho gymnázia.

Konfirmačná príprava. V roku 2011 bolo konfirmovaných 27 osôb, z toho 19 detí a 8 dospelých. Nemôžeme však povedať, že sme ich priviedli k dospelosti vo viere, ako ich to učíme v konfirmačnej príručke. Už niekoľko rokov tvrdíme, že vyučovanie konfirmandov musí niesť aj znaky skúsenosti krásnych, plnohodnotných vzťahov k Bohu a k cirkvi. Len potom bude možné privádzať ich k teologickým pravdám. So zre-

teľom na to sme od septembra zaviedli každý piatok o 15.00 po konfirmácii stretávanie **konfirmačného dorastu**. Prichádza tam dobrovoľne asi 10 konfirmandov a pomáhajú nám traja dobrovoľníci. Tento dorast vedie Ľubica Maceková.

V súčasnosti vyučujeme konfirmandov v dvoch triedach. Prvý ročník navštevuje 16 a druhý 25 konfirmandov. V roku 2012 ich plánujeme začleniť do dorasteneckého tábora a viac ich prepojiť s „piatkovým“ dorastom.

Stretávanie rodín. Veľmi sa tešíme skupinkám mladých rodín, v CZ máme v súčasnosti dve. Stretávajú sa na fare – utorok a stredu u Jany Farbákovovej. Sú to spoločnosti Biblie, modlitieb a dobrých vzťahov, kde si vzájomne pomáhajú v správnom smerovaní svojich manželstiev a pri výchove detí. Aj touto správou vás srdečne pozývame na tieto stretnutia. **Rodinné spoločenstvo** sme po istých úskaliach a problémoch opäť obnovili. Poďakovanie patrí tímu (M. Uhrin, L. Frofo, A. Valancová, M. Valčo) a tiež brat farár, ktorý si tieto veci zobral za svoje poslanie. Stále však hľadáme najvhodnejšiu formu na tieto stretnutia. Stretávame sa v zborovej sieni (ZS) na fare v počte od 40 – 50 osôb. Stretnutia bývajú milé, radostné a prajné. Bohu vďaka.

Spoločenstvo ručných prác. Stretnutia sa konajú pravidelne už 17. rok každú stredu okrem prázdnin a sviatkov. Stali sa neoddeliteľnou súčasťou zborového života pre staršie sestry, ktoré v ňom našli nové krásne priateľstvá a bohatý náboženský život. Ich stretnutia sa nesú v znamení modlitieb, spevu, čítania slova Božieho a nádherných ručných prác, ktorými prezentujú milé sestry náš CZ aj v zahraničí. Ich ručné práce bývajú nenahraditeľnými darmi, ktorými môžeme potešiť vzácné návštevy. Spoločenstvo pravidelne usporadúva rôzne výlety a návštevy. V roku 2011 navštívilo naše filie v Dražkoviach a Diakovej. V CZ v Krpeľanoch na SB odovzdali krásne vyšitú prikrývku na nádoby k VP. Spoločenstvo viedla v uplynulom roku sestra Viera Marečková. V priemere sa stretávalo okolo 20 sestier.

Spevokol a hudba v CZ. Život viery a spoločnosti cirkvi si bez hudby a nábožného spevu nevieme ani predstaviť. Tvoria organickú súčasť našej spirituality, ak by sme ju umelo pretrhli, tak by sme stratili aj napojenie na vieru samu. Dobrá a kvalitná hudba vytvára radostnú a zrozumiteľnú atmosféru. Cítiť to najmä na SB – ak vyberieme pieseň, ktorú poznáme a máme radi, lebo nám pripomína požehnané okamihy života, tak je radosť byť súčasťou takejto bohoslužby. Pri tejto príležitosti si dovoľím poďakovať našej milšej bývalej sestre kantorky **Márii Hroboňovej**, ktorá v našom CZ skoro 10 rokov bola protagonistkou hudobného vyjadrenia viery v Pána Boha. Jej znamenitá hra oslovila nejedno srdce evanjeliom úplne zrozumiteľným aj pre náhodných návštevníkov SB. S profesionalitou pristupovala aj k nácvikom spevokolu, ktorý privedla na vysokú úroveň. Nejedna slza vypadla v našom chráme, keď sme sa s ňou 17. júla lúčili pri odchode rodiny brata farára Jána Hroboňa do Bratislavy-Dúbravky. Aj touto cestou jej vyprosujeme Božie požehnanie a dobrých spolupracovníkov. Od augusta nás Pán Boh obdaril novou sestrou kantorkou Martinou Šuvadovou, r. Hulejovou, ktorá už predtým vypomáhala na besiedke a na SB na Severe. Svojej služby sa ujala s veľkou zodpovednosťou, o čom svedčia mnohé vaše svedectvá a povzbudenia. Uvedomujeme si, že nás má Pán Boh skutočne rád. **Zborový spevokol** pod vedením sestry kantorky M. Šuvadovej naďalej pokračuje v náročnej práci. V uplynulom roku viac ako 20 x vystúpil na SB. Zúčastnil sa na stretnutí Spe-

vokolov Turca v Krpeľanoch (v novovysvätenom chráme Božom). Spevokol krásne reprezentoval náš CZ aj na mimozborových podujatiach v rámci mesta Martin a v iných CZ – koncerty a vystúpenia v CZ Dudince, Záriečie, Lazy pod Makytou, Bratislava, pri výročí Evanjelickej diakonie počas Nedele diakonie (ND) v Martine, pri dramatizácii Žilinskej synody v Necpaloch a na výlete v CZ v Prahe). Rovnako obohacuje niektoré pohrebné rozlúčky, svadobné slávnosti a iné zborové podujatia. Okrem toho je to výborné spoločenstvo viery a mnohých vzácných priateľstiev. V roku 2011 sa nám podarilo vydať dlho pripravované CD. Za to patrí vďaka Márii Hroboňovej, Jurajovi Borcovanovi, Dane Borcovanovej a mnohým ďalším, bez ktorých by toto CD vznikalo omnoho ťažšie. Pod novým vedením spevokol pripravil aj tradičný hodnotný adventný koncert. **Kapela** je neodmysliteľnou súčasťou hlavne na stretnutiach mládeže a dorastu. V roku 2011 prezentovali náš CZ na podujatí Camp Fest v Kráľovej Lehote a niekoľkokrát aj na seniorátnom stretnutí mládeže Turca. V kapele hrajú Miloš a Ján Hroboňovci, Alena Šajdáková a Michal Šimko. Máme radosť, že k zborovej hudbe môžeme pripočítať aj **kapelu z EZŠ** pod vedením Tomáša Gulána, ktorá často vystupovala na zborových podujatiach. Do tejto časti patrí už spomínaný detský **spevokolík Anjeliček**, ako aj príležitostné vystúpenia staršej mládeže. Vďaka vysokej kvalite organa v našom chráme a dobrej akustike uskutočnili sa aj výborné koncerty (pôstny organový koncert v podaní Agáty Berkiovej, novoročné vystúpenie troch majstrov – huslistu Dalibora Karvaya, pianistu Buranovského a operného speváka Jána Babjaka), a tiež vystúpenie vokálnej skupiny Fragile a Katky Koščovej pri udeľovaní cien literárnej súťaže Matice slovenskej.

Diakonia. Zborovú diakoniu v Martine založil v roku 1999 brat farár Ján Bohdan Hroboň. Na začiatku práca diakonie spočívala v návštevných službách bratov a sestier, ktorí sa pre svoje zdravotné problémy už nemohli zúčastňovať na diani v CZ. Neskôr sa táto pomoc rozšírila o konkrétnu opatrovateľskú službu. V uplynulom roku 2011 našich 5 opatrovateliek odpracovalo spoločne 6 625,5 hodín v deviatich rodinách mesta Martin. Za ich obetavú prácu im v rámci ND odovzdal brat farár ďakovné listy. Uvedomujeme si, že pre skvalitnenie našej služby potrebujeme čoraz viac finančných prostriedkov. Aj touto cestou ďakuje vedenie CZ primátorovi Mgr. art. Andrejovi Hrnčiarovi, poslancom mesta Martin, ako aj všetkým pracovníkom sociálneho odboru za kvalitnú spoluprácu a za finančný príspevok určený na opatrovateľskú službu. Súčasťou zborovej diakonie neboli iba honorované pracovníčky. Patria sem aj všetci tí, ktorí pomáhali bratom a sestram vo svojom voľnom čase ako dobrovoľníci. Pracovníci zborovej diakonie navštevovali aj pacientov v MFN. Pre všetkých, ktorí práve v čase hospitalizácie potrebovali posilniť a podprieť vo viere, boli ponúknuté SB každú nedeľu o 11.00 v nemocničnej kaplnke. Sestra Bc. Lenka Taškárová, vedúca zborovej diakonie, hovorí: Zborová diakonia nášho CZ je predĺženou rukou Ježiša Krista. Preto „neodopieraj dobrodenie tomu, kto ho potrebuje, ak je v tvojej moci urobiť to“. Ďakujeme Pánu Bohu, obetavej sestre Lenke a všetkým, ktorí prijali povolanie do tejto služby.

Sprevádzanie pozostalých. V uplynulom roku sme v našom CZ v spolupráci s Biblickou školou (BŠ) pokračovali v službe stretávania sa pozostalých. BŠ vytvorila študijný program „Služba sprevádzania“. Absolvovala ho aj naša zborová pracovníčka Katarína Plžová, ktorá pod vedením Natálie Kacianovej (koordinátorka progra-

mu) viedla podpornú skupinku smútiacich počas šiestich týždňov v predvianočnom období. Ohlasy na túto novú aktivitu sú zo strany smútiacich z podpornej skupinky veľmi priaznivé, preto v tejto bohumilej činnosti chceme pokračovať aj naďalej.

Misijné aktivity CZ. Tu musíme priznať, že po roku 1989 sa v našej cirkvi venoval misii minimálny priestor. Bol to asi dôsledok minulého obdobia, keď sme prestali vnímať úlohu šírenia evanjelia Pána Ježiša Krista ako vyjadrenie osobnej viery. Len málo CZ sa aj v súčasnosti podujalo na organizovanú, jasne zafinancovanú misiu. Sme Pánu Bohu vďační, že sme v roku 2011 mohli už tretíkrát vyslať tím dobrovoľníkov na Ukrajinu. Nie je to len služba na zvestovanie evanjelia, ale vnímame to aj ako príležitosť pre náš CZ učiť sa. Ďakujeme tímu zloženému z dobrovoľníkov nášho CZ, BŠ a EZŠ (Svetlana Brndiarová, Dušan Haško, Hedwiga Henneľová, Martin Tkáč, Slávka Drahošová, Ján Bobřík, Stanislav Hronec, Milan Kunst, Mária Nicolaou). Podrobnejšie o tejto ceste hovoria príspevky v Evanjelickom výchoďe, Novom živote Turca, Martinskom evanjeliku a v katolíckom časopise Zrno. Obzvlášť pozoruhodná bola aj vaša finančná podpora tohto projektu. Verím, že v roku 2012 aj s vašou pomocou budeme môcť v tejto práci pokračovať.

Ostatné stretnutia a aktivity s pravidelným stretávaním. Futbal YMCA viedol Igor Píž, futbal dorastencov Milan Bruncko, kalanetiku Anna Borcovanová. Naďalej sa pravidelne konali stretnutia anonymných alkoholikov a rôznych menších skupín.

Zvláštne a dôležité udalosti. Veľmi podrobne o týchto aktivitách vydáva svedectvo každé nové číslo Martinského evanjelika. Spomenie aspoň tie kľúčové:

- 23. januára sa uskutočnilo v rímskokatolíckom kostole ekumenické modlitebné stretnutie, na ktorom sa zúčastnili bratia a sestry z nášho CZ.
- 14. 2. 2011 sme zorganizovali školenie pre pracovníkov s deťmi v Turčianskom senioráte.
- 17. februára navštívil náš farský úrad biskup VD Slavomír Sabol a riaditeľ BÚVD Dušan Cina.
- 27. februára sme mali po hlavných službách Božích výročný zborový konvent, na ktorom odznali všetky výročné správy, ktoré boli konventom prijaté.
- 6. marca sa v Biblickej škole konali rodinné SB s hlavnou témou „...vy ste soľou zeme“.
- V nedeľu 27. marca sa uskutočnila v našom kostole repríza umeleckého programu Žilinská synoda. Prezentovaný bol výber historických dokumentov a duchovných piesní na pamiatku vzniku Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku pod ochranou uhorského palatína Juraja Turza. Účinkovali herci Slovenského komorného divadla v Martine, divadelní ochotníci, členovia KRUHU 3P (priatelia poézie a prózy) a speváci Evanjelického spevokolu v Martine. Scenár a réžia: Nora Baráthová, Ivan Giac a Viliam Hriadel.
- V nedeľu 3. apríla navštívil zborový spevokol cirkevný zbor v Dudinciach, kde poslúžil na službách Božích svojím spevom.
- V nedeľu 17. apríla popoludní sa konalo v Krpeľanoch stretnutie spevokolov Turca, na ktorom sa zúčastnil aj náš zborový spevokol.

• V piatok 6. mája sa uskutočnilo už tradičné stretnutie Turčianskej mládeže, na ktorom kázal Viliam Šandor. Po oficiálnej časti si všetci pochutili na kapustnici, ktorú pripravili naši mládežníci.

• V nedeľu 22. mája sme mali slávnosť konfirmácie. Tento rok bolo 16 konfirmandov.

• V nedeľu 5. júna sa konali oslavy **150. výročia Memoranda národa Slovenského**. Začali sa slávnostnými službami Božími na Memorandovom námestí, na ktorých kázal gen. biskup ECAV na Slovensku Miloš Klátik. Za vládu SR sa prihovril minister ZV Mikuláš Dzurinda. Popoludní bolo na Memorandovom námestí vystúpenie skupiny Continental Singers a Tretí deň. Podvečer bola v kostole inscenácia „Svätomartiniáda“, alebo sprítomnenie memoranda.

• V nedeľu 12. júna sa konal po službách Božích mimoriadny zborový konvent, ktorý jedhlasne schválil zriadenie Evanjelickej materskej školy v Martine. Jej zriaďovateľom bude náš cirkevný zbor.

• V nedeľu 26. júna boli v Biblickej škole Rodinné služby Božie na tému „Návrat strateného syna“.

• V dňoch 17. – 22. júla zorganizovala Biblická škola s cirkevným zborom z New Heights – Vancouver letný anglický konverzačný tábor (Be Cool, Stay Cool) pre mládež od 15 rokov v Jasenskej doline. Zúčastnilo sa na ňom aj niekoľko mládežníkov z nášho CZ.

• 10. júla sme mali tradičný **Zborový deň**, ktorý sa začal SB na Memorandovom námestí s témou „Nový život v Kristovi“. Program pokračoval rôznymi aktivitami pre deti aj dospelých. Pochutili sme si na dobrom guláši, ktorí uvarili sestry a bratia z CZ.

• 11. – 15. júla 2011 zorganizoval CZ spolu s BŠ misiu na Ukrajine. Na letnom misijnom tábore sa zúčastnilo 30 detí z dedinky Novogradovka. Vedúcim tábora bol Mgr. Dušan Haško.

• V nedeľu 17. júla sme sa na službách Božích rozlúčili s bratom farárom Jánom Hroboňom a jeho manželkou, kantorkou Máriou Hroboňovou, ktorí odišli do cirkevného zboru v Bratislave-Dúbravke.

• Od 20. do 23. júla sa zúčastňovali niekoľkí mladí členovia nášho CZ na evanjelizačných večeroch v „hráčskej kaplnke“ pod vedením hokejistov zo zámoria, ktoré prebiehali v rámci hokejového kempu, ktorý podporil aj náš CZ a pomáhal ho organizovať Igor Plž.

• 31. júla bol v kostole organový koncert v rámci Dní Bachovej hudby.

• 4. augusta sa uskutočnil v kostole v spolupráci s Maticou slovenskou podvečer poézie a hudby pod názvom Veniec vífazov.

• Nový školský rok sme začali požehnaním detí na službách Božích 4. septembra a tiež modlitbou a piesňou sme uviedli do používania zrekonštruované priestory školskej jedálne EZŠ. Pri tejto príležitosti venoval EZŠ náš cirkevný zbor 1 000 eur .

• V nedeľu 2. októbra brat farár Milan Kubík so sestrami z krúžku ručných prác navštívil cirkevný zbor v Krpeľanoch, kde darovali vyšívané prikrývky používané na nádoby pri Večeri Pánovej.

• 9. októbra bolo v našom chráme, ktorý bol už tradične krásne vyzdobený plodmi zo záhrada a polí, poďakovanie za úrodu. Súčasťou SB bolo požehnanie a uvedenie novej kantorky Marty Šuvadovej, rod Hulejovej.

• Brat farár Milan Kubík a Jaroslav Karásek sa 11. novembra pri príležitosti Dní mesta Martin, na ktorých bolo slávnostne obnovené čestné občianstvo mesta Martin

škótskemu politikovi, Scotovi Viatorovi, ako aj ev. a. v. biskupovi Fedorovi Ruppeldtovi a udelené Bjørnstjerne Bjørnsonovi, stretli s nórskou veľvyslankyňou, Jej Exceľenciou Trine Skymoen. Prislúbila spoluprácu a pomoc pri výmene dlažby na Memorandovom námestí.

- V rámci biblickej hodiny 8. decembra nám poslúžila prednáškou sestra Zuzana Kováčiková, ktorá sa zúčastnila na misii v Afrike.

- V sobotu 10. decembra sa uskutočnilo Rodinné spoločenstvo v zborovej sieni na fare. Slovom poslúžila Katka Valčová.

- Tiež 10. decembra sa zúčastnil brat farár Milan Kubík na Dištriktuálnom presbyterstve VD, na ktorom sa rokovalo o budúcnosti Evanjelickej spojenej školy v Martine, ktorej súčasťou bude aj materská škola a bilingválne gymnázium.

- V nedeľu 18. decembra sa pod vedením novej dirigentky Martyň Šuvadovej uskutočnil adventný koncert nášho zborového spevokolu. Zaspievala tiež študentka operného spevu Petra Hlavňová. Program pripravila a moderovala Andrea Borcová-nová.

- 19. decembra sa uskutočnilo výberové konanie na riaditeľku a učiteľku Evanjelickej materskej školy v Martine.

- 21. decembra sa konalo ekumenické adventné stretnutie vo filii Dražkovce s bohatým programom.

- 22. decembra sme pripravili s bratom rím.-kat. dekanom Róbertom Krajčíkom ekumenické stretnutie v Domove sociálnych služieb na Ladovni v Martine.

- Od decembra začala vysielať nová regionálna digitálna televízia MARTIN TV. Ponúka priame prenosy z evanjelických služieb Božích a rímskokatolíckych omší.

2. ORGANIZAČNÁ ČASŤ

Kancelária farského úradu. Sme radi, že naša kancelária bola aj v roku 2011 príjemným miestom nielen pre veci administratívy, ale aj pre veci viery, keď sa stávala súčasťou tej zvestovateľskej úlohy pre Božie kráľovstvo. Kancelárie sú i miestom pastoraľnej práce najmä farára, ale aj ostatných pracovníkov. Taktó to cítime i ako zamestnanci, aj ako dobrovoľníci. Iste k tomu prispeli aj pracovné stretnutia s modlitbou a čítaním Božieho slova. Tento rok k nám pribudol i dlhoročný dobrovoľný pracovník **Martin Uhrin**, ktorého sme v rámci dlhodobej stratégie rozvoja zboru prijali na tretinový pracovný úväzok na miesto pracovníka a koordinátora pre prácu s mládežou. Postupne sa stávame profesionálnym pracovným tímom, ktorý aj vďaka vášmu porozumeniu a vašej podpore (modlitebnej i finančnej) môže naplňať odkaz našich predkov vo viere. Profesionalizovanie v cirkvi chápeme ako súčasť našej dlhodobej vízie. Ak sa tento systém osvedčí (bežne funguje v dobre zabehnutých zahraničných zboroch), budeme radi. V roku 2011 sme pre tieto pracovné miesta neprijali žiadnu podporu zo zahraničia. Je to pre nás dobrým signálom, že sme (pri rozumnom nakladaní s financiami) schopní zabezpečovať tieto projekty aj v našej vlastnej réžii. Veríme, že rovnako to vnímate aj vy, ktorí tieto služby pravidelne využívate a podporujete nás. Ďakujeme našej dlhoročnej pracovníčke Kataríne Plžovej za vedenie kancelárií nášho CZ a tiež Tiborovi Bizíkovi za takmer každodennú pomoc a ochotu. Pre účtovníctvo v našom CZ sme od januára 2011 prijali **novú ekonómku** Janu Korcovú, ktorá túto agendu prevzala po Viere Masničákovvej. Spolupráca je dobrá. Ku koncu roka 2011 ukončil spolu-

prácu aj brat **kostolník** Roman Kendera. Za jeho prácu sme mu úprimne vďační. Od februára 2012 ho nahradil brat Ján Kleskeň. Prajeme mu veľa Božieho požehnania.

Presbyterstvo CZ. Presbyterstvo plnilo najmä úlohy a uznesenia stanovené konventom CZ. V roku 2011 sa presbyteri stretávali podľa potreby. V roku 2012 chceme prejsť na pravidelné stretnutia. **Rokovania** boli vecné, niekedy kritické, ale v konečnom dôsledku konštruktívne, za čo vám, milí presbyteri a presbyterky, patrí vďaka. Z každého stretnutia je spravený podrobný zápis. Vďaka bratovi zapisovateľovi Danielovi Borcovanovi. **Zmeny v presbyterstve** väčšieho charakteru nastanú v roku 2012, ktorý bude aj celocirkevným volebným rokom.

Kuchyňa CZ. V priebehu roka sa uskutočnilo pomerne veľa nábožensko-spoločenských akcií, pri ktorých nezištným spôsobom pomáhali naše sestry kuchárky Etela Pavlíková, Elena Babušíková a Dagmar Kubíková. Tešíme sa na pomoc aj ďalších ochotných bratov a sestier.

Spolupráca s EZŠ a BŠ. Po rokoch miernej stagnácie sme sa pohli spolu s BŠ a EZŠ spoločným smerom. Je potrebné tieto vzťahy naďalej prehĺbovať, aby na našom Memorandovom námestí sme boli jedno srdce. Prispievajú k tomu aj pravidelné týždenné stretnutia vedúcich pracovníkov týchto inštitúcií. Táto spolupráca sa v uplynulom roku posilnila aj v súvislosti s plánovanou materskou školou, ktorú síce zriaďuje náš CZ, ale jej funkčnosť vidíme v spoločných aktivitách všetkých inštitúcií. Chceme sa poďakovať všetkým zainteresovaným pracovníkom, zamestnancom, ale aj niektorým učiteľom EZŠ. Máme si čo ponúknuť, ale aj v čom si pomáhajú. Pánu Bohu vďaka.

Evidencia členov, spravodaj, webová stránka, Martinský evanjelik, prezentácia CZ a kronika. O evidenciu členov, spravodaj a webovú stránku sa starala Mária Hroboňová. Po jej odchode sa jednotlivé práce prerozdělili. Evidencia členov pokračuje pod vedením Kataríny Pížovej a stále sa upresňuje a dopĺňa. Spravodaj je súčasťou každých SB a je vyhľadávaný ako zdroj informácií o živote CZ. V budúcnosti by sme radi jeho úlohu rozšírili napr. o tematicky zoradené informácie z oblasti teológie a vierouky. Spravodaj a webovú stránku prevzali v roku 2011 po M. Hroboňovej Lucia Hlobejová a Martin Šajdák. Od roku 2012 Spravodaj bude pripravovať Katarína Pížová. Dobré ohlasy boli aj na zborovú webovú stránku. Pochvalujete si promptnosť poskytovaných informácií o udalostiach v CZ, ako aj možnosť vypočuť si kázne. Stránku denne navštívilo okolo 150 ľudí. V januári 2012 prekročila návštevnosť 1 milión od jej vzniku. Prosíme aj touto cestou o vaše príspevky, fotografie, skúsenosti, ktoré by obohacovali obsah webovej stránky o tento rozmer. Pred nami stojí nesplnená úloha – vypracovať informačnú brožúruku o CZ. Zborový časopis Martinský evanjelik má vysokú úroveň a hodnotu a už 19. rok poskytuje informácie, zamyslenia, kázne, retrospektívu, ale hlavne nám pomáha v hľadaní správnej duchovnej orientácie... Aj touto cestou úprimne ďakujeme za starostlivú a systematickú prípravu všetkým autorom a prispievateľom, ako i celej redakčnej rade časopisu, osobitne odchádzajúcim manželom Jánovi a Márii Hroboňovcom, ďalej bratovi farárovi Milanovi Kubíkovi, Petrovi Ďurikovi, Alžbete Stančevovej a Milošovi Kovačkovi. Zborovú kroniku s láskou dopisuje, dopĺňa a obohacuje brat zborový dozorca Ján Žingor.

Archív CZ, knihy, časopisy a knižnica. Archív je vzácnym svedectvom o našej mi-

nulosti. Nachádzajú sa v ňom významné dokumenty, spisy a knihy, o ktoré sa s veľkou láskou stará archivárka PhDr. Viera Sedláková. Rovnako pracuje na čiastočnom digitalizovaní niektorých vzácných spisov. Jej prostredníctvom predkladám aj súvahu vecí, ktoré sa v roku 2011 na jej návrh zrealizovali v súvislosti s optimalizáciou zborového archívu:

1. vymaľovala sa miestnosť, kde sú uložené archívne dokumenty,
2. namontovali sa zámky do kovových skriň (9 ks),
3. zakúpili sa škatule na archívne dokumenty,
4. dali sa urobiť dva vrchnáky na sadrové busty (J. Vanovič, O. Škrovina) od Fraňa Štefunku,
5. zreštaurovalo sa cca 10 vzácných tlačí a rukopisov, niektoré z nich sú nahrať na CD,
6. usporiadala sa celá skriňa vydaných tlačенých zápisníc, ktoré pochádzajú z celého Uhorska,
7. usporiadali sa kázne J. Nedobrého a L. Vajdičku,
8. usporiadali sa fotografie z pôsobenia brata farára J. Bučku, L. Vajdičku, J. Štancla a pod.,
9. do škatúl sa uložili najstaršie archívne písomnosti (zápisnice) a súčasná písomná agenda.

V najbližšom čase sa budeme venovať týmto aktivitám:

1. identifikácia fotografickej dokumentácie s pani farárkou Z. Štanclovou,
2. prevzatie kázní brata farára J. Štancla a pani farárky Z. Štanclovej,
3. prezretie materiálu z osobného archívu pani E. Šenoldovej.

Úprimne ďakujeme za túto nezištnú a profesionálnu starostlivosť o svedectvo Božích dobrodení v podobe písomností v našom zborovom archíve. Je to práca vykonávaná s veľkou láskou a trpezlivosťou v niekedy skutočne nehostinných podmienkach.

Odoberáme: Evanjelický posol spod Tatier, Evanjelický východ, Cestou svetla, Tvorba, Cirkevné listy, časopis Rozmer, Šumenie líp, Dúha, Zion, Křestanská revue. Do **zborovej knižnice** priebežne doplníme nové tituly z teológie, náboženstva, histórie a filozofie i pomôcky na výučbu, ako sú biblické atlasy, mapy atď. Budeme radi, ak si mnohí z vás obľúbia niektoré z nich. Sme radi, že si niektorí z vás tieto knihy aj požičiavajú. Ďakujeme sestre Helene Šajdákovej za organizáciu knižného fondu v zborovej knižnici, za poriadok a starostlivosť. Knižnica je bohatá a prajeme si, aby slúžila nám všetkým.

3. HOSPODÁRSKA ČASŤ

V roku 2011 sme vykonali tak ako každý rok niekoľko brigád na zveladenie nášho prostredia. Pokračovali sme v obnove farského dvora, vymenili starý drevený plot za nový vo farskom dvore od 1. budovy Matice slovenskej. Zrekonštruovali sme komplexne zborové toalety (nové rozvody vody a kúrenia, vynovené boli elektroinštalácia, obklady a dlažby, sanita, okná a dvere). Celkové náklady na tieto úpravy boli cca 4 030 eur. Vymaľovali sme zborovú sieň a obnovili pôvodný nápis na stene. Poďakovanie patrí bratovi kurátorovi Milanovi Tkáčovi a sestre Jitke Hlavňovej. V novembri sme začali s rekonštrukciou horného bytu na fare. Kúrenie bolo zastarané, neefektívne a máme plán

v troch etapách ho postupne zrekonštruovať, aby každá bytová jednotka mala samostatné vykurovanie. Ku koncu roka 2011 sa nám podarilo nainštalovať nové kúrenie v hornom byte. Náklady na túto rekonštrukciu sú 4 050 eur (kondenzačný kotol, 12 radiátorov, rozvody, inštalácia vody, plynu). V roku 2012 nás čaká elektroinštalácia, zníženie stropu a nové stierky. Väčšiu časť týchto prác budeme robiť svojpomocne. Osobitné poďakovanie patrí bratovi presbyterovi Martinovi Uhrinovi a bratom a sestram, ktorí sa počas mnohých sobôt ochotne zúčastňovali na brigádach. Aj tu sme naplnili Pavlove slová: *Jedni druhých bremená znášajte a tak naplníte zákon Kristov.*

Príjem v roku 2011. Príjem zboru pozostáva z ofier, milodarov, členského príspevku (dane), z urbára a v rámci zborovej diakonie z príspevku mesta Martin. Najpodstatnejšia časť príjmov je z ofier a milodarov. Chceme viesť jednotlivcov k osobnej zodpovednosti za fungovanie CZ a k pravidelnému darcovstvu. Nateraz evidujeme viac ako 10 darcov zapojených k pravidelnému prispievaniu. Tieto príspevky sú zamerané na konkrétne časti zborovej práce. Osvedčilo sa nám skonkretizovať účel použitia milodarov a ofier. Podarilo sa vytvoriť aj osobitné variabilné symboly na našom bežnom účte, a tak lepšie sledovať finančné posuny. Takto to funguje pri zborovej diakonii, platoch Ľubice Macekovej a Martina Uhrina, ako aj financiách na misiu. Následne týchto darcov kontaktujeme listom, mejlom alebo iným vhodným spôsobom. Môžeme skonštatovať, že takto získané príjmy v roku 2011 boli na dobrej úrovni. Aj keď už niekoľko rokov po sebe máme vyššie výdaje ako príjmy a rovnako každý rok pripravujeme rozpočet s deficitom, vieme, že mnohé rodiny s láskou obetujú milodary aj s vedomím, že sa musia uskromniť. Veľmi si to vážime a modlíme sa za ochotných darcov, aby si Pán Boh pozhnal toto ich dielo. Toto nás musí motivovať k hľadaniu úspornejšieho fungovania. Na cirkevnom príspevku sme vyzbierali o 350 eur menej ako v roku 2010 (tento príspevok zaplatilo len 1 900 členov z 2 779 evidovaných v kartotéke zboru). Príjmy sa zvýšili pri oferách – oproti roku 2010 je to viac ako 1 500 eur. Aj milodary si v čase hospodárskej krízy udržiujú svoj štandard.

Príjmy v roku 2011 cirkevný zbor**Výdavky v roku 2011**

Cirkevný príspevok	10 069	Na dušu	3,62
Milodary	20 102	Na dušu	7,23
Ofery	21 101	Na dušu	7,59
Iné	24 777		
SPOLU	76 049		18,44
Mzdový fond		17 618	
Sociálne náklady		5 131	
Vecné a bohoslužobné		224	
Finančné (GBU, VD, seniorát, misia, ofery...)		3 316	
Knihy a časopisy		5 418	
Cestovné (zborové výlety...)		1 268	
Investície (cirk. WC, kúrenie a malé opravy)		7 962	
Poistné (auto, nehnuteľný a hnutelný majetok...)		1 618	
Iné (opravy, energie, programové náklady...)		38 831	
SPOLU		81 386	

Devízový účet:	USD
Poč. stav	5 422
Príjem	95
Výdavok	5 517
Zostatok	0

Pokladňa:	EUR
Poč. stav	1 784
Príjem	79 911
Výdavok	79 781
Zostatok	1 914

Bežný účet:	EUR
Poč. stav	9 311
Príjem	50 302
Výdavok	51 233
Zostatok	8 380

Celkový zostatok k 31. decembru 2011

Pokladňa	1 914,41	
Bežný účet	8 380,22	
Devízový účet	0	
Termínovaný účet	20 162,00	
Spolu	30 456,63	

ZBOROVÁ DIAKONIA

Bežný účet:	
Počiatkový stav	2 534
Príjem	6 522
Výdavok	6 276
Zostatok	2 780
Príjem v roku 2011	Výdavok v roku 2011
Výnosy	37 101
Iné	4
SPOLU	37 105
Mzdový fond	26 108
Sociálne náklady	10 616
Finančné	302
Poistné	523
Iné	2 224
SPOLU	39 773

Účet: mesto Martin

Počiatkový stav	5 398
Príjem	30 530
Výdavok	34 288
Zostatok	1 640

Celkový zostatok k 31. decembru 2011	
Bežný účet	2 780,55
Účet. MM	1 640,62
Zostatok	4 421,17

ROZPOČET 2012

PRÍJMY	EUR
Prijmy z majetku (urbár)	6 350
Prijmy z darov a prispevkov	56 200
z toho:	
milodary	22 300
ofery	18 000
cirkevný prispevok	10 400
z iných COJ	2 000
ostatné	3 500
Prijmy z organizovaných akcií	500
Prijmy z poskytnutých služieb	35 000
PRÍJMY CELKOM	98 050

VÝDAVKY	EUR
Služby	19 550
z toho:	
opravy	15 000
cestovné	1 200
reprezentácia	650
telefóny	1 100
revízie	300
poistky	1 300
ostatné	0
Mzdy	46 500
Poistné fondy	14 000
Prevádzková réžia	21 280
Sociálny fond	4 500
Ostatné výdavky spolu	7 140
z toho: pre vyššiu COJ	2 300
ostatné	3 700
pôžičky	1 140
VÝDAVKY CELKOM	112 970

Schodok	14 920
Úhrada z finančného majetku	14 920

Revízia účtov

Účty boli schválené revíznou komisiou 8. 2. 2012
(zápisnica sa číta na konvente)

4. PLNENIE UZNESENÍ A NÁVRH NA ROK 2012

Plnenie uznesení z konventu CZ ECAV Martin

Bohoslužobné:

- s cieľom posilniť vnútornú evanjelizáciu: pripravovať a uvádzať do života bunkový systém stretávania (čiastočne už existuje v niekoľkých skupinkách biblického štúdia); pripraviť materiály pre toto štúdium a vychovávať vedúcich týchto skupiniek – **plní sa priebežne**,
- obnoviť stretnutia rodinného spoločenstva – **splnené**,
- zaplniť kaplánske miesto (potrebný je kaplán s určením pre filie a nemocnicu) – **trvá**,
- pripraviť aspoň dve stretnutia s pracovníkmi zborovej diakonie – **čiastočne splnené** (pripravili sme jedno),
- pripraviť viac tematizovaných nedelí (deti, mládež, diakonia, misia...) – **plní sa priebežne**,
- zorganizovať misijnú cestu na Ukrajinu – **splnené**,
- pripraviť v súčinnosti s mestom Martin, MS a BŠ oslavy 150. výročia Memoranda národa slovenského – **splnené**,
- na žiadosť výročného konventu v čo najkratšom možnom čase dodať a skontrolovať zostávajúce doklady v účtovníctve CZ a ak revízna komisia nezistí nedostatky, ktoré by vyžadovali opätovné stretnutie výročného presbyterstva a konventu, zaslať správu na seniorát – **splnené**,
- zakúpiť a inštalovať pevný bezpečnostný trezor v kancelárii FÚ v zmysle uznesenia presbyterstva CZ č. 4/2010 – **splnené**.

Hospodárske:

- renovovať zborové toalety – **splnené**,
- zveľadiť zborovú kuchyňu v pivnici na fare – v tejto veci sme urobili dohodu s EZŠ a BŠ na spoločné užívanie školskej jedálne v zrekonštruovanej časti EZŠ. Na rekonštrukciu prispel náš CZ sumou 1 000 eur a brigádami – **bezpredmetné**,
- postupne vypracovať a realizovať plán obnovy Memorandového námestia – **plnené priebežne** (uskutočnilo sa stretnutie s Jej Excelenciou veľvyslankyňou Nórskeho kráľovstva o možnosti čerpanie z nórskeho fondov).

Uznesenia konventu TUS

Seniorátny konvent (SK) vyzýva duchovných Turčianskeho seniorátu (TUS), aby dôsledne naplňali Cirkevno-právne predpisy (CPP) v súvislosti s prislúchaním Krstu svätého a krstnou praxou – **priebežne plnené**.

Uznesenia CZ ECAV Martin na rok 2012

Bohoslužobné:

- **pokračovať v nedokončených plánoch z roku 2011**,
- **adresnejšie budovať spoločenstvo v CZ (vytvoriť priestor na spätnú väzbu, viac reagovať na duchovné potreby členov CZ)**,
- **pripraviť zborový deň 2012**,
- vytvoriť výbory na lepšiu koordináciu práce v CZ (bohoslužobný, hospodársky, pre zahraničie),

- **rozvoj liturgického rámca na SB – zapájať laikov do prípravy a uskutočňovania SB, vybrať a pripraviť skupinu diakonov na pomoc pri VP, krste a VP do rámca SB,**
- **pracovať na vhodnej stratégii pre filie CZ.**

Hospodárske:

- vypracovať dlhodobý plán aktivít v hospodárskej oblasti (rekonštrukcie, revízne správy, financie, investície – kostol, fara dvor...),
- dokončiť rekonštrukciu horného bytu na fare,
- upraviť farský dvor – synchronizovať tieto práce s novými víziami EZŠ a BŠ.

Záver: Na záver by som chcel vysloviť úprimné poďakovanie svojim najbližším spolupracovníkom, presbyterom a dobrovoľníkom, bez ktorých si život v CZ nevieme predstaviť, zvlášť však kolegovi bratovi farárovi Jánovi Hroboňovi. Osobitné poďakovanie patrí milému bratovi dozorcovi Jánovi Žingorovi za jeho svedomitú prezentáciu CZ. Sme pánu Bohu vďační za všetko, čo nám dal počas minulého roka prežiť. Uvedomujeme si, že sme dostali omnoho viac, ako sme prosili alebo rozumeli. Nášmu Bohu nech je sláva v cirkvi a v Kristovi Ježišovi po všetky pokolenia až na veky vekov. Amen.

Prečítané a schválené na výročnom volebnom konvente 4. 3. 2012 na 2. neďelu pôstnu (Reminiscere) v chráme Božom v Martine.

MILAN KUBÍK, ZBOROVÝ FARÁR

Ale čo mi bolo ziskom, uznal som pre Krista za stratu. A iste aj pokladám všetko za stratu pre nekonečne vzácne poznanie Ježiša Krista, svojho Pána, pre ktorého som všetko stratil a všetko pokladám za smet, aby som Krista získal, a aby som aj sám bol v ňom ako taký, ktorý nemá vlastnej spravodlivosti zo zákona, ale z viery v Krista, teda spravodlivosť z Boha, (založenú) na viere, aby som poznal Jeho, aj moc Jeho vzkriesenia, mal účasť v Jeho utrpeniach, bol Mu podobný v smrti – aby som nejako dosiahol aj vzkriesenie z mŕtvych.

Bratia, spoločne buďte mojimi napodobňovateľmi a pozorne si všimajte tých, ktorí tak žijú, ako máte príklad v nás. Lebo mnohí žijú tak, ako som vám často hovoril o nich a teraz aj s plačom hovorím, že sú nepriateľmi kríža Kristovho: ich koniec je zahynutie, bohom im je brucho, slávou hanba a myslia len na to, čo je zemské. Ale naša otcina je v nebesiach; odtiaľ očakávame aj Spasiteľa, Pána Ježiša Krista: On mocou, ktorou si môže podmaniť všetko, pretvorí naše ponížené telo, aby bolo podobné Jeho oslávenému telu.

F 7-11, 17-21

Nech proti mne Istivo, silne, diabol, svet sa oborí,
môj Boh a Pán najlepšie sám nepriateľov pokorí.
Keď mám Teba blízko seba, milosť Ducha Svätého,
nebojím sa, nedesím sa smrti ni diabla zlého.

ES 486

UDALOSTI ZO ŽIVOTA NÁŠHO CIRKEVNÉHO ZBORU OD JANUÁRA DO MARCA 2012

- ❑ Nový rok sme začali slávnostnými službami Božími s Večerou Pánovou počas služieb Božích. Naša mládež privítala Nový rok v zborovej sieni, kde mali silvestrovské stretnutie.
- ❑ Od stredy 22. februára sme mali každý večer o 18. 00 h pôstne modlitby, ktoré boli venované rôznym oblastiam života v našom cirkevnom zbore.
- ❑ 7., 9., 13. a 14 februára 2012 sa uskutočnil zápis do Evanjelickej základnej školy. Prihlásilo sa 28 detí.
- ❑ 17. februára 2012 bolo v Biblickej škole stretnutie Turčianskej mládeže. Na tému „zázrak“ sa prihovril Martin Uhrin.
- ❑ Celý február a marec prebiehal zápis do Evanjelickej materskej školy, ktorú plánujeme s pomocou Božou otvoriť v septembri 2012.
- ❑ V sobotu 25. februára sa v zborovej sieni na fare stretlo Rodinné spoločenstvo.
- ❑ Výročný zborový konvent sa uskutočnil 4. marca 2012, na ktorom odznali všetky výročné správy a boli konventom prijaté. Tiež sme volili presbyterov a zborového dozorcú, ktorým sa stal Mgr. Daniel Borcovan.
- ❑ 3. marca sa uskutočnilo v Biblickej škole stretnutie predsedníctiev cirkevných zborov Turčianskeho seniorátu, na ktorom sa pripravoval konvent Turčianskeho seniorátu.
- ❑ 5. marca bolo stretnutie Turčianskeho a Liptovsko-oravského seniorátu. Vypočuli si prednášku Geralda Mc-Dermotta „Univerzálita a unikátnosť Ježiša Krista“.
- ❑ Počas jarných prázdnin v dňoch 7. – 9. 3. 2012 zorganizovala Lubica Maceková v hoteli Junior Piatrová vo Vrútkach tábor pre deti od 6 do 11 rokov. Zúčastnilo sa na ňom 21 detí a 5 vedúcich.
- ❑ V nedeľu 18. marca sme mali mládežnícke služby Božie, na ktorých bol krst dvoch mládežníkov a jedna konfirmácia. Zvesťou Božieho slova poslužil vedúci mládeže Martin Uhrin. Vystúpila mládežnícka skupina a spevokol. Tiež sme blahoželali nášmu bratovi farárovi Milanovi Kubikovi k jeho 40. narodeninám.
- ❑ V sobotu 24. marca sa v našom kostole uskutočnilo hudobnodramatické pásmo PAŠIE, ktoré zorganizoval Východný distrikt ECAV. Účinkovala hudobná skupina KVD, zmiešaný spevácky a herecký zbor.
- ❑ Rekonštrukcia horného bytu na fare stále pokračuje. Kompletne sa prerobilo kúrenie, elektrické rozvody, vystierkovali a vymaľovali sa všetky steny.

Program služieb Božích cez veľkonočné sviatky 2012 v Cirkevnom zbore ECAV v Martine

Zelený štvrtok

18.00 – večerné služby Božie s Večerou Pánovou

Veľký piatok

10.00 – služby Božie s čítaním pašii, po SB Večera Pánova

17.00 – večerné služby Božie (bez pašii) s Večerou Pánovou

Veľkonočná nedeľa

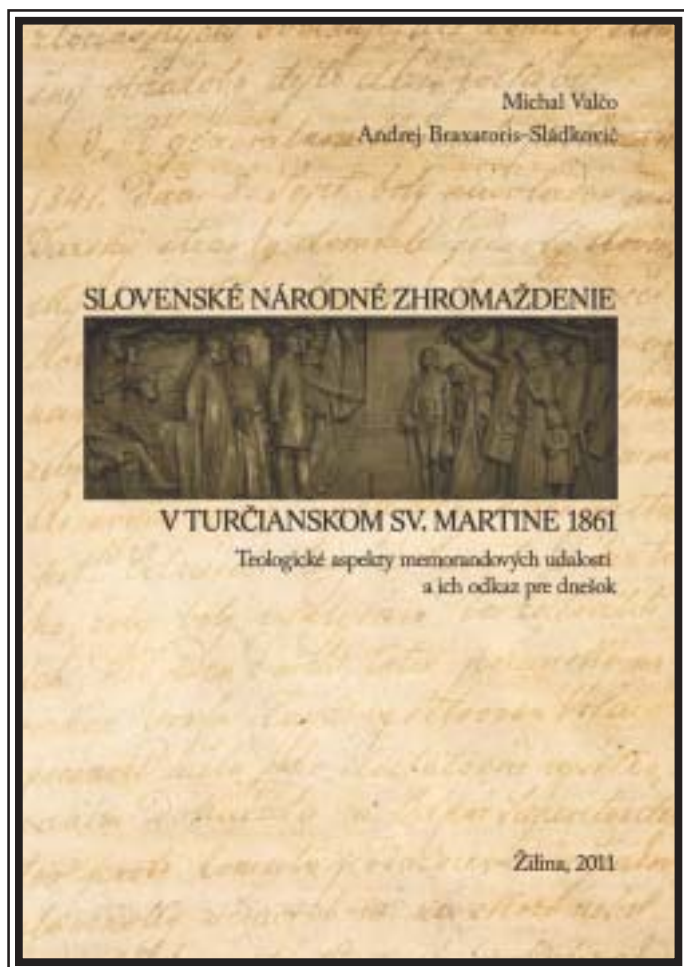
8.30 – ranné služby Božie

8.30 – služby Božie na Bystričke

10.00 – hlavné slávnostné služby Božie

Veľkonočný pondelok

10.00 – hlavné služby Božie

MARTINSKÝ EVANJELIK

Časopis Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine.

Redakčná rada:

Milan Kubík, Peter Ďurík, Miloš Kovačka,

Alžbeta Stančevová-Kátlovská.

Vychádza šesťkrát do roka.

Redakcia a administrácia: Ev. a. v. farský úrad v Martine, Memorandové námestie

www.ecavmt.sk, www.bsmt.sk, www.ezsmt.sk

Registračné číslo: FKOMT 94/01176